XIV. évfolyam. Budapest. 257. szám. Csütörtök, 1880. szeptember 16.

Hirdetések és nyilterek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.

Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Havas, Lafitte & Comp.-nál, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80

Egy szám 6 krajczár.

Üdv a fővárosnak!

Magyarország fővárosa méltó a magyar nemzethez!

Nagy és örök emlékü nap ez Budapest történetében.

Harminczkét év előtt láttunk ily napokat de azóta soha. Fényes tanácsterem! Komoly tanácskozó férfiakkal tele, a karzatok tömve lánglelkü ifjusággal, magyar nemzetnek virágával, jövendők reménységével.

S a férfiak, aggódi honfiak aggódó lélekkel cserélnek eszmét nehéz kérdés felett.

Mert nehéz a kérdés.

Ezer éves a harcz, melyet viv a magyar földjeért, hazájáért, önfajának életéért. S vivja ezt a harczot a nagy, világbiró német nemzet ellen. Melynek száma nagy, müveltsége nagy, ereje határtalan.

Csak a soha nem alvó honszerelem birta meg vele maig a küzdelmet.

S ez az erő ma is győzött. Mert ez az erő legyőzhetetlen.

A német müvészet akart Budapesten örök hajlékot emelni önmagának. Hogy örök versenytársa legyen a magyarnak Magyarország fővárosában is. Hogy terjessze itt a német szellemet, a német nyelvet s előhirnöke legyen a német hatalomnak.

A főváros képviselőtestülete azt mondá, hogy tiszteljük a németet, mint vendéget, de osztályos rokonnak, együtt lakó társnak nem fogadjuk el.

Nem arról a német ajku honfiról volt szó, ki itt lakik hazánk területén s jót, roszat megosztott velünk nyolcz száz év óta.

Hanem arról a németről, mely osztrák név alatt negyedfélszáz év óta vivja velünk azt a rettentő harczot, melynek nem volt még szünete soha, s melynek csak akkor leszen vége, ha szabad és független lesz Magyarország.

Sima müvészetnek édeskés arczával akart ma helyet foglalni a fővárosban, de a főváros komoly polgárai elutasiták őt. És az ifjuság, fent ama fenséges teremnek márványkarzatain zugott, mint a vihar s mosolygott, mint a természet ébredése.

Ezt a hangot, ezt a hangot vártuk!

A márcziusi napok óta, 1848. óta nem hallottuk ezt a hangot.

Áldottlegyen az a hetvenhét férfiu, ki Budapestet megmentette Magyarország fővárosának.

A nemzetnek köszönetét vivta ki magának a főváros tanácsa. Méltók valának ők ma e város legnagyobb fiaihoz, kik valaha éltek és müködtek a Duna partjain. A mai határozat, ha következetesen tisztelik, tetőzi be azt a nagy müvet, mely elkezdődött tizennégy év előtt, s mely teremt itt egy várost, a mely világváros, a mely Magyarország fővárosa, s a mely szivben, lélekben és nyelvében tiszta magyar.

A külföld zugni fog majd és Bécs ki fogja önteni ellenünk mérgét szóval és tintával.

De ha Európa nemzetei megértik azt, hogy a magyar magyar akar maradni minden osztrák kisérlet és minden osztrák erőszak ellenében: e nemzetek tiszteletet és méltánylást fognak érezni fajunk iránt. Mint olyan iránt, a ki élni akar s győzni tud.

Üdv az ország fővárosának!

Rudolf koronaherczeg Berlinben.

Rudolf koronaherczeg látogatását Berlinben politikai esemény számba kell vennünk. Trónörökösünket Vilmos császár és az egész berlini udvar a szokottnál nagyobb kitüntetésekkel fogadták. Fejedelmek és fejedelmi személyek hivatalos jellegü utazását a közvélemény sohasem szokta az állami érdekekkel össze nem függőnek tekinteni. Az etiquette szerü követelményeken messze tulmenő fogadtatást az agg német császár részéről tehát annál jogosabban tekinthetni politikai értékü tüntetésnek, melynek az osztrák-magyar-német szövetségnek folytonos erősbödéséről, a két nagy monarchia kölcsönös viszonyainak teljes bensőségéről kell bizonyságot tennie. Ujra el kell hinnünk azt, a mit már annyi miniszteri és fejedelmi találkozás után ismételten elhittünk és mi már két év óta külügyi politikánknak szünetlenül hirdetett dicsőségét, minden nemzetközi számításainknak állandóan biztos sarkkövét képezi.

És mit nekünk már oly sok meggyőző bizonyitékkal hirdetnek, mi még szivesen és örömmel is tudtuk elhinni. A bizalom a jó iránt könnyitette meg hiedelmünket, és nem a gyanakvás a rosz felől, mely pedig rendszerint biztosabb delejtü a bécsi udvar, és bécsi kormányzók szándékai irányában. A szorosabb szövetségről Németországgal elhihetjük, hogy az monarchiánk keleti politikáját érdekeink valódi vonalára fogja terelni. Németország lehet oly barát, ki nekünk hasznunkra fog válni és elválaszthat oly barátságoktól, melyeknek a monarchia mindig csak kárát vallhatja. Épen az, hogy a jelenlegi két császárszövetség az előbbi három császárszövetségből fejlett ki, hogy a szorosabb viszonynak kettejök között a harmadik kizárásával kellett létrejönnie, ez az, a mi az osztrák-magyar-német egyetértést a magyar érzület és magyar közvélemény előtt kiválóan rokonszenvessé, egészen biztató jellegüvé tehette.

De az osztrák-magyar-német viszony már tulságosan soká óvta meg bizonyos tisztán platonikus jellegét. Nagyon sokszor láttuk azt már kitüntetve épen külső tüntetésekkel és nagyon kevéssé láttuk kitüntetve hathatós eredményekkel a nemzetközi politikában. Ha a német szövetségnek csak legkisebb czélja van is, azt kellett föltennünk, hogy a baráti támaszkodás oly óriási katonai hatalomra, Európának vezérállamára a mi monarchiánk érdekét és szavát döntő jelentőségre fogja emelni a keleti kérdésnek minden további alakulatában. És mit láttunk e helyett? Gladstone az angol premier, ki hires agitatori beszédeiben a monarchia érdekpolitikája és kivált a magyar közvélemény ellen oly szenvedélyes hangon szónokolt, ő vezeti jelenleg a hatalmakat saját tulhajtott eszméinek fonalán, vele karon fogva müködnek közre a mi államférfiaink is oly bonyadalmak felidézésében, melyeknek mindenkép érdekeink fenyegetésével kell járniok. Ama szövetség müködése helyett, melyet természetes barátunkkal kötöttünk, látjuk teljes müködésben a szövetséget bevallott ellenfelünkkel, kinek elég megfoghatlanul önmagunk ellen teszünk kész szolgálatokat. Hol van hát Németország, hol van Ausztria-Magyarország? Semmi más értéke és jelentősége nem volna a szövetségnek, minthogy épen szép ünnepélyeket csapjanak hol Bécsben, hol Berlinben, hol Ischlben, szivélyes viziteket tegyenek egymásnak fejedelmek és miniszterek?

Azt kell kérdenünk hát, vajjon Rudolf főherczegnek látogatása nem vet-e véget a pusztán platonikus szerelemnek és a berlini fogadtatásnak tüntető jelentősége nem csak a két szövetséges régibb viszonyára vonatkozik, de már egy döntő fordulatnak közvetlen bevezetését foglalja magában? Sok jel mutatja, hogy Európában ismét földingató, országokat rázkódtató válságok vannak közelgőben. Gambetta cherbourgi beszéde, Varnbüler leleplezései óta ismét villanyos rángás rohan végig az európai kabineteken és a Dulcigno előtt egybegyült európai armada minden ágyugolyója teljesen kész alakban szolgáltatja ama hires gyufákat, — melyekkel a keleti kérdés óriási gyuanyagát biztosan szokták lángbaboritani. — Ilyen körülmények között Rudolf főherczeg látogatásának fokozott jelentőséget lehet tulajdonitanunk és még szembetünőbbé válhatik az, ha egybevetjük a lelkesült nemzeti tüntetésekkel, melyekkel ugyanakkor királyunk galicziai utaztában a lengyelek között találkozik.

Ugy tetszik a csatasorokat látjuk felvonulni és elérkezett az idő, hol a német szövetségnek meglehet gyakorlati értéke. De vajjon micsoda tényleges haszmát veszi külügyi politikánk bölcsesége a német szövetségnek! Szép haszmát lehet venni és mi sok szépet szeretnénk is föltenni, de ki bizik meg teljesen a bécsi udvarnak politikájában? Vajjon nem e megint a hyaenák hulla prédáló szerepére készülnek, biztos lesből ujabban kohczot kivánnak zsákmányolni a szétrobbantott Törökország romjai közül. Hogy oly készségesen követik Gladstone fanatizmus sugallta kaland vállalatait, nagyon sokat enged sejtetni. Ki tarthatja még bolondoknak Gladstone terveit, ha épen azok, kik ellen legveszedelmesebb kitörései irányulnak, a legnagyobb készséggel kölcsönzik neki támogatásukat? Ki bizik a bécsi udvarban?

Budapest, szeptember 15.

A függetlenségi kör holnap csütörtökön délután 5 órakor értekezletet tart.

A belgrádi „Isztok“ azon hirre, hogy Német- és Ausztria-Magyarország hajlandó volna a román fejedelemséget királyságra emelni és Károly fejedelmet királynak elismerni, ezeket válaszolja: ezen kérdésnek időszerüsége ellen senkinek sincs kifogása, mert elvileg már egy fél évszázaddal ezelőtt lett elfogadva, a midőn a sokkal kisebb Görögországot királyságra emelték. A román nép sokat áldozott szabadsága s önállóságáért. Minden önálló államnak jogában áll oly kormányformát használni, mely viszonyainak leginkább megfelel. Tehát Romániának is. A mit itt Romániáról mondottunk — folytatja a szerb lap — az Szerbiáról is áll. Románia akar királyságot, Szerbia sem maradhat hátra. E két fejedelemségnek ugyanazon multja van, mindkettőnek tehát arra is joga van, hogy jobb jövőjük is legyen. Ez ügyben más senkinek sincs beleavatkozása: ez csakis az illető államokat s a népeket érdekli. Ha valaki a királyságra való emelkedést még más feltételektől is függővé akarná tenni, nem járna korrekt el. Mi legelsők leszünk, a kik Romániának királyságra való emelkedését örömmel üdvözölni fogjuk, mert román szomszédainak meg is érdemelték azt férfias és vitéz magatartásuk által. Azon nap, a midőn Bukarestben I. Károly királylyá kikiáltatik a Zsiesa kolostorban a nyolczadik ajtó megnyittatik, hogy a IV. Obrenovics M. mint I. Milán szerb király a Nemaniesek koronájával feldiszitve lépjen be a templomba.

Budapest, szept. 15.

A montenegrói kérdésnek, változatosságokáért, ismét a nehezebbik fele kerekedett felül. A porta és a hatalmak közt korántsem látszik a megegyezés olyan teljesnek, mint az utóbbi hirek sejtetik s ismét megerősödött a gyanu, hogy a török kormány sem Dulcignót jó szerével átengedni, sem a flotta demostrácziót által magát megaláztatni nem akarja. Megérett időközben a hatalmak együttes jegyzéke is, melynek aláirására és átnyujtására a konstantinápolyi nagykövetek tegnap kapták meg az utasitást kabineteiktől. E jegyzékben a hatalmak kijelentik, hogy csakis Dinosit és Grudát, (melyekről Montenegró lemondott), de nem egyuttal a porta által megnevezett többi helyeket (Matagos stb.) is — akarják Törökországnak meghagyni. Kijelentik egyuttal a hatalmak, hogy ezennel berekesztettnek tekintik a javaslatok és ellenjavaslatok sorozatát s elvárják a török kormánytól, hogy most már tettekhez nyuljon s Dulcigno és a többi kikötött pontok átadását loyalisan eszközölje.

E jegyzék, bár hangja eléggé határozott lehet, még mindig volna egyjelentésü a közvetlen akczió bekövetkezésével. S a mai hirek mégis közelebb valónak jelzik az akcziót, sem mint a dolgok természetéből folyólag hinnünk kellene. Egy római távirat az egyesült flotta tengernagyjainak utasitásairól oly hangon beszél, mintha a demokrácziót már elodázhatatlan volna.

E szerint a tengernagyok nem kötelezvék referálni az illető kormányoknak mielőtt a czélszerü eljárásra nézve megállapodás nem jő létre. Ez az akczió szabad sága Dulcigno bombáztatására is kiterjed, föltéve, ha az ilyen rendszabály szükségesnek fog mutatkozni, Az utasitások szerint szigoruan tiltják a csapatok partra szállását. Jelezték azt is, hogy Seymour angol parancsnok felhatalmaztatott volna, hogy az albán liga főnökeivel alkudozásba lépjen. Ebben azonban az foglaltatott volna, hogy a hatalmak az albán lázadókat hadakozó félnek ismerik el, és azért ezen felhatalmazás utólag visszavonatott. Ma azonban egyenesen Ragusából jelentik, hogy Seymour tengernagy holnap az egyesült hajóhad nevében felszólitást fog intézni Hadsi agához, Dulcigno kormányzójához, hogy a várost három nap alatt adja át a montenegróiaknak. Ha e fölszólitásnak eleget nem tenne, Seymour tengernagy föl fogja hivni Montenegro fejedelmét, hogy csapatait tolja előre Dulcigno ellen s az egyesült flotta támogatni fogja ezek hadmüveleteit. Megjegyezzük azonban, hogy e hir eddig még nincs hivatalosan megerősitve.

Mialatt a montenegrói kérdés ilykép imminens jelleget látszik ölteni, a hatalmak „egyértelmüsége“ másrészről nem épen kedvező illustrácziót nyer. Egyre nagyobb határozottsággal lép föl az a hir, hogy Olaszország esetleg csatlakozik az osztrák-magyar-német szövetséghez. Az „Indépend. belge“ római levelezője e hirt korainak mondja ugyan, de nem alap nélkül valónak. Az kétségtelen, hogy a legutóbbi időben, kivált mióta a tuniszi viszály Olaszországot szinte elidegenitette Franczia országtól, Rómában észrevehető áramlat indult meg az osztrák-magyar-német szövetséghez való csatlakozás mellett. Érvényesitik e tekintetben ama befolyás összes eszközeit, melyekkel a német kanczellár az olasz fővárosban rendelkezik. Nem bizonyos ugyan még, hogy az olasz diplomáczia miként fogadta a közeledést, de a római kabinet nem is nyilatkozott még véglegesen a Berlin és Bécs közt megállapitott nemzetközi politika magáévá tétele ellen, s döntő befolyással Cairoli és társai határozatára az a fogadtatás lesz, melyben Cialdini Párisban részesülni fog. E triászszal szemben áll a másik államcsoport: Oroszország és Anglia, Franczia országgal, mely utóbbit a Gambetta-féle politika ahhoz a csoporthoz kényszeriti, a melynek nem tagja Németország, s a melynek bizonyos tekintetben s kivált a dunai kérdésben Ausztria-Magyarországnak ellenfele, soha épen e kérdésben Franczia ország sem közelről, sem távolról nincs érdekelve. A Décazes által inaugurált s azóta elejtett orosz-barát politika ismét előtérbe lép most, midőn Oroszország és Németország közt bizonyos ellenségesség uralkodik. A különbség csak az, hogy akkor Franczia ország volt az ajánlkozó fél, most pedig Oroszország a csábító, mely Anglia és Franczia ország közt biztosnak érzi magát tervei kivitelében. Ilyesféle képe van az európai egyetértésnek a közös akczió előestéjén.

Rudolt trónörökös berlini látogatásáról a „National Ztg.“ ezt irja:

Két év mult el azóta, hogy a habsburgi monarchia trónörököse császári házunknál látogatást tett. Rudolf herczeget már akkor is nagy tisztelettel fogadták s a császár kiválóan kitüntette. Azóta nagy politikai fordulatok mentek végbe; Németország és Ausztria még szorosabb barátsági viszonyba léptek egymással. A császár most azt a különös óhaját fejezte ki, hogy szövetségese fiát az idei őszi gyakorlatok alkalmával vendége gyanánt üdvözölhesse. Az osztrák ház a legkészségesebben engedett ez óhajtásnak, s hogy itt e látogatásnak mily nagy fontosságot tulajdonitanak, kitünik az ünnepélyes fogadtatásból, melyben az osztrák tronörökös részesült. Ő felsége, a vendége magas rangjának megfelelő hivatalos fogadtatás mellett, a kora reggeli óra daczára is megtette azt, hogy maga sietett a vaspályához, hogy első üdvözölhesse vendégét.“

AZ „EGYETÉRTÉS“ TÁRCZÁJA.

Az orosz törvények alkotása.

(Az „Egyetértés“ saját levelezőjétől.)

Szt.-Pétervár, szept. 11.

A folyvást emlegetett nagy változások közepette, melyek nem egy látszat szerint Oroszország belső szervezetére várnak, érdekes lesz tudni azon módot, mely eddig uralkodott a törvények alkotásánál. E rendkivüli bonyolult eljárás is feltüntetheti, mily nagy változásokra lenne szükség, a rémitő sok következetlenséget felvilágositja, de főképen ama tömérdek minden hatás nélkül maradt folyamodványnak eredeti czéltalanságát mutatja, melyek a szemstvák által vagy magához a kormányhoz, vagy a tartományfőnökhöz intéztettek.

Az alaptörvény szerint minden törvényjavaslat a czártól függ, tőle kell származni, neki kell szentesitenie. Semmiféle hatóság vagy közigazgatóság nem alkothat uj törvényt — önereje által. Ezen alapszabály után a praktikus életben uj rendszabályok szükségessége rendesen a miniszterektől, kik az egyes szakmákat igazgatják, indul ki; de olykor a helyi közigazgatási hatóságok előljáróinak egyetértése által is megfogamzik. Következménye azonban a kezdeményezésnek csak akkor lesz, ha a miniszter maga a tervet helyesli és magáévá teszi.

Az ilyen javaslat azután minden történelmi és statistikai adatokkal ellátva, az illető miniszter külön tanácsa elé kerül birálat végett, és ha ott elkészül, az egyesült miniszter tanácsába, a czár szine elé jut, hol általában és előlegesen a császár által jóváhagyatik, vagy nem.

Azon megjegyzések, melyek a törvényjavaslathoz ebben a gyülésben csatoltattak a javaslattal együtt, változtatások vagy kiegészitések végett a birodalmi tanácsba vitetnek, hol megint a kodifikaczionális osztály, vagy az utóbbival egyesült a birodalmi közgazdászati osztály és a mezőgazdaságra ügyelő bizottmány várnak reá.

De mielőtt még a birodalmi tanácsba kerülne a javaslat, a császár 2-ik osztályába kerül. Ez az általános kodifikáló osztály; ez most az uj törvényt a régiekkel összeegyezteti, uj észrevételeket tesz, és azután azon miniszternek szolgáltatja vissza, ki először beadta. A miniszter ujra megvizsgálja a javaslatot és sokszor a közigazgatási hatóságoktól uj adatokat kell kérnie, mialatt az egész ügy pihen, vagy el is alszik, vagy pedig a miniszter a kodifikáló osztály megjegyzéseit nem fogadja el, és saját véleményének igyekszik érvényt szerezni. — Sok viszontagság után a törvényjavaslat végre tényleg a birodalmi tanácsba jut, és a miniszter itt kiegészitő jelentéseket tesz, és beleegyezését, vagy kifogásait előadja és indokolja. Most már a javaslat ilyen alakban, a második osztály véleményével, a birodalmi tanács egyes osztályainak megjegyezéseivel, és az ottani szavazati eredmény és külön vélemények felsorolásával, kinyomtatva, az általános birodalmi gyülésbe kerül. Ujra tárgyalják, szavaznak fölötte, és most már hivatalos alakot kezd nyerni.

Ezen tanácskozás után szentesités végett a czár elé viszik azon alakban, mint ez a birodalmi tanácsból kikerül, de a kisebbség véleményének kiirásával. Az uralkodó a többség vagy kisebbség szavazatát szentesiti, mire ukáz alakban szövegezik és a szenátushoz küldik kihirdetés végett.

Ime a most uralkodó törvényhozási rendszer. Be kell látni, hogy azt könnyen megváltoztatni nem lehet. Bizonyitja ezt az orosz lapok fejtegetése is. Ezek egyikéből idézem a következő sorokat:

„Az Oroszországnak szükséges reformokat egy alelnök kinevezésével lehetne kezdeni. Az alelnök a miniszteri tanácsban foglalna helyet, azon tanácsban, melynek elnöke a czár. Akkor a gyüléseket aránytalanul gyakrabban lehetne tartani, általános programmot kijelölni, és a miniszterek, kik ezen programmnak nem tudnák magokat alá vetni, beadnák lemondásukat, mely esetben olyanok neveztetnének ki helyökbe, kik az uralkodó által kivánt belföldi politikára alkalmasabbak. Nem kivánunk ilyen nagyfontosságu kérdésben ujimutatást tenni, csak azon meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy ilyen változtatás által az eddigi uralkodó birodalmi szerveztet háborgatva nem volna, tehát tovább is megengedné azon irányt a kibékülésre és fejlődésre, mely a császár által már is megadatott.

Az életmód Amerikában.

(Az „Egyetértés“ saját levelezőjétől.)

New-York, aug. 27.

I.

Ha valaki azon tételt állitotta fel: Mond meg nekem mit beszélsz, és én megmondom neked ki vagy — ugy tán nagyobb vagy ép annyi jogosultsággal lehetne mondani: Hagyd látnom hogyan eszel és megmondom ki vagy. Ha tudni akarjuk milyen az ember, figyeljük meg, hogy eszik, hogy iszik, hogy alszik, lakik, hogy ruházkodik és egész élete nyitott könyv lesz előttünk, ismerni fogjuk egész valóját „valóságban.“ De figyeljük ugy meg, hogy észre ne vegye, mert különben azonnal eltér a természetes utról, szokásaival ellenkező módon cselekszik, mint mondani szokás, affektál.“ — Hiszen minden ember azon törekszik, mindig más szinben állani a világ előtt, mint a milyent tulajdonképen visel, folyománya ez az emberi hiuságnak ezen „eredendő bünnek“. Az ember „gondolkodó állat“ ez a legegyszerübb definiczió, és minthogy minden halandó igyekszik természetének állatias oldalát minél inkább elrejteni, s minthogy az evés-ivás oly funkczió, melyet leginkább osztunk az állatokkal — ennélfogva igen természetes, hogy minden ember mérsékletesen bizonyos „philosofiával“ eszik . . . ha otthon nincs . . . Nagyon elhibázott dolog tehát, ha valakit étkezési módjáról akarván megismerni, ezt akkor tesszük, ha az „ipse“ idegen házban van, ha vendég, mert ott bizonyosan ránczba szedi magát. Például a szépnemnek egyik leggyöngébb oldala, hogy igen szeretnek „gyenge erőknek“ tartatni, s ha neki azt találná sz mökbe mondani, de ugy, hogy többen is hallhassák: Kisasszonyom ön valóságos angyal, ön égi teremtés, ön nem is földiekhez való, hiszen oly keveset eszik mintegy „kolibri“ bizonyos lehet benne, hogy többet ért el náluk mint a legragyogóbb bokkal. Sok ember, ha idegen asztalnál van, igen keveset eszik, s azt is csak ugy kerülgeti, mindenből csak izlel, minden harapásnál szentimentalis sohajokba tör ki, a csibehus javát tányérán hagyja, mert a csontos szárnyat világért sem venné kezébe, a többi étkező közönséget pedig főleg szánalmasan, félig büszkén, öntudatosan lenézni, mintha mondani akarná: gyarló nép, mi nekem a ti állatias étkezéstek! Természetes, sőt mathematikai bizonyossággal lehet feltenni, hogy az ilyen philosophicus madárijesztők otthon jól megrakják gyengéd gyomrocskaikat.

Ezen gondolatok merültek fel bennem, midőn feltettem magamban önöknek a valósághoz hiven ecsetelni egy igazi „yankere“ életét, azon percztől fogva, midőn ágyából felkel, egész addig, mig nyugodni megy. Mi az ember? Igen sok széles fejü tudós adott már ezen themáról rőfnyi hosszuságu magyarázatokat s találkoztak olyanok is, kik azt mondották „az ember nem is ember“ mig a hires „Wilson“ egyszerüen azt mondta: „Mand is fire making ánimal.“

Az ember tüzet csináló állat. Ezen definiczió felállitásakor Wilson kétségkivül arra gondolt, hogy az ember főleg azért csinál tüzet, hogy főzhessen, és azért főz, hogy ehessen tehát, ismét az evés-ivás; ismét ez tünik fel, mint egyik főjellemzetes sajátsága az embernek. Hogyan eszik tehát az amerikai?

Én azt gondolom, hogy az, mit eszik valamely nép, nem annyira jellemétől, mint inkább az égaljtól függ. Ha a beduin egy maroknyi datolyával az olasz egy kis polentával megelégszik, ez nem rovható fel erényül, és ha a török katona véletlenül nem szereti a pilafot, vagy a muszka a vutki-t, azért nem rosz katona, másként áll a dolog, ha azt kérdezzük, hogyan eszik egy nép. Ez már összefügg jellemével, szokásaival és igy gondolkodásmódjával. Ha az amerikai sok hust és még több tésztát eszik, ez égaljának következménye és nem jellemének, de ha azt mondjuk, „az amerikai otthon ugy, mint másutt, mindig modorosan, mérsékletesen, nyugodtan, finoman s valóban gentleman módjára eszik — ugy ez mindenesetre csendes, mérsékletes, nyájas és veleszületett urias jellemének következménye. — Egy magyar és egy amerikai reggeli két oly különböző dolog, mint például egy kaassai hajdu és egy harang, vagy egy muszka generális és a hadi tudomány.

Pont 7 órakor reggel az egész család már asztalnál ül a „Basement“ vagyis földszint alatti dining room-ban. A családfő teljesen felöltözve és nem hálókabátban mint nálunk és másutt, a nő, ugy a feleség mint a leánygyermekek, izletes könynyü, de teljes öltözetben a kimaradhatlan göndör frizurával és a szokásos „darrling white collar“ ragyogó fehér gallérral, nem ugy mint nálunk hevenyében összetákolt hajjal, mely ki nincs fésülve, vagy tán boglyas is, és nem a magára vetett hosszu uszályu felpántlikázott hálóköntösben, melyben hölgyeink órákig elülnek, mig a hajmüvésznő megjelenik és rendbe szedi a szép fejecskét, hogy szép és rendes legyen „otthonra“, de főleg az utczára, a sétányra. Itt Amerikában a hölgy általában, eltekintve különös alkalmaktól, egyszerüen, de mindig tisztán, izletesen és rendesen jár legelőször is maga az izlés, tisztaság és rend kedvéért, az után a maga és családja kedvéért. De ne haragudjanak kedves hölgyeim, vigasztalódjanak avval, hogy azért önök rendezetlen hajjal is vannak oly szépek mint az amerikai hölgyek számtalan a homlokot egészen elfedő, és arabeskák módjára czukros vizzel odaragasztott fényes, kacskaringos fürteikkel. Tehát pont 7 órakor a család az asztalnál van és kezdődik az étkezés. Sokan valóságos rémülésbe esnek annak hallatára, hogy reggel óhgyomorral hust egyenek, és ezt a józanész elleni merényletnek tartják. Mondhatom, én is rettegtem tőle, azonban itt csakhamar megszokja az ember és visszatértekor igen nehezen adja reá fejét, vagy jobban mondva gyomrát a hazai kávé és kiflira. Az amerikai a reggelinél a theát fölébe helyezi a kávénak, annál is inkább, mert a thea aránylag rendesen jó, mig a kávé kevésbé az. Nálunk ezt fel nem foghatják, mert ott a viszony rendszerint forditott, ott a kávé jó és a thea rosz. Ennek pedig főleg maga a theaanyag, de a nagyrészt és most bocsánatot kell kérnem, kedves hölgyeim, hogy az önök kizárólagos birodalmába merem tenni profon lábamat — nagyrészt a theakészités — az cka. Németországban a theát kevés arac és rummal vegyitik, itt az nem szokásos, Angliában pedig valóságos barbarizmusnak tartatnék. Az amerikai rendszerint a fekete theát issza, de sokszor zöld theával vegyiti; magát a zöld theát khinai megnem nézné, ezt csupán az európaiak számára gyártják; a legfinomabb thea pedig hozzánk se jön, azt maguk a böles „ég gyermekei“ isszák meg, különösen mint egy bevándorlott khinaitól hallottam az u. n. majom theát, mely kopár hozzáférhetlen sziklákon nő, honnan e czélra

---

Lapunk mai számához egy iv melléklet van csatolva.

A „Breslauer Ztg.“ ezt irja:

„A rendkivüli barátságos fogadtatás, melyben Rudolf trónörökös Berlinben a császár és az egész udvar részesitette, teljesen alkalmas arra, hogy rányomja a pecsétet Haymerle és Bismarck találkozására. A három-császári szövetségből az orosz czár lassankint némileg kiszorult, de az Ausztria és Németország közötti szövetség egyre bensőbbé lett, s mint látszik, biztositva van minden eshetőség ellen, bármelyről jöjjön is az. Remélhető, hogy e szövetség tartós is lesz, s Bismarck herczeg mult évi bécsi utjának szükségessége kivált Varnbüler meglepő felderitéseivel szemben, egyre világosabbá lesz.“

A lyoni „Salut Public“ czimü lirlap megczáfolja Breart tábornoknak az 1870-ben elesett lyoni katonák emlékszobra leleplezésére vonatkozó állitólagos nyilatkozatát, melyet táviratunk is emlitettek. A tábornok nem mondta azt, hogy a hadsereg nem mond örökké Elszász-Lothringiának „isten hozzád“-ot, hanem egyszerüen e szavakat mondá: „Köszönetemet fejezem ki a lakosságnak, mely bennünket vezetett s a hazafiasság eszméjétől áthatott egyesületeknek, melyek között egy Franeziaország előtt mindenkor drága névről, különösen megemlékezem!“

„EGYETÉRTÉS“

Szeptember hó 16-tól kezdve uj előfizetést nyitunk.

Lapunk előfizetési ára:

Egy hóra	—	—	—	1 frt 80 kr.
Két hóra	—	—	—	3 frt 60 kr.
Három hóra	—	—	—	5 frt — kr.

Lapunk minden nap, tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelen.

Az előfizető nevének, czimének, lakhelyének s az utolsó postának tisztán s olvasható kiirását kérjük, hogy a lap szétkuldésében hiba ne történjék.

Előfizetést a hó bármely napjától elfogadunk.

Régi előfizetőink legezélszerübben cselekszenek, ha czimszalagjukat a postautalvány szélére ragasztva beküldik a kiadóhivatalnak.

☞ *Az előfizetési pénzek és postai utalványok Budapestre az „Egyetértés“ kiadóhivatalába (himző-utcza 1, szám alá) küldendők.*

Az „Egyetértés“ kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

— szept. 15

— **Lapunk mai száma mellékletének tartalma: Irodalom. Egyletek, társulatok. Törvényszéki csarnok. A magyar ref. egyház konventje. A német színházügy a fővárosi közgyülés előtt. Közgazdaság. Tárcza: Az indiai gyémánt.**

* Időjárás hazánkban: Különböző irányu mérsékelt szelek mellett a légnyomás általában véve kissé felebb, a hőmerséklet pedig kissé alább szállt. Az idő általában véve felhős, borus, helyenkint esős. Várható időjárás: Hazánkban általában véve felhős, napossal váltakozó idő várható. Csekelyebb esők is gyérebben lehetnek. Derülési hajlam mutatkozik délen.

— Személyi hirek. Tisza Kálmán miniszterelnök tegnap reggel Ostendeből Brüsszelbe érkezett s itt a belgák királya által külön kihallgatáson fogadtatott. Tegnap este a miniszterelnök Brüsszelből elutazott s holnap csütörtökön délután érkezik Budapestre. — Szabó József honvéd tábornok ma reggel a fővárosból Czeglédre utazott, a király jelenléte alkalmából Nagy Ödön főhadnagy vezetése alatt kirendelt diszőrség megvizsgálása végett. — Ghiczy Béla honvéd tábornok az I. kerület parancsnoka tegnap d. u. a kerületében állomásozó honvédcsapatok megvizsgálására körutra indult.

— A kassai sátortáborból. A 77-ik honvéd gyalog-dandár összpontositása alkalmából a következő levelet vettük: Kassai sátortábor szept. 13-án. Az összpontositott 77-ik honvéd gyalogdandár tisztikara Paccor Albert dandárparancsnok óhajának megfelelve a közelgő gyakorlatok befejezése alkalmából mai napon a „Tehányi„ fürdőben egy igen sikerült társasebédet rendezett. Az ebédet a fürdőhöz közel levő lövöldében tiszti czélövészet előzte meg, mely déli 12 órakor véget ért. 1 órakor érkezett meg az összes tisztikar, Máriássy János altábornagy és Paccor Albert tobornokkal az élén. Volt vigság, jó hangulat, a minőt Kassa környékén még alig volt alkalom látni. Ebéd közben több felköszöntések történtek. Első poharat emelte Máriássy János altábornagy ő felsége és családjára, Paccor tábornok ő fensége József főherczegre, mély sajnálatát fejezve az iránt miként roszulléte következtében ez idén meg nem jelenhetett. Később pedig éltette a 77 honv. dandár tisztikarát. Mások megint éltették a kerületi és dandárparancsnokot, mindannyiszor szünni nem akaró éljenzésekkel éltették, továbbá Szánky Nándor ezredes, és táborparancsnokot, és zászlóaljparancsnokokat. Délután 3 órakor megérkezett Paccor Albert szeretetreméltó neje s még több urhölgy, a kik mindannyian körünkben részt vettek, és legszivélyesebben társalogtak. A jó hangulatot részint tábornok urak nyájassága, részint pedig a jó faj szőllőnedv nevelte. Volt gondoskodva jó czigányról is, mely az ebéd fölött lelkesitő jó magyar nótákkal szintén elősegité a jó kedvet, majd pedig jó magyar dalokkal hatott a tisztikar a jelenlevőkre. Legelőször is a „Szózatot“ énekelte el, melynek éneklését az összes jelenlevők állva, és fedettlen fővel hallgatták végig. — A délutáni első óráiban az itten állomásozó 5-ik gyalogezred zenekara is érkezett meg, melynek ezredparancsnoka az igaz magyar érzelmü Bouzsy ezredes, köztünk igen jól találta magát. Volt számos vendég is, kik mindannyian körünkben honosan érezték magukat. Az étkezés szabadban történt, lombos fák árnya alatt. Az idő is igen kedvezett. Daczára a már előrehaladott évadnak valóságos májusi nap volt, s ugy éreztük magunkat, mintha májális lenne. Az ebéd 4 órakor véget ért. Ekkor kezdődött igen kedélyes táncz. Tour és négyest a katonai zenekar, csárdásokat pedig czigány játszott. A táncz késő estig tartott. Az est szürkület már rég volt látható, az alkonyat is már beköszönt. De mit sem törődve e hivatlan vendéggel, még mindig járta a lelkesitő csárdás. A czigány maga is teljesen átérezte, hogy magyar honvéd mulat itt. Huzta az igazi magyar hévvel.

— A német szinházi engedély tárgyában tartott országra szóló városi közgyülés képezte ma este mindenütt a beszéd tárgyát. Hatalmas érdeklődést tanusitott e kérdésben egész Budapest. — Társaskörök, vendéglők, magánlakok őszinte örömmel teltek el a titáni küzdelem szerencsés vége fölött. A belvárosi-, józsef- és ferenczvárosi képviselők, kik általán a magyarság érdekében szavaztak, a legrokonszenvesebb üdvözlésben részesültek. Szilágyi Dezső ellen a Józsefvárosban — melynek országgyülési képviselője — nagy az elkeseredés, s az utczákon tüntetnek ellene. Nehezen lesz többet a tőváros orsz. képviselője. A ritka érdekességü közgyülésről a mellékleten van tudósitásunk.

— Elsülyedt hajó. New-Yorkból jelentik e hó 11-éről: St. Johnból (Ujfoundland) érkezett táviratszerint „Anglia“, gőzös miután e hó 6-án „Irongate“ bárkával összeütközött, elsülyedt. Az „Anglia“ személyzete és utasai — utóbbiak 11-en voltak — megmentettek. Az „Anglia“ e hó 2-án indult Bostonból London felé. A gőzösön 350 darab szarvasmarha volt. Az „Irongate“ Antwerpenből volt New-Yorkba menendő; daczára a jelentékeny sérüléseknek folytatta utját New-York felé. Az összeütközés este történt sürü ködben körülbelül 60 mértföldnyire keletre a nagy homok-zátonyoktól.

— Nagy szerencsétlenség történt tegnap d. e. Kecskeméten a főpiaczteren. Hacker Károly füszerkereskedése alatti pinczében tüz támadt. Ferenczi nevü segéd az inassal égő gyertyával mentek le petroleumot csapolni. A gyertya lángja által a petroleum meggyuladt, a segéd és az inas ruhája tüzet kapott, mindketten kiszaladtak ugyan azonnal a pinczéből, de ruhájok tüzét elfojtani képesek nem voltak, az utczán égő lángok közt szaladgáltak, mignem a sokaságnak sikerült róluk az égő ruhát letépni; de már ekkor Ferenczinek teste egészen összeégett s életéhez nines semmi remény, az inas életben maradása még lehetséges. A pinczéből a tüz csakhamar felhatolt az üzletbe is, s nehány percz mulva az egész kereskedés lángba borult. A kereskedés biztositva volt 8000 frtig. A szomszédboltok megvédettek.

— Elveszett vasuti vonat. A Kansas-Pacific-vasuttársulat jó idő óta hasztalanul kutat egy elveszett vonatot és miután 2500 dollárt kiadott, a kutatásokat abban hagyta. Vagy 400 mértföldnyire Kansas Citytől nyugotnak a vágány egy Monotony nevü helységen megy át, mely nem rég borzasztó zivatarnak volt színhelye (orkán és viztölcsér), miáltal több mint 600 lábnyi sint vitt el a viz. A szomszédos vidék, egy óriási prairie, nyolcz lábnyi viz alatt állott, és azt hiszik, hogy a lokomotiv és a waggonok (szerencsére nem volt személyvonat) a viz által vitetett el és egy süppedékes helyen valamely földomladék által eltemettetett. Ez a második oly eset, mert 1878-ban is eltünt egy lokomotiv a kiowu-creeki futóhomokban.

— Szerencsétlen halál. Tegnap délután irja a Debreczen, a Szatmár felől érkező vasuti vonaton levő egyik kalauz Királyháza és Fekete Ardó állomások között vigyázatlanság következtében a vonatról lebukott a korlátot emelő sodronyra, onnan pedig a vizfogó medenczébe. A szerencsétlen eltünését csak a legközelebbi állomáson vették észre, honnan azonnal utána mentek, s csakugyan meg is találták a vizzel telt medenczében — de már meghalva.

— Füred-Fiume. Ezen oly nagy rokonszenvvel felkarolt és oly érdekesnek igérkező társas gyaloglás a kitüzött napon nem volt megtartható s igy a jövő tavaszra halasztatik el. Azon sokféle akadály közt, mely ez életrevaló terv létesitését meggátolta, egyik főnehézség volt, különféle társadalmi elemek és szétágazó érdekeket összhangzatba hozni. És ezen feladatra az idő rövidnak bizonyult. De mi a jelenben nem sikerült a jövőnek lesz fentartva, mert e társas gyaloglás tervezője a lefolyt két hónap alatt a közhelyeslés és kilátásba helyezett csalakozasnak számtalan bizonyitékát nyerte. Gr. Eszterházy Miksa legközelebb programmja teljes fentartása mellett egy kötiratot fog ez érdekben közzé tenni, melyben az érdeklődő athletáknak jóval előre alkalom fog nyujtatni egy kedvező időpont megállapitására. A már megalakult fiumei fogadtatási bizottság titkárilag lett ezen elhalasztásról értesitve.

— A Bolond Istók sajtópere. Mint értesülünk, Rupp, Hamza és Alkér fővárosi tanácsnokok sajtópert inditanak a „Bolond Istók“ ellen, mert mult számában a német szinház affire alkalmából őket versben és prózában sápistáknak nevezte.

— A szeged-makói távgyaloglás. A szegedi torna egylet vasárnap távgyaloglást rendezett Makóra. A versenygyaloglás iránt mind Szegeden, mind Makón igen érdeklődtek; Makón Rónay, csongrádmegye főispán elnöklete alatt fogadó bizottság is alakult. A versenylovaglás 30 kilometer volt s öt óra alatt kellett megtenni. Az első dij egy finom zománzu ezüst serleg volt e felirattal: „Emlékül a szegedi tornaegylet által. 1880. szeptember 12.“ Ezt a szegedi tornaegylet adta. A második dij a hölgyek ajándéka, egy pompás arany férfiérem. A versenyre tizennégy nevezés történt; az indulásra kitüzött időben azonban csak kilenczen jelentkeztek: Kass János, Kovács Jozsef, Zsótér József, Hajduska Sándor, Nagy János, Fáry István, Tóth Nándor, Pártos Simon és Koszor János. — Az indulás pontban két órakor történt. Három kocsi kisérte a versenyzőket, az egyik a szegedi juryvel, a masik nehány tornaegyleti taggal, a harmadik pedig ruhanemüeket szállitott. Ferenczszállásra Fáry érkezett először. Ferenczszálláson túl Kars és Nagy versenyképtelennek jelentették ki magukat s kocsin folytatták utjokat. Midőn a versenyzők Kis-Zomborba értek, nem remélt fogadásra találtak. A főut tele volt néppel s a város előkelősége frissitőkkel kedveskedett a versenyzőknek. Kis-Zombornál Koczor, Pártos és Tóth is elmaradtak. Zsótér szépen haladt, de czipőjébe szurós kavics esett s nem birta eltávolitani, ezert kénytelen volt hátrább maradni. Makón a városház terén volt a kifeszitett szalag, a czél. A tér zsufolásig megtelt néppel, az ablakokból a város szépei várták a győztest. A szalagnál álltak Rónay Lajos főispán, Rónay Béla, a szegedi és makói jury tagjai, a városi és megyei tisztviselők Pozsonyi Ferencz polgármesterrel és Makó értelmisége. Kovács József érkezett meg először 5 óra 43 perczkor, tehát 3 óra 43 percz alatt tette meg a 30 kilométernyi utat. A városház erkélyén felállitott két zenekar a Rákóczi indulót huzta, a közönség zajosan éljenzett, Két perczczel később Fáry érkezett meg: Zsótér József csak 5 óra 49 perczkor ért oda, dijt tehát nem kapott, de a polgármester inditványára diszokiratot kap. Legutoljára jött Tóth Nándor, 6 óra 24 perczkor. Este a kaszinó termében 100 teritékü lakoma volt. Itt adták át a győzteseknek a dijakat.

— A spanyol infansnőt tegnap keresztelték a madridi királyi kápolnában. A kápolna hajójának közepén volt a keresztelő-medencze felállitva, mely már a szent Guzman Dominik keresztelésénél használtatott. A nemesség és az államnagyok, mind nagy gálában vettek részt az ünnepélyen. Egy órakor zene és ágyudörgés jelezték a király érkezését, ki Erzsébet főherczegnőt vezette karján. Hét nemes vitte a keresztelő eszközöket. Izabella ex-királynő hozta az ifju herczegnőt; udvari hölgyek és a dajka aragoniai viseletben követték Izabellát, ki egy fehér, gyémántokkal kirakott ruhát viselt. Fején fejdiszt hordott. A keresztelést a toledoi érsek végezte.

— Próbagyakorlat a király különös rendeletére. A közös hadügyminiszter ő felsége a király különös rendeletére meghagyta, hogy Bruckban (Lajtha mellett) az idén próba lovas hadgyakorlat tartassék. Erre összesen csak egy század tartalékos kaczna és ló lesz behiva, utóbbiak minden válogatás nélkül. A század teljesen hadilábra lesz állitva és ép oly módon begyakorolva, mint háborukor szokás az ujoncokkal, melyeket azután a harcz színhelyére küldenek. A tisztek és legénység barakokban fognak lakni, az egész gyakorlat alatt, mely 2 hónapig u. m. okt. 1-étől november végéig fog tartani, kettős fizetést, a lovak pedig haditápot és dupla adag alomszalmát kapnak. A szabadságolt tisztek nem különben a katonai hatóságok közül már eddig is több nézö jelentkezett, azonban még többre is van kilátás. A m. kir. honvédség köréből előre bejelentették megjelenő őket eddig: Etek Gusztáv szabad. áll. alezredes és Palkovich százados. A hadgyakorlatok befejeztére a király is megigérte jelenlétét.

— A Budavár ostrománál elesett henvéd bajtársaink siremlékére leendő gyüjtés végett a fővárosban székelő emlék bizottság által még 1871. junius havában 600 gyüjtőiv küldetett szét az országban. Minthogy ez ivek nagy része még máig sem érkezett vissza, tisztelettel felkéretnek a t. ez. ivtartó urak, hogy a kezeiknel levő iveket eredménynyel vagy annélkül f. évi október 15-éig okvetlenül megküldeni méltóztassanak. Nem eredeti ivek csak elfogadható indokolás mellett fogadtathatnak el, miután az emlékbizottság csupán az eredeti ivekkel számolhat be s ezek mellett nyerhet alaposan átvizsgáltatott számadásért felmentést. Egyébiránt az ivtartó urak e czélból külön-külön levélben is felkéretnek. Budapesten, 1880. szeptember 15-én. Az emlékszobor bizottság nevében annak elnöke dr. Szénássy Sándor s. k.

— Öngyilkosság. Irsáról irják nekünk, hogy Feldmann Jakab kereskedő a napokban öngyilkossá lett. Két évvel ezelőtt nősült meg és egy gyermeke született e házasságból. Utóbb nagy üzleti vesztességek érték, ugy hogy alig birta családját eltartani. — E miatti elkeseredésében nejét folytonosan verte, mi házas életüket a legnagyobb mértékben elkeseritette. — Legutóbb is annyira megverte az asszonyt, hogy ez annak betege lett. Erre azután Feldmann felment a padlásra és a ruhaszáritó kötélre felakasztotta magát. Fél napig függött a kötélen, mikor észrevették, már kiadta lelkét.

— Hireka városból. Koldulási kihágás. Laczkóczy Nándorné szül. Kató Julia szatmári szül. 41 éves ref. özvegy napszámosnő 7 éves Mariska és 5 éves Béla nevü gyermekeit egy hamis kolduló levéllel ellátva a vámház-köruton koldulni küldte. A gyermekeket azonban a rendőrség letartóztatta, s anya ellen a rendőri eljárást a kihagásról szóló törvény értelmében hivatalból megindította. — Lopás a barakkórházban. Dr. Haas Ferencz barakkórházi orvos jelenti, hogy tegnap délután szobája ablakán át ismeretlen tettes egy uj asztali szőnyeget, egy uj fekete kalapot, s egyéb apróságokat kilopott. Ez már a harmadik eset nevezett kórházban. — Elloptak. Grünstein Teréz Klauzál-utcza 4. sz. a kereskedő neje a mint ugyanazon utczában az üzletbe ment, a nyakán függő láncrol arany remontoir óráját ismeretlen tettes ellopta.

Rövid hirek. A **Horn-ügy vége.** Pater Horn N.-Szeben városát — felsőbb helyről jött parancs következtében — a mult szerdán végkép elhagyta. — Az apáczák ex-gyóntatója állitólag Spanyolor-zágban fog letelepedni. Most azonban egyideig Bécsben fog maradni. — **Spinoza** emlékszobrának leleplezése ma ment végbe Hágában az orániai herczeg képviselője, a belügyminiszter, több külföldi és Auerbach Berthold jelenlétében. Van Vloten tartá az emlékbeszédet. A lipcsei kosmophilek klubja koszorut küldött. A szobrot kitünően sikerült munkának mondják. — **A nagykőrösi dalárda** September 18-án, szombaton, N.-Kőrösön a Széchényi fürdő kertben a létesitendő „Árvaház“ alaptőkéjére tánczczal összekötött dalestélyt tart. — **Szökevény főhadnagy.** A budapesti cs. k. főhadparancsnokság megkeresésére a belügyminiszter által körözött Pfaffinger Vincze vártüzérségi szökevény főhadnagyot Münchenben elfogták. — **A honvédelmi miniszteri palota diszitményei.** Szép Gyula szobrász, jelenleg a honv. miniszter palotája diszitéseit készíti. E diszitések az épület sarkokra jönnek és „Minerva“, „Mars“, „Dávid“, „Judith“, „Dobo Katicza“ és „Toldy Miklós“ alakjait fogják ábrázolni. Továbbá a művész most készíti cararrai márványból az opera szinház fülkeiben elhelyezendő „Mozart“ és „Glück“ zeneszerzők alakjait. Nagy Károly város temploma részére pedig két angyalt készit hársfából. — **A hadügyminiszter** körrendeletileg megengedte, hogy ugy a cs. kir. 49. gyalog ezredhez tartozó szabadságolt és tartalékosok, valamint a 49. hadkiegészitő parancsnoksághoz tartozó bármely ezredbeli legénység az idei őszi gyakorlattól felmentessék, miután Szt.-Pöltenben e hadkiegészitő kerület székhelyén, valamint környékén a himlőjárvány ijesztő módon uralg. — **A pestvidéki törvényszék** tisztviselő kara Bogisich Lajos tvszéki elnökhöz azon kérelmet intézte, miszerint az őszi időszak beálltával a hivatalos óráknak egy folytában való beosztása iránt intézkednék.

A hivatalos lapból. Kitüntetés. A király Huszerl György a lugosi izraelita elemi iskolák tanitójának, a népnevelés terén tett jeles szolgálatai elismeréséül a koronás ezüst érdemkereszttel adományozta.

Kinevezések. A soproni pénzügyigazgatóság, Miskey Károly VI osztályu adótisztet, III. osztályu vámtisztté nevezte ki a soproni fővámhivatalhoz. A temesvári pénzügyigazgatóság Lehrner Ferenczet és Czedik Hugót III. osztályu számtisztekké nevezte ki. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Somogyi Géza lakosai uradalmi gazdasági gyakornokot irnokká, Palkovics Béla törvényszéki joggyakornokot a közalapitványi ügyek királyi igazgatóságához joggyakornokká nevezte ki. — A kalocsai kir. törvényszék elnöke vezetése alatti kir. törvényszékhez díjas joggyakornokká Kocsi Oszkár igazságügyminiszteri fogalmazó gyakornokot nevezte ki.

Ügyvédi kamara. A budapesti ügyvédi kamara részéről ezennel közhirré tétetik, miszerint Bogdanovics István (I. VII. Izabella utcza 31) dr Karácsonyi Jenő (I. Muzeum-körut 29. sz.) Orbonás Károly (I. zöldfa-utcza 28. sz. a) ügyvédek, a kamara lajstromába folytatólag felvétettek: Antos József budapesti ügyvéd és kamarai tag önkéntes lemondása, — Honossy István budapesti ügyvéd és kamarai tag pedig elhalálozása folytán fenti lajstromból kitörültettek; előbbi irodája részére gondnok kinevezésének szüksége fenn nem forgott, utóbbi irodája részére pedig gondnokul Szőke József budapesti ügyvéd és kamarai tag neveztetett ki.

Névváltoztatás. Acher Ernő marczali lakos vezetéknevének „Árvai“-ra kért átváltoztatása, belügyminiszteriumi rendelettel megengedtetett.

Alapszabályok megerősitése. Az orczifalvai lövészegylet s a báttaszéki dalárda alapszabályai a bemutatási záradékkal ellátattak.

x. **A katonai tanfolyam** programmjára, mely lapunk hirdetési rovatában olvasható, felhivjuk a szülék figyelmét. Ha a tanfolyamra Magyarországból legalább negyvenen jelentkeznek, a tanintézet Budapesten fog felállittatni.

Tanügy.

— A mint értesülünk, a kormány a Székesfehérvárt eddig fenállott kereskedelmi iskolának, mely nélkülözte a tensartására szükséges anyagi eszközöket évi 2000 frt czubvencziót adományozott s ezáltal a jelzett igen tzélszerü tanintézet további fenállását lehetővé tette.

Az anyakönyvek vezetéséhez,

A vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter 1880. évi augusztus 16-án 22,065. sz. alatt a következő rendeletett bocsátotta ki, valamennyi megye, szab. kir. és törvényhatósági joggal felruházott város közönségéhez:

Tapasztaltatván, hogy a lelkészek az anyakönyvek vezetésénél a szükséges adatok hiányában kellő pontossággal nem járhatnak el és igy néha ingadozó jelzőket u. m. „állitólag törvényest“ kénytelenek használni, a minek folytán később az anyakönyvek kiigazitásának szüksége áll be; nehogy tehát ily kiigazitások gyakran ismétlődjenek és egyáltaljában a kétes eseteknek eléje vétessék, ezennel a következőket elrendelendőknek találtam:

1. Az anyakönyvek vezetésével megbizott közegek szigoruan kötelezetnek a keresztelők bejegyzésénél azok törvényes vagy törvénytelen születésükre nézve biztos tudomást szerezni, különösen az előttük ismeretlen szülék gyermekeinél amazok házassági bizonyitványát bekövetelni.

2. A születésnők mulaszthatlannl tartoznak minden keresztelés alkalmával a törvényes ágyból születtek szülőinek házassági levelét magukkal hozni s az anyakönyvvezetőnek bemutatni, illetőleg a szüléket, hogy ezt tegyék, figyelmeztetni.

Ennek előre bocsátása után felhivom a közönséget, hogy a szülé-znőket fennebbi kötelességük pontos teljesitésére s az alattas helyhatóságokat arra, miszerint az anyakönyvekbe való bejegyzések czéljából kiállitandó bármely iratok, tanusitványok, jegyzőkönyvek stb. felvételénél lelkiismeretes pontossággal és csakis teljesen megbizható adatok alapján járjanak el, — kellően utasitsa, s a rendeletnek pontos teljesitésére szigoruan ügyeljen fel, — egyszersmind azonban az e téreni összeütközéseknek jövőben való elmellőzése végett figyelmeztetem a közönséget, hogy mindazon felmerülő esetekben, melyekben az anyakönyvek kiigazitásának vagy azok kezelésére vonatkozó bármely más intézkedés tételének szüksége álland elő, ez iránt az anyakönyvezető közegek egyházmegyei hatóságához forduljon közvetlenül és a mennyiben ezen megkeresése kellően figyelembe nem vétetnék, a további intézkedés megtétele végett ide tegyen jelentést; oly esetekben pedig, melyek az 1879. évi 40. t. cz. 6. §-ában kihágást képeznek, azon törvény rendelményéhez alkalmazkodjék.

Végül megjegyzem, hogy a jelen körrendeletet valamennyi róm. és gör. kath. egyházmegyei főhatósággal azzal közöltem, miszerint az anyakönyvek vezetésével megbizott alattas közegeiknek az ezen körrendelet 1-sö pontjában foglaltak pontos teljesitését szoros kötelességökké tegyék.

A király utazása.

A király tegnap a ruthen nemzeti ház látogatta meg s a ruthenek lelkesülten fogadták. A ruthen egyház fő emberei, a nagyobb ruthen egyletek küldöttségei s a különböző vidékekről való küldöttel várakoztak ő felségére a nemzeti ház diszteremben, melynek karzatát nagyszámu hölgyközönség tartotta elfoglalva. A király d. u. 2 órakor érkezett meg s belépve a nemzeti házba, mely előtt nagy néptömeg gyült össze, kenyeret és sót nyujtottak át neki ezüst tányéron. A mint a király a diszterembe ért felzendült a néphymnusz ruthen nyelven énekelve. Két leányka ruthen nemzeti öltözetben virágcsokrot nyujtottak át az uralkodónak e szavak kiséretében: „Légy üdvözölve legkegyelmesebb ur!“ Az üdvözlő beszédet Kowalski képviselő tartotta. A nemesség báljáról sürgönyeink részletesen szóltak.

A ruthenek, kik szorgosan kerülnek minden demonstrációt, azért felhasználnak minden alkalmat nemzeti álláspontjuk jelzésére. Az első magyar-gácsországi vasut igazgatósága tudomásra hozza, hogy azon küldöttségek, melyek a királyt Bukovinából való visszatérésekor a magyar határig akarják kisérni, külön vonaton fognak utazni.

A király az előre megállapitott tervezet szerint ma a kolomeai etnografiai kiállitást fogja megszemlélni.

A király ma utazott el Lembergből s a bucsuzás daczára az esős időnek ünnepélyes volt. Az uralkodót viharos éljekkel fogadták. A király pár szót váltott a polgármesterrel és több több a bucsuzásra megjelent előkelő személyiséggel.

Mai táviratainak a következők:

Lemberg, szep. 15. Daczára az esős időnek fényes ünnepélylyé vált a király buesuja Lemberg városától. A pályaudvarban valogatott közönség várta a király megérkezését, ki elbucsuzván a polgármestertől és több előkelő tisztviselőtől, a néptömeg lelkes éljenkiáltásai közt utazott el Lembergből.

Staniszlau, szept. 15. Itt nagy ünnepélylyel fogadták az uralkodót. Bobrka, Borynicze, Bukaczoveze, Haliez és Stanisztau állomásokon a király kiszállott a kocsiból s meghallgatta a hozzá intézett beszedeket. Az eső megállott.

Kolomea, szept. 15. (Az „Egyetértés“ külön tudósitójának távirata. Feladatott d. e. 9 órakor 50 perczkor.) Kora reggeli óráktól kezdve roppant tömeg hullámzik az ünnepélyesen feldiszitett, fellobogózott utczákon. Festői ruthén népviseletek láthatók Dora, Kossow és Horodenka vidékéről. A banderiumok egyes szakaszai hurrah kiáltások közt vágtatnak fel s alá a városban. Az itteni ruthen parasztok élénk vérmérsékletüek s szép nemzeti viseletet hordnak. Az utczákon gyalogosok s lovasok, s kocsik keresztül-kasul járnak. A város nagyon csinosan van feldiszitve. Több diadaliv van emelve lengyel s ruthén feliratokkal. Az ethnographiai s a ruthen mezőgazdasági kiállitáshoz vezető utczák fellobogozott árboczfákkal diszitvék. Sztaniszlótól Kolomeáig a vaspálya mindkét oldalán a lakosság zászlókkal sorfalat képez. A pályaudvarokon ezer meg ezer ember áll, a környék nemessége nemzeti öltönyökben várja a pályaudvaron a királyt, honnan őt az ethnographiai kiállitásba fogják kisérni. 300 lovasból álló huzulbanderium egy lengyel nemes ember vezetése alatt fogja őt kisérni.

A király fogadtatására Lembergből gróf Dzieduszicczki s dr. Wereszczynszki a király fogadtatására ide érkeztek. A király ide érkezve, először az ethnographiai s aztán a ruthen kiállitást szemléli meg.

Kolomea, szept. 15. (Az „Egyetértés“ külön tudósitójának távirata. Felad. 5 órakor délután.) A király az előre megállapitott programmhoz képest ide érkezett. Az indóháznál üdvözlő küldöttség várta ő felségét s Trachtenberg polgármester átnyujtá a város kulcsait. A királyt 300 ruthen parasztból alakitott lovas banderium kisérte, melyet egy lengyel földbirtokos vezényelt. A Tátra-egylet által rendezett ethnografiai kiállitás megszemlélése alkalmából ő felségét Przybyslawski bizottsági elnök üdvözölte lengyel nyelven, mire a király köszönetet mondott és kijelentette, hogy eljött személyesen meggyőződést szerezni a gácsországi háziipar haladásáról, mely ipar a kiállitáson képviselve van. A király megérkezésére várakoztak továbbá Dziedusyczki Wladimir gróf mint a kiállitás védnöke, Potoczki Arthur gróf, Tarnowski gróf nejével, Jablonowski Károly herczeg és más lengyel mágnások.

A királyt a kiállitás helyiségében Dziedusyczki gróf vezette körül és magyarázgatott. Előbb azonban aranynyal himzet párnán aquarelekkel diszitett kiállitási lajstromot nyujtottak át ő felségének. A király először is a Szobieszky sátor előtt állott meg, melyben ő felsége melszobra is volt elhelyezve.

A sátrat a lengyelek által 1684-ben, Bécs mellett elfoglalt török trofaeumok diszitették. A király a feldiszitett sátrat igen szépnek találta, mit meg is jegyzett s midőn helyet foglalt az előtt, megkezdődött ő felsége előtt a huzul lakodalmi menet elvonulása. E lakodalmi menet igen eredeti és pittoresk. A mennyasszony, a nyoszolólányok és a többi női vendégek lóháton vettek részt a menetben, kirivó és fantasztikus veres-kék jelmezekben. A szines üveggyöngyökkel gazdagon ellátott nők férfi módra ülnek a nyeregben. A nők és leányok sebes vágtatásban elől lovagolnak, őket követik a menyasszony s férfi kisérete. Mindannyian föl voltak fegyverezve hosszu sétabotokra erősitett bárdokkal.

Majd a lakodalmi menet részesei leszálltak lovaikról s a két lakodalmi pár a király elé lép és letérdelve átnyujtják neki a mennyasszonyi ajándékot, mely kalácsból, mézes pálinkából áll. Egyuttal kérték az uralkodó áldását, mit ő felsége teljesitvén, kezet csókoltak neki. A király megajándékozta a lakodalmi menetben résztvetteket, kik befejezésül a kolot táncoltak el.

Ezt követőleg a király nagy érdeklődéssel megszemlélte az igen gazdag és szépen összeállitott kiállitást. Dziedusziczki felvilágositásokkal szolgált a gácsországi házi-ipar kincseiről, a faragványokról, müipari tárgyak értékéről, a szines gyapjuból készitett szövésekről stb.

---

kül n betanitott majmok (innen a thea nevei) hozzák pofatáskáikban a letépett thealeveleket. Magunk a khinaiak mint ezt New-Yorkban látni alkalmam volt, a theát czukor és tej nélkül isszák és csupán esővizet használnak, mert a kutviz gyakran a thea legjobb részeit feloldatlanul hagyja. itt Amerikában, és ennek hallatára sok európai gazdasszony rémülésbe esik, itt Amerikában, főleg a néger szakácsnők a theát nem forrázzák, hanem főzik. Általában azt tapasztaltam, hogy az igazi jó theát csak a czopfos khinai, vagy hegyes szemü áprólábu kis felesége tudják késziteni. Ezek a khinaiak ezrivel özönlik el az Uniot és az, hogy igen olcsón és e mellett igen jól dolgoznak, igen sok kárt okoz a benszülött munkásnak, ki tekintve szokásait és létszükségleti mértékét, oly olcsó bérből meg nem élhet; a mosás és vasalás egészen khinai kezekben van és az ily intézetek „Chinese Laundry“ roppant számban vannak Amerikában.

Tehát a reggeli egyik lényeges része a thea vajjal vagy czitrommal, néha rummal vegyitve, de mindig jól megczukrozva. Főeledel továbbá a tojás, különösen a „new laid eggs“ a friss tojás. A nő csupán egy tojást eszik a férfi kettőt is vehet magához, de ha hármat vagy plane négyet eszik egymásután — oda van reputacziója és a társasági tisztesség és törvénytudomány tekintetében megszünt kompetens lenni. Amerikában roppant mennyiségben fogyasztják a tojás. — Vannak óriási üzletek, melyek csupán tojásokkal kereskednek, melyeket az Unio minden részéből nagy hosszukás ládákban szállitanak. Európában a tojást kanálkával eszik, itt a tojást pohárkába önuk, és ugy eszik illetve isszák. Rendes vendége az amerikai reggelinek az u. n. Hemeny kávé és Oat meal, utóbbi nem egyébb, mint gömbölyü arpalevest, továbbá halak és végre a husétkek királya, az amerikaiak és angolok büszkesége és bálványa a beefsteak, melynek, hogy jó legyen, belül halvány rózsaszinünek kell lennie.

A halevésnél kést alkalmazni a jó izlés arczulcsapása, és ezen fegyvert csak akkor szabad, de igen diskret módon használni, ha a hal keményen sült, de a kést az ajakhoz vinni mind ez nálunk szerteszét divik, valóságos felségsértés. Ha a háziasszony azt kérdezi, kivánsz-e még egy csészе theát, azt kell felelned „I thaut yon yes, vagy I thank yond no; ha pedig gyomrod nem elégedett meg az egyszeri adaggal és még egy csésze után vágyodol, azt kell mondanod: „I should thank yon for another cupof thea.“

Ha a háziasszony nagyon kinál és te többé enni, vagy nem akarsz, vagy nem birsz, mond csak a következő formulát: I thank yon, I had rathor not. Köszönöm jobbnak tartom többet nem enni, és vége kinaidnak. Ez volt a reggeli, a breakfast. Ennek befejeztével a házigazda üzlete után néz, a gyermekek iskolába vagy a „store“ vagy „shop“-ba mennek, a „lady“ pedig a ház után néz Canoly-czukorral rontja fogait és dolgozik.

Bámulatos, mennyi czukrot bir egy amerikai hölgy konzumálni; ez egyik oka is annak, miért van az amerikai fogorvosoknak oly jó dolguk, és miért emelkedett a fogorvosi müvészet oly magas polczra.

Ez oka továbbá annak, hogy az amerikai ladyk — 25%-a hamis fogat visel, melyet fel és letesz mint a keztyüt. Egy new-yorki orvos mondta el nekem, hogy praxisában igen gyakran fordul elő, hogy a legcsinosabb, legifjabb lady, ha torkába akar nézni, előbb sens gene, a hamis fogsort kiveszi és az asztalra helyezi, azután veti magát alá az orvosi kezelésnek. Hamis fogat viselni Amerikában épenséggel nem oly dolog, melyet rejteni kellene.

Fentebb emlitettem e szót „dolgozik“. Igen, az amerikai hölgy sok czukrot eszik, sok édességgel terheli gyomrát, de sokat, nagyon sokat dolgozik. Ennek is meg van a maga oka. Dolgozik egyrészt azért, mert a munka itt életszükséglet és megrögzött szokás, vagy szokássá vált erény, dolgozik, mert a tunyaság itt oly tulajdonság, mely az azzal biró egyént számüzi a társaságból, dolgozik, mert a lustaságot és a lustákat kerülik, futnak előle, mint a betegségtől, dolgozik, mert különben igen könnyen szerezhetné meg az epithetont, mely erkölcsileg degradalja „she is worth for nothing“ nem ér egy fagarast sem. De dolgozik másrészt azért is, mert a munka majdnem egészen az ő vállain nyugszik.

Különösen a Bohosiewicz által kiállitott gyüjtemény szép. Az uralkodó kérdezősködött, hogy ki dolgozta fel e szép tárgyakat, míre bemutatták ő felségének a ruthén parasztot, ki azok mestere. A király megajándékozta és több megrendelést tett nála.

Dziedusyczky gróf egy müvésziley kidolgozott pálczával ajándékozta meg az uralkodót. A király mintegy félórai időzés után hagyta el a kiállitást a közönség lelkes éljenei által kisérve. Az ethnografiai kiállitásról ő felsége a Kaczkowski ruthen egylet kiállitását megszemlélni távozott. Itt a király mintegy 7 perczig időzött s meghallgatta Agopsowics földbirtokos üdvözlő beszédét s többekkel társalgott a jelenlevők közül, igy Naumovicz volt birodalmi gyülési képviselővel is. Az elutazás és a reggeli a programmhoz képest történtek meg.

A király bevonulása Czernoviczba.

Czernovicz, szept. 15. Staniszlau városa nagyszerün fogadta az uralkodót. Mértföldnyi távolságból özönlött a nép az állomáshoz. Kochanovsky polgármester tartá az üdvözlő beszédet, hangsulyozván, hogy ő felsége magas személyében a nemzeti vivmányok nagylelkü védőjét üdvözli. A király meleg szavakban mondott köszönetet a meleg fogadtatásért. Folytonos ovácziók közt az uralkodó folytatta tovautazását. Az egész uton huzulokból álló banderiumok voltak láthatók. Kolomeában a hatóságok, az összes felekezetek papsága és különféle küldöttségek fogadták a királyt. — Jazinsky elöljárósági elnök tartá a hódolatbeszédet, a király köszönetét fejezte ki, több személyiséget bemutattatott magának, azután megtekinté az ethnografiai kiállitást. A diadaliv előtt Trachtenberg polgármester nyujtá át a város kulcsait. A kiállitási palota előtt Orzjbyszlovszky elnök tartott hosszabb beszédet. — A királyi behatóan megtekinté a kiállitást. Két huzul mátkapár tartá felvonulását és a nemzeti tánczot mutatta be; az uralkodó mindegyiknek 50 aranyat ajándékozott. A ruthén közgazdasági kiállitás megtekintése után a király lelkes éljenkiáltások közt tovább utazott. Tmatyn állomásnál az egész környék lakossága összegyült, hogy bucsut vegyen az uralkodótól. Borkovszky gróf tolmácsolá a lakosság érzelmeit. Az egész uton Czernoviczig látható volt a lakosság tarka és festői felvonulása. Nepolokovitz állomástól egy kilometernyire sátor volt felállitva, melyben Alesani tartományelnök, Kochanovszky tartományi főnök, a papság és a lovas banderium várta a királyt. Közel 200 paraszt égő gyertyát tartott kezében. Az archimandrita és a tartományelnök üdvözölték a királyt; egy-egy ruthén paraszt kenyeret és sót nyujtott neki át. A galicziai főhivatalnokok leszállottak a vonatról, melynek egyik kocsijában Alesani és Kochanowszky foglaltak helyet.

Czernovicz, szept. 15. A pályaudvarban a tartományfőnök tartá az üdvözlő beszédet. A király válaszában hangsulyozta, hogy soha sem lankadó törekvését Bukovina jólétének fejlesztése képezi. A polgármester beszédére válaszolva a király örömét fejezte ki a város fejlődése fölött, mely iránt ezentul is részvéttel fog viseltetni. A választ lelkes éljenekkel fogadták. — A város igen szépen van diszitve; a néptömeg lelkesült kiáltásokban tör ki mindannyiszor, a hányszor a király az erkélyen megjelen. — A kivilágitás ma még nem tökeletes, a holnapi fényesebbnek igérkezik. Este nyolcz órakor megindult a közel háromezer főből álló fáklyás menet. A király az erkélyről nézte a menet elvonulását. A király fogadta a moldvai és oláhországi osztrák-magyar alattvalók küldöttségét és az itteni orosz konzult.

Czernovicz, szept. 15. (Az „Egyetértés" külön tudósitójának távirata.) Ma délben érkeztünk Czernoviczba és a hirlapirói bizottság által a legszivélyesebben fogadtattunk. Zachar szerkesztő, a hirlapirói bizottság elnöke péntekre hirlapirói banketre hivott meg.

A király fogadtatása fényesen sikerült és a czernovicziak szerencséseknek tarthatják magukat, mert egész nap esett, de délután 3 órakor kisütött a nap és a szép időjárás sokban járult hozzá a fogadtatás sikeréhez.

Czernovicz, szept. 15. (Az „Egyetértés" külön tudósitójának távirata.) Felad. 9 óra 50 percz este. A király 5 órakor szállt ki az udvari kocsiból. A királyi lakhely előtt a vadászzászlóalj egy diszszárada és a polgári lövésztestület volt felállitva. Ez utóbbiak parancsnokát a király megkérdezte, hogy mióta áll fenn a testület. A parancsnok azt felelte: „Tizenkét éve felség." Majd a vadászzászlóalj kapitányához fordult az uralkodó és elismerését fejezte ki a század jó kinézése és magatartása felett.

Ezután ő felsége magán termeibe vonult vissza. Később fogadtatás volt és udvari ebéd.

Czernovicz, szept. 15. (Az „Egyetértés" külön tudósitójának távirata.) A fogadtatás a görög keleti egyháznál eredeti volt a maga nemében. A székesegyház előtt állott az érsek és metropolita doktor Morariu Andrievics fehér öltözetben, köpenye arany brokátból lábáig ért, stolája ezüsttel volt diszitve, fején arany, opállal, gyöngyökkel és rubinokkal ékesitett korona. Jobbjában arany keresztet tartott, baljában tört bársonynyal fötött infulat. A metropolitától oldalt lelkészek ezüstös malakih-imakönyvet tartottak, mások ismét gyertyákat nagy gyertyatartókban. Hosszu sorokban állottak parasztok sárga viaszgyertyákkal és számos csoportban parasztleányok és asszonyok virágokkal diszitett szent képekkel, mások ismét koszorukat, lámpákat és templomi zászlókat tartottak.

Az udvari vonat majdnem egy órai késedelmet szenvedett, mivel a közlekedési állomásokon hosszabb ideig várakozott. Négy órakor mozsárlövések és hurra-kiáltások jelentik a király közeledését. Egyidejüleg az összes templomokban meghuzattak a harangok. — Ekkor megjelent egy banderium öt csoportban és karakterisztikus jelmezekben. — A liptvániak öv helyett schwalokat kötöttek és a lovak és kantáraikon csengetyük függtek, melyek a gyors lovaglás alatt nagy zajt csináltak. A huzulok barna kabát, gömbölyü kalap és fekete-sárga kokárdákkal jelentek meg, a lovakon tarka kendők lobogtak. Voltak csikósok és kis tüzes lovakon, moldvai parasztok, német gyarmatosok hosszu kabátok és ezüst gombokkal. A menetben képviselve volt minden bukovinai nemzetiség. Hurrah kiáltások közt száguldtak az utczákon végig a kormányzói épületig, mely a város végén fekszik.

Közvetlen a menet után indult a nyilt kocsiban diszőrség kiséretében lassu tempóban a király Mondl tábornokkal. A király kocsija csodálatosan szép virágos kertté változott át, teljesen virágokkal volt fedve. Az egész ut alatt ablakok és balkonokból koszoruk és csokrok repültek a király kocsija elé.

Példás rend uralkodott. Zsidók az ünnep daczára nagy számban jelentek meg az utczákon és pályaudvaron. Az ablakok és balkonokon szép hölgyek állottak elegans toillettekben. A diszitések igen izlésesek és gazdagok voltak. A fekete-sárga zászlók tulnyomó többségben voltak, a feliratok nagyobbára németek.

A király $4^1/_4$ órakor érkezett a kormányzói épületbe, hol megszállt. A ujongók nagy tömege fogadta. A császári palota előtt vadászok vonultak el zenével. Az utómenetet képezték az ifjusági egyletek, hadastyáni egyletek kiküldöttségek, bandeirumok néhány száz lipovani. Utóbbiak nagy feltünést keltettek, mivel mindegyik kedvesével ment, kik igen hosszu magas virágokkal diszitett sapkát, térdig érő inget, és tarka kendőket viselnek. A lipavaniakat egy banderium követte, melyben számos czigányalak volt észrevehető, kik fehér fejkendőt, vállra függesztett barna zubonyt és rövid térdig érő serdakot viseltek, de lábaik mezitlenek voltak. Ezeken kivül látható volt még számos más nemzetiség, igy magyar parasztok czigánybandával, mely bus dalokat játszott. Öt óra után a menet egészen betöltötte az utczákat.

Czernovicz, szept. 15. (Az „Egyetértés" külön tudósitójának távirata. Feladatott 10 órakor este.) Esti 7 óra után fáklyásmenet volt s a czernoviczi polgárság serenade-ot rendezett a király tiszteletére. A fáklyásmenet négy részből állt, s mindenik csoport különböző négy irányban indultak meg az Ausztria tér felé a kormányi épülethez hova a király szállt. — A kormányi üpület elé érve a menet négyszögben felállott. — A mint a király megjelent az erkélyen, a katonai zenekar a néphymnuszt kezdte játszani ezerszeres éljenektől kisérve. A király gyalogezredesi egyenruhát viselt. A katonai zenekar után a czernowiczi dalárda az üdvözlő hymnuszt énekelte el s végül a néphymnuszt. A király a serenade alatt az erkélyen volt, s látható tetszéssel hallgatta a dalokat, melyek befejeztével magához hivatta Hrimalyt, a dalárda karmesterét s elismerését fejezte ki a dalárda sikerült előadásáért, Ezután a fáklyavivők, a községi tanácsosok, a polgárság, tanulók, haddastyánok és tüzoltók testületileg sorakozva vonultak el ő felsége előtt. A bányászok bányamécseikkel felszerelve vettek részt a menetben. A vidéki nép elvonulása félóráig tartott.

A kivilágitás mára nem volt előre jelezve, de azért az utczák valódi fényárban usznak. A takarékpénztári épület, a hatósági épület, az egyetem, székesegyház, törvényszék stb. igen szépen ki vannak világitva. Az utczákon óriási számu néptömeg hullámzik fel s alá.

Bécs, szept. 15. Szemben a hirlapok által a galicziai hadgyakorlatok felől között részben kedvezőtlen birálattal, a Polit. Corr." felhatalmaztatott annak kinyilatkoztatására, hogy ama-birálat a tényállás teljes félreismerésére alapszik. A fővezénylet indittatva érzé magát, azt konstatálni, hogy valamint a hadtestek ugy a két lovassági hadosztály és azok vezérei teljesen megfeleltek a nekik kiosztott feladatnak.

TÁVIRATOK.

Marosvásárhely, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Maros-Torda megye marosvásárhelyi választókerületében, hol f. hó 20-án lesz a képviselőválasztás, a függetlenségi párt Rozsnyai Jánost léptette fel. Ugron Gábor s Orbán Balázs képviselőket a kerületbe várjuk.

A horvát tartomány-gyülés.

Zágráb, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) Singer képviselő igazolási ügye a mai tartománygyülés elején ismét heves vitára szolgáltatott alkalmat. Az elnök az ellenzék tiltakozása daczára a vizsgáló bizottsági tagok választását érvénytelennek jelenti ki, mire kezdetét veszi az uj választás. Megválasztatnak egyhangulag Horvát Mirko és Popovics: az ellenzék a szavazástól tartózkodott. A szavazás eredményének kihirdetése után Felnegovics felkiáltott: „Hová fogunk még jutni?"

Ezután kezdetét veszi a költségvetési vita.

Zágráb, szept. 15. A tartománygyülés Horvát Mirkó és Popovics (kormánypártbeli) képviselőket választá a rácsai választás megvizsgálására kiküldendő bizottságba.

Ezután megkezdődött a költségvetési vita. Pejacsevich gróf horvát bán programbeszéddel kezdé meg a vitát, melyben kiemelte 1. hogy a kiegyezés Horvátország összes alkotmányos intézményeinek egyedüli törvényes talpköve! másodszor, hogy a kiegyezés elegendő tért enged az ország belügyeinek fejlesztésére, a nemzetiség biztositására és a magyarositás végetti aggály megszüntetésére; 3) hogy a határőrvidék bekeblezése és a közigazgatási reform keresztülvitele főtörekvését fogja képezni. Végül hangsulyozta, hogy erélyesen fog fellépni a hivatalnoki karban tapasztalható fegyelmetlenség ellen. A beszédet nagy tetszéssel fogadták a képviselők.

A vitához még Berutta és Zorics szóltak; mindketten pártolták a költségvetést.

Zágráb, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) A költségvetési vita megkezdése előtt Pejacsevich gróf, Horvátország bánja emelt szót a következő nyilatkozathoz, mely a bán kormányprogrammjaként tekinthető. A házban néma csend uralkodott és a bán igy szólt:

Magas ház! Alkalomszerünek találom most, a költségvetés tárgyalásának alkalmával, mint uj tartományfőnök, nézeteimet a kormány szándékairól kifejteni. Kérem a tisztelt házat, engedje meg, hogy ezen nyilatkozatomat felolvassam. (Halljuk.)

1) A kiegyezést, — a mint az 1868-ban megállapittatott és a mint az 1873-ban kiegészittetett és a melynek utolsó revíziójánál, a mi annak pénzügyi részét illeti, befolyásommal kieszközöltem, és hozzá járulásom által lehetővé tettem, hogy az akként jött létre, mint az mindkét regnikoláris bizottság által megállapittatott és tartománygyülésünk által elfogadtatott, — országunk összes alkotmányos intézményeinek egyedül helyes és törvényes alapjául tekintem.

2. Azt tartom, hogy a kiegyezés által nékünk nyujtott jogok tartalmuk és terjedelmük folytán elégséges hatáskört engednek országunk belfejlődésére, különösen pedig nemzetiségünk biztositására és mindennemü magyarosodási törekvésekelháritására, mely országunk ellen intéztetnék; tehát meggyőződésem teljes erejével oda fogok hatni, hogy a magyar és a horvát-szlavon királyságok között létesitett egyezmény által teremtett államjogi viszonyok megerősittessenek és állandósittassanak, valamint hogy minden támadás és bárminemü megsértés ellen országunk határozottan megvédve és megóva maradjon. (Elénk és általános helyeslés.)

3. Tevékenységem oda fog irányulni, hogy Horvát- és Szlavonországok a határőrvidékkel minél előbb egyesittessenek, mire nézve az előmunkálatok és tárgyalások, ugy a határőrvidéki igazgatásnál, mint a mi kir. országos kormányunknál megindittattak és ezek mihamarabbi végrehajtásával népünk forró kivánsága teljesitve lesz. (Élénk zsivió-kiáltások.)

4. Kivánom, hogy országunk belső rendezése a több mint hat év alatt nyert tapasztalatok folytán minél czélirányosabban hajtassék végre, illetőleg alakittassék át és reformáltassék, akként, hogy

a) a községek lehetőség szerint az ugynevezett átruházott hatáskörtől, melyet pénzügyi és közigazgatási tekintetben birtak, és mely ma már ezekre elviselbetlen terheket ró, felmentessenek és természetszerü hivatásuknak és feladatuknak adassanak vissza, valamint hogy ezáltal területük rendezése helyi érdekeiknek lehetőleg megfelelő módon eszközöltethessék, és hogy ezen czélra

b) a politikai kezelőség akként szerveztessék, hogy a lakosság és községek részére lehetőleg hozzáférhetővé tétessék; a mi azonban a községek részéről jelenleg nagy terhekkel összekapcsolt, nagyon drága adót és pénzügyigazgatást illeti, illetékes helyen a szükséges lépéseket meg fogom tenni, hogy ez irányban a községek részére mindenesetre némi könnyités éressék, és

c) hogy ezen szándékolt közigazgatási reform, a mennyiben szükségesnek fog bizonyulni, a legnagyobb takarékosság alkalmazása mellett eszközöltessék, akként, hogy hasznos és pedig ugy szellemi, mint még nagyobb mértékben közgazdasági intézmények létesitésére, — mely utóbbiak ma semminemü igazságos arányban nem állnak a többi közigazgatási költséggel, — az országos költségvetésben nagyobb megtakaritások eszközöltessenek.

5) A közigazgatás czélszerü reformját, azaz szándékaim végrehajtását csak akkor kivánom és szándékozom határozottan megkezdeni, ha Horvát-Szlavonországok és a határőrvidék közigazgatási egyesülése akként fog végrehajtva lenni, hogy a történtek az egész országra érvénynyel fognak birni. (Helyeslés.)

Ezek azon okok, melyeknél fogva már most, a folyó évi költségvetési tárgyalás alkalmával, de még az 1881-iki költségvetés tárgyalása alkalmával sem, — mely lehetőleg még ezen ülésszak folyamán, de mindenesetre még ez évben fog a ház aptalára kerülni, — e reformokról szó sem lehet, és melyek erre czélzó inditványok és javaslatoknak a tartománygyülés elé való terjesztését lehetetlenné teszik.

Végül sajnálattal ki kell jelentenem, hogy a hivatalnoki fegyelemnek nemcsak meglazulását, hanem a nyilvános szolgálatban állóknak fegyelmetlenségét kellett tapasztalnom, mi a közerkölcsiségre csak hátrányos befolyással lehet. E szerint tehát, mint a közigaztás legfelsőbb főnöke, az összes hivatalnokok és az ország nyilvános szolgálatában állók feletti felügyeletben szigoruan fogok a fölött őrködni, mindenki a törvények és rendeletek által számára előirt kötelezettségeknek pontosan és lelkiismeretesen megfeleljen, és hogy minden ellenkező eljárásnak és magaviseletnek a legszigorubban fogok ellenállni. (Általános, hosszan tartó zsivió.)

Bécs, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Hatzfeld gróf ma átnyujtá a portának a hatalmak együttes jegyzéket, mely befejező ultimatum jellegével bir, de határidő megszabása nélkül. Dulcigno megszállása iránti szándék követtetik. A törökök által kivánt uj határról a jegyzékben nincs emlités. — A hajóhadak számára adott utasitások ellentétben az 1827-iki s 1840-iki utasitásokkal igen részletesek. A parancsnokló tengernagy messzeterjedő hatás kört nyert. Az egyes parancsnokoknak az avisot illetőleg szabad kéz engedtetett, hogy kormányaikkal szabadon érintkezhessenek.

Páris, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) A „Telégraphe" jelenti, hogy Constans, belügyminiszter, azt ajánlja, hogy a kongregacziók decretumának végrehajtása 3 osztályba soroztassék: először kik a polgári törvényeket dismerni nem akarják, 2-or kik a nyilatkozatot aláirták, 3-szor olyanok kik ipar munkákkal vannak elfoglalva s s ártalmatlanok. Valószinü, hogy ezen alapon a miniszterium egyetértőleg fog cselekedhetni.

Prága, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) A „Politik" vezérczikke a csehek viszonyáról Magyarországhoz beszél. Ezzel a „Correspondance Hongroise" czikkére felel s azt mondja, hogy föltétlen beleegyezést Haymerle keleti politikájára adni nem lehet. — Ha többé vagy kevésbé kalandos vállalatok forognának fenn, akkor ellene nyilatkoznánk. Mi nem akarjuk Austriát slávizálni de egy nem szláv Austriának nem kell épen németnek lennie. Mi csak egy osztrák Austriát kivánunk. Egy határozottan német Austria, Magyarországra nézve csakhamar kellemetlen szomszéd volna. Nemzetiségünk biztositása Cseh- és Morvaországban Magyarországnak is nemzeti érdeke; ebben áll a közös érdek, mely a megegyezésre fog vezetni a csehek és a magyarok között.

Prága, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) A „Bohemia" szerint a portának átnyujtandó jegyzék a montenegroi kérdést véglegesen befejezi. A hatalmak elfogadják a porta előterjesztéseit Dinos és Grudára vonatkozólag, de különben megmaradnak az eredetileg megállapitott határvonal mellett.

Páris, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) Az ajjaccioi megyetanácsban a bonapartisták tegnap két republikánus tanácsos kizárását inditványozták. A prefekt tiltakozott, de a bonapartisták leszavazták a republikánusokat, mire a prefekt az összes republikánus tanácsok kiséretében a közönség „éljen a köztársaság!" kiáltásai közben elhagyta a termet.

Páris, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Grévy és Freycinet ma este érkeznek ide.

A „Voltaire" azt hiszi, hogy Waddington Varnbülert kihivta.

Bréart tábornok felszólittatott a harczias beszédet dementálni. A lyoni lapok azt állitják, hogy a beszéd azon részét helytelenül értették meg. Ő csak egy az ünnepélyen részt vett Elszász egylethez azt mondta, hogy bennük egy Francziaországnak mindig kedves nevet üdvözöl.

Brüsszel, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) Az Etoile Belgenek jelentik Párisból, hogy Waddington Varnbullert táviratilag párbajra hivta ki (Waddington 61, Varnbuller 71 éves.)

Prága, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) A Bohemiának irják Krakóból: Téves azon nézet, hogy a lengyelek nem tarthatnak többé az alkotmánypárttal. Az utolsó politikai események megfigyelője bizonyára észrevette, mily nehéz most a Császnak az alkotmánytól elválni. Minkét lengyel miniszter, Dunajevski és Ziemialkovszka, a csász‌ politikájához tartozik. Napjaink kiszámithatlan politikai eseményeinél fogva az utalás a csász pártra nem minden jelentőségnélküli, mivel keleti bonyodalmaknál Lajthán innen e párt és a nemzetek nagy pártot fognak képezni.

Berlin, szept. 15. Bismarck herczeg kereskedelmi miniszterré, Boetticher főelnök a belügymniszterium államtitkárává s egyuttal államminiszterré neveztetett ki.

Berlin, szept. 15. A „Provinzial Correspondenz" vonatkozással Rudolf koronaörökös látogatására, azt irja: Szivélyes rokonszenvvel tekint a német nemzet a barátságos szomszédbirodalom trónörökösének kellemes és lebilincselő alakjára, ki most másodizben látogatja meg császárunkat!" — A német koronaherczeg potsdámi lakában ma nagyobb ebéd volt, melyen a császárné, Rudolf trónörökös, a fejedelmi vendégek, az osztrák-magyar és az angol nagykövet, a hadgyakorlatokhoz rendelt osztrák-magyar és angol katonatisztek voltak jelen. Rudolf trónörökös ma vendégelte meg a királyi várlakban a Ferencz József ezred s a II. dzsidás ezred tisztjeit. A trónörökös Bombeles gróffal fogadta vendégeit, a tiszteket egyenkint bemutattatta magának s mindegyikhez nehány szivélyes szót intézett.

Konstantinápoly, szept. 16. („Pol. Corr." jelentése.) A nagykövetek, még a diplomácziai akczió kezdetén, a közös flotta-demonstráczió föltételei gyanánt aláirták a megállapitott, „protocole de desinteressement" czimü deklarácziót, melyben kölcsönösen lekötelezik magukat, kogy minden a keletet érintő ügynél, külön érdekekkel foglalkozni nem fognak. Ezen okmány tartalmát a portával is fogják közölni.

Bécs, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) A realisak jobboldalának értekezletére a meghivók szétküldettek. A lengyelek az értekezleten csak tanácskozólag fognak részt venni.

Pétervár, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Loris-Melikoff gróf Livádiából ma érkezik ide.

Róma, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata,) A montenegrói kérdésben az együttes jegyzéknek végleges szövege Anglia által közöltetett a hatalmakkal. A jegyzék a portát Dulcigno azonnali átadására szólitja fel.

Róma, szept. 15. A pénzügyminiszter átküldötte a kamara elnökségének az 1881. évi költségvetést. A rendes bevétel 1210, a rendes kiadás 1118, a fölösleg 92 millióra; a rendkivüli bevétel 8, a kiadás 65, a hiány 57, — összesen tehát a fölösleg 35 millióra rug, mely tekintettel az adósság törlesztésére és egyébb kiadásokra 7 millióra apad. Uj vasutak épitésére 81 millió van előirányozva; hasonló magasságu összeg van a költségvetésben, az e czélra kibocsátandó járadék jövedelme gyanánt felvéve.

Páris, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) A Journal des Debats ma a dunai kérdéssel foglalkozik. A „Duna" — igy szól — a vaskaputól lefelé semleges folyó. Ha Oroszország e semlegeséget fenyegetné a Journal des Debats megtámadná azt, miért ne cselekednék szintugy, ha a fenyegetés Auszria részéről jön? Ha Ausztria megmarad mostani magatartása mellett ez ügy ránézve kinos vereséggel fog végződni.

Páris, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) Favre, Tirard, Constans, Ferry, Majnin, és Cochery miniszterek több értekezlet után elhatározták, hogy a márczusi dekretumok végrehajtását folytatni kell, mert ez az ország kivánsága.

Berlin, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) Azon hirlapi jelentéssel szemben, hogy Bismarck herczeg Saint-Vallier gróffal folytatott beszélgetése alatt kijelenté, hogy ha Francziaország közeledné, az osztrák-német szövetséghez nincs kizárva bizonyos territorialis koncesszìók lehetsége, illetékes helyről azt állitják, hogyha Gambetta cherbourgi beszédének itteni hatásáról tulzott hireket terjesztettek is, mégis tény, hogy Gambetta fellépése, valamint más nagyobb körben ismeretlen momentumok az itteni köröket tartózkodásra birta és igy Németországnak egy ily kezdeményező lépése ki van zárva. Bismarck és Saint-Vallier közt nem folyt beszélgetés, melyből ily kezdeményezést következtetni is lehetne és máskülönben is Bismarck nagyon távol áll attól, hogy a jelenlegi franczia kabinettel szövetség iránti tárgyalásokat kezdjen.

London, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) Az örményországi reformok tárgyábani együttes jegyzék inditványozza Örményországnak Kreta és Libanon minta szerinti szervezetét.

Berlin, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Pétervári hirek szerint a czár most komolyan beteg.

Bukarest, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) Bratiano miniszter ma a közigazgatás felülvizsgálására Küstendsebe a Dobrudsába utazott.

Páris, szept. 15. Az „Agence Havas" jelentése Raguzából: Az albánok határozottan ellenszegülnek Dulcigno átadásának s nagy tömegben özönlenek oda azzal a szándékkal, hogy meggyilkolják Riza pasát, ki 1500 emberrel Katerkolban tartózkodik. Az albánok ujabb fenyegető jegyzéket intéztek a portához.

KÖZGAZDASÁGI TÁVIRATOK.

Bécs, szeptember 15. (Az „Egyetértés" távirata.) A dunagőzhajózási társulat hajóival érkezett: buza Bécsbe 11!, Kaiser-Ebersdorfba 906, árpa Kaiser-Ebersdorfba 1313, zab Bécsbe 1000, elszállitása feladatott 203, liszt Bécsbe 12.3, elszállittatott 324 kettős mázsa.

Páris, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) párisi tözsdelap jelentése szerint a romániai hatszázalékos vasuti kötvények mától kezdve hivatalosan jegyeztetnek a párisi tőzsdén.

Prága, szept 15 (Az „Egyetértés" távirata.) A Frey-féle vysowzai czukorgyár és Welium czukorgvári részvénytársulat a müködést megkezdette.

London, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata) (Czukorárverés.) Jegeczedett Demarara 26 sh. 6 p. 28 sh. 6 p. 100 tonna osztrák répaczukor, loco 88 százalék 22 sh. 6 p. adatott el, uj termény 19 sh $7^1/_2$ p., német 88 százalék okt—deczemberre 19 sh. 9 p.

London szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata) (Gyapjuárverés.) A vevők száma szaporodott, az árak emelkedtek, az árverések zárulnak 25 sh. 9 p.

Pétervár, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata) Az orosz államadósság az 1881-ik évben az orosz egészségügyminiszterium kimutatása szerint: 82,495.000 h llandi frt, 113.028.020 font sterling. 563.804,000 frank és 1,905.52?.098 rubel vagyis 2,012.000 hollandi forintal, 732.580 font sterlinggel és 1,427.000 frankkal kevesebb és 133,819,379 rubellel több mint volt ez év január 1-ején. Ezenkivül forgalomban voltak aug. 16-án 716,315,125 rubel hiteljegyek és 358,000.000 ideiglenesen kibocsátott papirrubel.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) A nagy zsidó ünnep miatt ma a tőzsde nagyon gyengén volt látogatva és az egész üzlet csak egyes kötésekre szoritkozott. Az árfolyam hullámzás nem birt jelentőséggel ugy, hogy határozott irányról sem lehet szó.

A délitőzsde üzlet nélkül maradt, az árfolyamok névlegesek.

Később az üzlet teljesen megakadt, miután a berlini árfolyamok sem hatottak élénkitőleg.

Délután 2 órakor jegyeztetik: Hitelrészvény 288.—, angol bank 126 30, unió-bank 113.—, magyar hitelbank —.—, bankegyesület 136.25, államvasut 284 50, Károly-Lajos vasut —.—, gőzhajó részv. 554.—, tiszai vasut 245.—, tramway 229.75, lombard 83.50, papirjáradék $72.62^1/_2$, m. aranyjáradék 109.50—, 1864-ki sorsjegy 172.—, községi sorsjegy 119.—, innerbergi —.—, 20 frankos arany 9.41—, birodalmi márka $58.27^1/_2$, tiszai sorjegyek —.—.

Bécs, szept. 15. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Déli zárlat: Osztrák hitel 288.20, papirjáradék 72.65, magyar aranyjáradék 109.50. Délután és este nem volt üzlet.

Zárlatkor a következő jegyzések történtek:

Bécs, szept. 15 M. földteherm. kötv. 95.50 erdélyi föld. kötv. —.—, magy. záloglevél 100.50, erdélyi vasut 140.50, magy. gal. vasut 86.20, Magy. sorsjegy 111.25, szőlődézsma —.—, arany járadék 109.50, magy. vas. kölcsön 125.50, magy. hitel 258.—, alföld 158.25, magy. éjszak-kel. vas. 147.—, kel. vasuti elsőbbs. 83.10, tiszai vasut 244.50, kassa-oderbergi vasut 131.25, magy. leszámitoló bank —.—, tiszavölgyi sorsjegyek.

Bécsi gabnatőzsde.

Bécs, szept. 15. (Az „Egyetértés" távirata.) A zsidó ünnep miatt ma nem volt forgalom és a jegyzések csak névlegesek: Buza őszre 10.60——10.65 forint, tav. buza 10.80——10.82½, teng. 1881 máj—jun. 6.15——6.20, ft, zab őszre 6.25—6.3)— frt, zab tavaszra 6.35——6.40— frt, magy. rozs 9.30—9.90 frt, keresked. zab 6.65—6.85 frt, tengeri kész áru 8.40—8.60.

Szeszben ma nem volt forgalom.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, szept. 15. Játékértékü, pályák, bankok, bányák kedveltek. Külföldi értékek kedveltek.

(Zárlati árfolyam.) Papirjáradék 62.—, magyar aranyjáradék 93.90, 10 milliós kölcsön 71.—, hitelrészvények 496.50. lombard 142.50, kassa-óderbergi 56.—, orosz papirpénz 210.75, ezüstjáradék 62.90, m. kincst. utalv. —.—, k. vas. elsőbbs. kötv. 84.—, állam-vasut 489.—, galicziai 121.50, államvasut romániai 54.75, Bécsre 170.25. Igen csendes.

Külföldi gabnatőzsdék.

Páris, szept. 15. (Zárlat) Buza folyó hóra 25.90, szeptemberre 25.80, 4 utolsó hónapra 25.80, hónap novembertől 25.80. Liszt folyó hóra 56.75, szeptemberre 55.25, 4 utolsó hónapra 55.25, 4 hónap novembertől 55.10. Repczeolaj f. hóra 76.—, szeptemberre 76.50, 4 utolsó hónapra 77.75 első hónapra 1881. 78.—. Szesz f. hóra 63.75, szeptemberre 62.50. utolsó 4 hóra 61.—, 4 első hónapra 59.50. Buza, liszt szilárd, egyéb tartva, esős.

Az első cs. és kir. engedélyezett magán

KATONAI TANFOLYAM

programmja,

(Bécs, Kolowratring 9. szám.)

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium által 1867. évben engedélyezett és megnyitott eme magán tanintézet azt a feladatot vállalta magára, hogy hallgatóit a szükséghez képest a cs. és kir. hadseregben előirt vizsgákra előkészitse. A különféle tanfolyamok minden társadalmi állásu fiatal uraknak, valamint a hadsereg tisztjeinek kivánt alkalmat nyujt a katonai szakismeretek megszerzése és bővitésére.

Havonként megtartott colloquimok egyrészről az intézet igazgatóságának alkalmat nyujtanak a haladás megitélésére, és másrészt alkalmul szolgálnak a hallgatóknak a szóbeli és irásbeli gondolatkifejezés gyakorlására, mi mellett a lélekjelenlét és itélő tehetség kifejlesztésére különös suly fektettetik.

Az intézet alapitásánál kimondott elvhez hiven, hogy a hadseregbe csak jól kiképzett egyének juttassanak, a tanitásnak 12 évi tapasztalatokra épitett tanterv helyeztetett alapul, mely a hallgatókra nézve lehetővé teszi, hogy aránylag rövid idő alatt a különféle vizsgákra előkészithessék magukat.

A tudományos kiképzésre való lelkiismeretes gondosság mellett az intézet arra is törekszik, hogy a hadsereg leendő tagjaiban az erkölcsi érték és valódi harczias szellem esiráit fölébressze és gondosan ápolja.

A tantestület 18, részint a katonai, részint a polgári álláshoz tartozó szaktanárból áll, kik közül a legtöbb már hosszu évek sora óta müködik az intézetben. Csak eme tanártestület elismert kitünő voltának sikerülhetett oly fényes eredményeket elérni. Az első katonai tanfolyamból kikerült 400-at meghaladó tisztörömest fogja bizonyitani ezt az elismerést.

I. osztály. — Hadapród tanfolyam.

Ez tiszti vizsgákra való előkészitést nyujt épen ugy polgári, mint katonai egyéneknek, kik a hadi szolgálatotállandó hivatásul választották, különbség nélkül, hogy vajjon a gyalogság vagy lovassságnál akarnak-e szolgálni. Október 1-től julius hó végéig. Polgári egyenek, kik a hadapród-tanfolyamot hallgatják és a hadapródi vizsgát még a polgári állásukban katonakötelezettségi koruk bekövetkezte előtt leteszik, következő előnyöket élvezik:

1-szer, egy éves önkéntesekként besoroztathatnak, polgári tanulmányaikra való tekintet nélkül;

2-szor, a kitöltött önkéntes év után további vizsga nélkül tartalék tiszt'ekké lesznek;

3-szor, eredetileg csak a tartalék tiszti patensre számoló jelöltnek meg van engedve, hogy ha önkéntes szolgálati ideje alatt katonai hivatást választ, mint tiszt léphessen át, kiegészitő vizsga nélkül a tettleges szolgálatba.

Hetenként 7 tanóra.

II. Osztály. — Előkészitő tanfolyam.

Oly hallgatók számára, kiknek az első osztályba (hadapródi tanfolyam) lépés előtt a szükséges előismereteket kell megszerezniök.

Ugyane folyamba soroztatnak azok is, kik valamely cs. és kir. hadapródi iskola 3-ik évfolyamára, vagy a katonai főreáliskola első évfolyamára előkészitendők.

Ez kezdetét veszi február 1-én és tart julius végéig. Mivel a fölvételi vizsgák a fönnt emlitett cs. és kir, képzőintézetekben szeptember havában tartatnak. Az ez intézet hadapród-tanfolyamának hallgatói augusztus 1-től október 1-éig szünidőt élveznek.

III. Osztály. — Tartalék-tiszti tanfolyam.

A már szolgálatban álló gyalogsági és lovassági egy éves önkéntesek, továbbá oly egyének részére, kik nem tettleges honvéd-tiszti állomást szándékoznak elnyerni. Kezdődik junius 1-én és tart szeptember 15-éig.

A tüzérségi és hadi szekerészeti testület jelöltjei a külön tantárgyakból külön egyezkedés szerint magán tanitásban részesülnek.

IV. osztály. — A kiegészitő-vizga tanfolyama.

A gyalogság és lovasság ama tartalék- és nem tettleges honvéd tisztjei számára, kik a hadseregben akarnak tisztekké lenni. A tanfolyam kezdete april 1-én, vége junius végén.

Köznapokon 3—4 tanóra.

V. osztály. — Esti tanfolyam egy éves önkéntesek számára.

Az egyéves önkéntesi szolgálati vizsgára való előkészités.

1877 óta ezen vizsga jelentékenyen megnehezittetett, ennélfogva az ez osztályba való lépéshez legalább a közép-tanodák vagy ennek megfelelő intézetek 5 osztályának végzése kivántatik. Emez előtanulmányok hiányában a jelölt coloquiumnak vetetnék alá. Ha e mellett ismeretei csekélyeknek találtatnak, a 3-dik osztály (előkészitő tanfolyam) alkalmat szolgáltat neki a szükséges előismeretek megszerzésére.

Évenként 2 tanfolyam, márczius és szeptember 1-én, melyek 6 hónapig tartanak.

Köznaponként 4 tanóra, melyek délután 4 órakor veszik kezdetüket.

NB. Mint második nyelv, vagy az osztrák birodalom valamely országos nyelve, vagy pedig az idegen nyelvek valamelyike: francia, angol, latin kivántatik. A második nyelv ismeretét a jelöltnek ugyan magával kell hozni, azonban ezt a tanfolyam alatt is elsajátithatja, ha kellő szorgalmat fejt ki.

Külön megjegyzések a tanitásról.

a) Kivánatra minden szakból s a magasabb kikepzésből is külön tanitás adatik az intézetben s azon kivül.

b) A tanitás hivatalosan meghatározott tankönyvek alapján az előirt terjedelemben nyujtatik.

c) A hallgatóknak az általános iskolai rendtartás határozataihoz kell alkalmazkodniok.

d) A különfele tanfolyamokba később belepő hallgatók a mulasztás, külön órák által pótolják, ha erre maguktól nem képesek.

e) Az igazgatóság a tanárok által havonként benyujtott osztályozások alapján minden két hóban birálatot állit össze a hallgatók előhaladásáról, az ezek által elmulasztott tanórák kimutatásával, mely a körülményekhez képest magának a hallgatónak, hozzátartozóinak vagy a hadesapat-testületeknek kézbesittetik, és a tudomásulvétel elismerésére az erre hivatottak által aláirva ismét visszajuttatandó az igazgatósághoz.

f) az intézet részéről csak oly hallgatók boesáttatnak a hivatalos vizsgákhoz, kik erre kellően előkészitvék.

g) az igazgatóság jelöli meg alakot és utat, mely a cs. és kir. hadseregbe való önkéntes belépésnél, valamint a vizsgákhoz való boesátásnál megtartandó.

h) Vasár- és ünnepnapokon a tanitás szünetel: karácsonkor deczember 24-től bezárólag január 1-ig, husvét nagy csütörtöktől bezárólag husvét hétfőig, császár és király ő felségének legmagasabb születése napján a két utolsó napján és hamvazó szerdán.

i) az intézet általános tannyelve a német; különben magán beszélgetés magyar nyelven.

k) az intézetben tanittatik ezeken kivül a lovaglás, vivás, táncz stb. külön egyezmény szerint.

Dij-föltételek.

I. Hadapród-tanfolyam: Beiratási dij 15 frt, havi dij **30** frt.

II. Előkészitő tanfolyam: Beiratasi dij 10 frt, havi dij **20** frt.

III. Tartalék tiszti tanfolyam) beiratási dij 10 frt.

IV. Kiegészitő vizsga tanfolyam) havi dij 20 frt.

V. Esti tanfolyam egyéves önkéntesek számára)

Az igzzgató:

Barrault Zsigmond,

cs. kir. nyug. őrnagy.

az osztr. III. oszt. hadi diszitm. ellátott vaskorona-rend lovagja.

Jegyzet. A tanintézettől függetlenül az igazgató személyes felügyelete alatt áll a pensionatus.

Ez lakást, kiszolgálást, világitást, fütést és ellátást nyujt. Utóbbi reggeli, ebédből és vacsorából áll. Kis szobában két, nagyban legfölebb három tanuló helyeztetik el. Az ágynemü (matraczok, vánkosok, takarók, czihák és lepedők) valamint törülközők behozandók. A tanuloknak a szokásos házi rendhez kell alkalmazkodniok, melynek határozatai a szabad mozgást oly módon szabályozzák, hogy szórakozások által a tanulás nem akadályoztatik és az életfolyam nem veszélyeztetik.

Tartásdij fejében havonként **70 forint** és pedig minden két hóra előre fizetendő..

---

200 forintért jótállás mellett
egész uj rugonyos hajtó (kutscher) kocsik, valamint minden alaku uj kocsik igen jutányos áron állnak nagy mennyiségben eladásra, ezek közt még halottas kocsik is vannak.

BOGDÁN JÓZSEF
30 raktárában,
Muzeum-körut 10-ik szám
Kocsi-gyár helyiség:
páva-utcza 10. szám. alatt saját házában
BUDAPESTEN.

Eladó
vasáru- és füszerkereskedés
Somogymegyében a déli vasuthoz egy órányira fekvő Marczali nagy mezővárosban egy huszonöt év óta fennálló jövedelmező vasáru- és füszerkereskedés szabad kézből, előnyös feltételek mellett részletfizetésre eladásra kináltatik. — Ajánlatok **Steiner Ignáczhoz** Marczaliba küldendők. 704

Van szerencsém tisztelettel értesiteni, miszerint a **Fischer és Negler-czég** feloszlása folytán az eddig birt helyiségben
sütő-utcza 8-ik boltszám
lévő
szerszám és lakatos üzletet
a mai naptól kezdve
Fischer László czég
alatt folytatom, és azt ujonnan berendezvén, minden hozzám intézendő követelménynek megfelelhetek. Amidőn még azon tisztelteljes kérelemmel fordulok önhöz, hogy irántam tanusitott eddigi bizalmát továbbra is fentartani méltóztassék, egyuttal kérem előforduló megrendeléseit hozzám intézni
708 maradok kiváló tisztelettel
Fischer László.

6 szoba butor eladó
egy hagyatékból, teljes és kevésszer használt kiházasitási kelengyének igen alkalmas, készpénz fizetés mellett egyenként is a **Stein-féle házban sugárut 1. sz. a váczi-körut sarkán 1. emelet ajtó 2.** 616

Gummi és halhólyag
legfinomabb **párisi** tuezatja **1 frttól 5 frtig**, valódian csak is 584
HATSCHEK EMIL-nél
BUDAPEST, Deák-Ferencz-utcza 15-ik szám.
Vidéki megrendelések pontosan és titoktartás mellett teljesitettnek. Nagybani vásárlásnál jelentékeny árleengedés.

Mezőgazdák és marhatenyésztőknek
ajánlható
az egyetemes carbol-vegyülék
mely vizzel meghigitva **férgek, kosz, sébek, szarvasmarhák, lovak, juhok, kutyáknál** stb. biztos sikerrel használtatik.
A **vetőmag** egészségesen megtartatik, s egyszersmind madarak, egerek, csigáktól stb. megóvatik, ha azt a vetés előtt mintegy fél óráig a Carbol-vegyülékben áztatjuk.
Egy üveg ára 80 kr.
Főszállitási raktár Szt. Máriához czimzett gyógyszertár Szászkabányán.
703

Az
orosz nyelvben
leczkét ad **Dr. Asbóth Oszkár** a szláv nyelvek egyetemi magántanára, sugár-ut 100. III. 17. 723

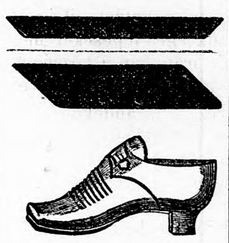

Czipő és csizma
gyári raktár
TEMESVARY IMRE
Budapesten, kerepesi-ut a sip-utczával szemben.
Ajánlja 54. különböző mintákból képes árjegyzékének kivonatát. — Az árjegyzékek bárkinek kivánatra ingyen és bérmentve beküldetik.
Nők számára.
Komodczipő bőr vagy lastingból 1.80.
Czugos topán leglin. lasting vagy bőrből szegezett vagy rámás talppal, tartós elegáns 3.20.
20 cm. magas czugos topán, legf. zerge v. sagrinbőrből elegáns kiállitású, fejelt vagy szivformában legujabb divat 3.60.
Urak számára.
Komodczipő posztó v. bőrből 1.70.
Czugos czipő fekete fénymáz bőr vagy barna borjubőrből, szegezett és srófolt kettős talppal 4.20.
Csizmák, hátulvarottak, vizmentes bagariából, háromszorosan szegezett és srófolt kettős talppal 9 frt.
Továbbá mindennemü leány, fiu és gyermek czipők gyári árakon.
Vidéki megrendelések, pénzbeküldés vagy utánvét mellett pontosan eszközöltetnek. Meg nem felelő áruk kicseréltetnek. Kimeritő és a helyes mértékvételről szóló utasitással ellátott árjegyzékek hérmentve megküldetnek. 717
Árusitók áreng dményben részesülnek.

Kilencz évi
gyomorbaj,
idegbántalom
lőn elháritva a valódi HOFF-féle malátakészitmény által.
Marienbadból Hoff János cs kir. udvari szállitóhoz Berlinben, főüzlet és gyár Ausztria-Magyarország részére Bécs, I. Brünnerstrasse 8. következő tartalmu levél érkezett: „Kilencz évi gyomorbántalom után végre az ön malátakivonat egészségi sörében megtaláltam a valódi gyógyszert, mely kinos fájdalmaimtól megmentett. Hasmenésem megszünt, hőségem elmaradt, a beteg nyelv rendes színét visszanyeré. Mindezt az ön kitünő malátakivonatának köszönhetem.
19 **Bräuer Péter,** Königswartán.
Fiókraktár: Budapest, zsibárusutcza 7.
Raktárak: **Török J.** királyutcza. **Weninger M.,** Buda, főuteza 146.

Iroda megnyitás.
Ügyvédi irodámat magyar-utcza 29. szám alatt megnyitván, peres és perenkivüli megbizásokat, miniszteriumoknál pénz-intézeknél közbenjárásokat, tetszés szerinti dijazás mellett pontosan teljesitek.
Budapesten, 1880. s zeptemb. hava.
Dömötör László,
köz- és váltó-ügyvéd.
725

SZIGETI LAJOS
szijgyártó üzlete.
VIII. Muzeum-körut 10. sz.
Ajánlja jól berendezett szijgyártóüzletét, melyben minden a szijgyártói szakmába vágó czikkek a legjutányosabb árakon jól elkészitve kaphatók. Kaphatók jó minőségü nyergek, utazó bőröndök, vadász és uri táskák, hajtó és lovagló ostorok, de különösen kocsizó lószerszámok nagy választékban, 100 ló minden pillanatban felszerelhető. Minden e szakmába vágó javitások elfogadtatnak, s vidéki megrendelések a legpontosabban kiszolgáltatnak. Árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.
604

Urbéri fölmérések
és tagositások pontos és gyors keresztülvitelére vállalkozik, egy 28 év óta ezen téren müködő mérnök. Ajánlatok G. R. okl. mérnöknek Budapestre, Józsefváros, kenderutcza 21. sz. 5. ajtó küldendők. Elfogad számitásokat, föld és birtokkönyv szerkezeteket és térképezéseket is.
712

Az 1867. óta fennálló I. osztr.-magyar
fenyőtű-készitmények-
gyára
Steinerhof fürdőben Kapfenberg mellett Felső-Stiriában.
általánosan ismert és jelességük folytán kedvelt fenyi ötü-készitményeit, mint fürdő-kivonat, belégzési-kivonat, különféle szappanok, bonbonok, szörp, illatszer (fleur de Sapin) füstölő- és köszvénypapiros, aether, olaj stb. a be'- és külföld minden irányába küldi szét.
Raktárak*: *Grácban Förster* L., *Hanzlik* R., *Oberranzenmeyer testvérek, ***Wastian*** H., az ***irgalmasoknál, Nedwed*** A. és ***Wreger*** özeseinél, ugyszintén ***Trieszt-ben*** és ***Budapesten***. Árak mérsékeltek. Bizományosok árengedményben részesülnek. Árjegyzékek ingyen. 724
v. Elpons H.

Klinkerfues tanár által
(a göttingi csillagda igazgatója)
feltalált
szabad. Hygrometer
az időjárás előleges meghatározását lehetővé teszi.
Asztal Hygrometer.....10 frt.
Ablak „ .....15 frt.
Fali „ .....18 frt.
technikai czélokra száraz helyiségek számára is alkalmas, valamint betegszobák, lakhelyiségekben az egészségre nézve ártalmas nagyon száraz vagy nagyon nedves levegő folytonos ellenőrizhetésére.
LAMBRECHT VILMOS GÖTTINGEN
metreol. szerek gyára
Klinkerfues tanár tudományos vezetése alatt.
Képes árjegyzékkel kivánatra szolgáltatik.

QUENTZER TESTVÉREK
magy. kir. udvari kalap-gyárosok
tisztelettel értesitik a t. cz. közönséget, hogy az időviszonyoknak megfelelőleg t. vevőik és a t. cz. közönség kényelmére
váczi-utcza 19. sz. a. egy fiókraktárt
nyitottak meg, és gazdagon felszerelt raktárukat ugyanazon gyári árakon ajánlják mint a **nádor-utcza 4. sz. a.** levő főraktárban.
A legujabb formák dus választéka a jó hirnevü **P. & C. Habig** udvari kalapgyárból **Bécsben**, melyektől **Budapest** számára a **kizárólagos árusitást** átvettük.
Tisztelt **vidéki vevőinket** egyuttal tisztelettel értesitjük, hogy az őszi évadra divatképet **nem** küldünk, minthogy az általunk már a tavaszi előrajzunkban közlött minták, csak most általános tetszést nyernek. Tisztelettel 721
Quentzer testvérek.
Budapest, nádor-uteza 4. sz. **Fiók:** váczi-uteza 19. szám.

Eucalyptus
SZÁJ-ESSENCZIA,
Kitüntetett Paris 1878.
tisztitó, rothadástgátló, fentartó és óvszer a száj gyógytani ápolására, és óvszer ragályos fertőzés ellen dr. Faber C. M-től cs. mexikói udvari fogorvos stb.
Hatása. Az ***eucalyptus szájessenczia*** a lélegzet rosz büzét azonnal és tartósan eltávolitja, ***leghiztosabb szer fogfájás ellen.***
Az egyedüli orvosok által elismert kizárólagos szer ***roncsoló toroklob, torokgyik, angina soor*** és hasonlók ellen. Betegszobákban ***szétporozra, üditi*** a levegőt ***ozontartalma*** által.
A cs. orosz kormány az Eucalyptus szájessencziát nyilvános ***gyógyintézetekben*** mint a ***betegszobákat tisztitó szert,*** továbbá a ***száj-*** és ***torok*** betegségeinél mint ***gyógyszert*** bevezette. 17
Egy üveg ára 1 frt 20 kr. o. é.
Főraktár: Griensteidl Felix-nél
Bécs Stadt Sonnenfelsgasse 7. sz.
összes raktárainkban Dr. Faber C. M. régi hirneves cs. kir. szab. „Puritas' szájszappana, mely már 1862-ben Londonban a nagy éremmal lön kitüntetve, ***kapható, mely a legjobb és legizlésesebb fogtisztitó és fentartó szer mindenkor friss töltésben*** — Budapesten kapható: Brandner F.-nél, Thalmayer és Seitznál nádor-uteza 10. Török Józsefnél, Müller J. L.-nél, Vértesi Sándornál, Lueff M.-nél, Neruda N.-nél.

Osztrák-magyar bank.
Az osztrák-magyar bank főtanácsa által f. e. szeptember 7-én tartott ülésében hozott határozatok alapján a bank ezentul **jelzálog-kölcsönöket** ad
5%-os sorsolas alá eső záloglevelekben,
4½%-os „ „ „ „
4%-os „ „ „ „
mire nézve a pénzügyi feltételek következőképen állapittattak meg:

Kölcsönért	Kamat	Törlesztés	összesen	a kölesön törlesztődik
5%-oe záloglevelekben	6%	1%	7%	32 év alatt,
4½% os „	5½%	¾%	6¼%	38½ év alatt,
4%-os „	5%	¾%	5¾%	40½ év alatt,

A kölesönvevőnek a kölesönkérvény benyujtásánál meg kell neveznie, milyen nemü záloglevelekben óhajtja a kölesönt felvenni. A záloglevleknek a bécsi tőzsdén eszközlendő értékesitését a kölesönvevő részére az osztrák-magyar bank magának tartja fenn s a záloglevelek fejében elért árfolyamot, legfőlebb ½% dij levonásával, fogja a kölesönvevőnek számadásba tenni. A mennyiben tehát a kölesönerték fejében kibocsátandó záloglevelek 100 forinton felül jegyeztetnek, azok az illető napi árfolyamnak megfelelőleg, esetleg a pari értéken felül is el fognak számoltatni. A szerződesileg meghatározott tőkerészleteken kivül teljesitett tőketörlesztéseket megfelelő nemü záloglevelekben vagy készpénzben lehet eszközölni.

A bank már fennálló 6%-os jelzálog-kölcsöneinek átváltoztatása 5½, illetőleg 5%-sokra a kölesönadós különös kérelmére engedélyezhető, ha az illető késznek nyilatkozik, az ujonnan kibocsátandó (4½, illetőleg 4%-os) zálog'evelek árfolyama és a beváltandó (5%-os) záloglevelek pari értéke közötti különbséget készpénzben megfizetni. A kölesönök átváltoztatása, ha egyáltalában megengedtetik, azon mértékben vitetik keresztül, melyben az 5% os záloglevelek kisorsolása s a kibocsátandó 4½. illetőleg 4% os záloglevelek eladása foganatositható lesz s erre nézve azon sorrend fog megtartatni, melyben az átváltoztatás iránti kérvények benyujtattak.

Minden 6%-os kölesönnek kevesebbet kamatozó kölesönre való átváltoztatásánál uj kötvény kiállitása s ennek az eddigi kölesönnel egyenlő elsőbbséggel való betáblazása szükségeltetik; az e tekintetben felmerülő költségeket a kölesönadós köteles viselni.

Uj jelzálog-kölesönök engedélyezésére, illetőleg már fennálló jelzálog-kölesönök átváltoztatására vonatkozó kérvények s minden ezeket illető tudakozások az „osztrák-magyar bank jelzálog-hitel-osztályához Bécsben" irányozandók. 722

Bécs, 1880. szeptember 30-án.

Osztrák-magyar bank.

Tenenbaum főanácsos. **Moser A.** kormányző. **Leonhardt** vezértitkár.

Első budapesti butor-bazár.

I. CSOPORT.
Háló-szoba.
1 pár 1 ajt. siffon . . . 33 frt
1 pár nyoszolya . . . 22 frt
1 ajtó mosdószekrény . . 12 frt
2 éjjeli szekrény . . . 12 frt
Ebédlő-szoba.
1 12 szem. ebédlő-asztal . . 16 frt
1 kredenez, poharszék . . 25 frt
6 nádszék . . . . . 15 frt
1 diván . . . . . 30 frt
1 fakeretü tükör . . . . 15 frt
Fogadó-szoba.
1 ripsz garnitura . . . . 110 frt
1 diszasztal . . . . . 20 frt
1 aranykeretü tükör . . . 20 frt
II. CSOPORT.
1 pár 2 ajtaju siffon . . . 45 frt
1 pár nyoszolya . . . . 30 frt
1 drb 2 ajtaju mosdó . . . 16 frt
2 drb éjjeli szekrény . . . 14 frt
Ebédlő-szoba.
1 18 szem. ebédlő-asztal . . 20 frt
1 kredenez álványnyal . . 35 frt
6 finom nádszék . . . . 18 frt
1 diván gobelinből . . . . 40 frt
1 fakeretü tükör . . . . 20 frt
Fogadó-szoba.
1 gobelin garnitura . . . . 130 frt
1 diszasztal . . . . . 25 frt
1 aranykeretü tükör . . . 25 frt
1 ezüstállvány . . . . . 12 frt

III. CSOPORT.
1 pár faragott 2 ajtaju siffon 50 frt
1 pár faragott nyoszolya . . 40 frt
1 pár márványalapu éjjeli . 18 frt
1 drb 1 ajtaju mosdószekrény 20 frt
Ebédlő-szoba.
1 24 szem. ebédlő-asztal . . 35 frt
6 gót nádszék . . . . . 36 frt
1 finom kredencz márványból 60 frt
1 fakeretü tükör . . . . 30 frt
1 tükör, alá asztal márványnyal . . . . . 18 frt
1 gobelin ottomán . . . . 60 frt
Fogadó-szoba.
1 finom selyemgarnitura . . 140 frt
1 faragott disz-asztal . . . 30 frt
1 aranykeretü tükör . . . 30 frt
1 conzol-asztal márványnyal 18 frt
1 ezüst-szekrény . . . . 50 frt
IV. CSOPORT.
1 pár finom siffon . . . . 60 frt
1 pár finom nyoszolya . . . 60 frt
1 pár márványalapu éjjeli . 25 frt
1 pár márványalapu mosdó . 35 frt
Fogadó-szoba.
1 finom franczia garnitura . 200 frt
1 finom disz-asztal . . . 40 frt
1 aranykeretü tükör . . . 40 frt
1 arany-conzol márványnyal 30 frt
1 ezüst szekrény . . . . 90 frt
1 ötszög tükör faragott . . 40 frt
1 női iró-asztal . . . . 35 frt
Ebédlő-szoba.
1 finom kredencz . . . . 75 frt
1 ebédlő-asztal . . . . 50 frt
6 faragott gótszék . . . 42 frt
1 faragott kereti tükör . . 40 frt
1 faragott conzol márvány . 25 frt
1 finom ottomán . . . . 70 frt
V. CSOPORT.
1 pár igen finom siffon . . 80 frt
1 pár igen finom nyoszolya . 75 frt
1 pár igen finom éjjeli . . 30 frt
1 drb mosdó márványnyal . 40 frt
1 jutte diván . . . . . 40 frt
4 taborette . . . . . 40 frt
1 pipere-asztal tükörrel . . 20 frt
Ebédlő-szoba.
1 finom márványalap kred. . 160 frt
1 finom ebédlő-asztal . . . 80 frt
6 finom faragott gótszék . . 50 frt
1 fin. faragott fakeretü tükör 50 frt
1 fin. márványalapu conzol . 35 frt
1 ottomán franc. Boaretie . 50 frt
2 karszék hozzá . . . . . 45 frt
4 taborette . . . . . 50 frt
1 szervétaprés . . . . . 15 frt
Fogadó-szoba.
1 finom egész behuzott garnitura . . . . . 250 frt
1 disz-asztal . . . . . 50 frt
1 arany keretü tükör . . . 100 frt
1 arany conzol márványlap. 40 frt
2 drapperia felszerelve . . 50 frt
1 finom ezüst-szervanta . . 75 frt

Vidéki megrendelések 20%-nyi előleg beküldése mellett utánvéttel is szállittatnak. Meg nem felelő ára 14 nap alatt az átvételtől, visszavételtik és az összeg visszadatik.
Csomagolás 4%. Képes árjegyzékek ingyen.
Első budapesti butor-bazár
OPPODI és ELLENBERGER
Deák-utcza 7-ik szám I. emelet.
Főkirlet: N.-Kanizsán Ellenberger és Társa czég alatt.

Ugyanott kapható az egész Európában elterjedt hires magyar, német és franczia nyelvben megjelent könyv.

Az elgyengült férfiero
Ára **2 frt 50 kr**

Titkos betegségeket
és a tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt)
továbbá ***bőrbajokat, vizelési nehézségeket, hugycső*** szükületeket, friss és idült ***nyákfolyást***, nőknél az ugynevezett ***fehérfolyást***, a bujakórok fekélyeit és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban, ***katonai és polgári*** főkórházakban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok s buvárlatak nyomán kiválóan tartós siker biztositása mellett bámulatos gyorsan s alaposan gyógyit (ujon keletkezetteket 48 óra alatt)
specziálista **WEISS J.**
gyak. ***orvos, sebész és szülész***, az itteni cs. k. katonai ***főkorházban*** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes s tiszteletbeli tagja, és több kitüntetés tulajdonosa. 21
***Rendelő intézet*: Budapest, belváros, koronaherczeg-(uri)-utcza 8. szám, bemenet a lépesőn.**
Naponkint délelőtt 7—10-ig, d. u. 1—4-ig. este 7—8-ig.

Nyolcz kiállitáson elsőrendü kitüntetést nyert.
KUBIK NEP. JÁNOS
kezty-ü- és sérvkötő gyáros
Székesfehérvárott
ajánlja legujabb (saját) találmányu
gummi- és rugó-sérvkötőit.
28 évi gyakorlat által sikerült czélszerü és gyenge nyomást kifejtő sérvkötőimet oly annyira tökéletesbiteni, hogy azok bámulatosan eszközlik a rendes nyomást. 534

1 egyes finom ára	**4 frt.**
1 egyes legfinomabb ára	**6 frt.**
1 kettős finom ára	**8 frt**
1 kettős legfinomabb ára	**10 frt.**

Derra Sándor
vésnök 707
Budapesten,
Mária-Valéria-utcza 17. sz.

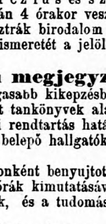

Bruder János
üveg áru raktár
Budapest, IV. Károly-körut 24.
likör, rum, olaj, bor, eczet, kékitő. Mercur Alizarin palaczkok, uborka, befött és mészüvegek, üveg-czylinder, valamint táblaüveg és mindenféle üvegáruk nagy raktára 560
mindennemü **üvegesmunkák** elvállaltatnak.

Minden egyéves önkénytes
egyenruházata és felszerelése, megrendelhető a legjutányosabb árak mellett
Rosenthal H.
katonai felszerelési gyárában
Budapest
Haas-féle palota Gizella-tér 1. szám.
Árjegyzék és **minták** kivánatra beküldetnek. 693

Brogle J. és Müller

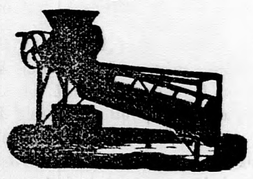

gép és **rostalemez gyára**
BUDAPESTEN,
a Margit-hid közelében,
készit
Trieuröket (konkolyválasztó)
6 különféle nagyságban
Trieur hengereket malmok számára.
Koptatokat. 78
Szelelő-rostákat.
Sziták at és rostákat cséplőgépek számára.

Dollfus Mieg & Cie
urak Mühlhausenban Elszász
ajánlják ezennel kitünő
D. M. C.
szines és mosható himzőpamukot
(Coton á broder)
mely minden jó üzletben kapható. Kérelemre mustralapok a szin szám megjelölésével ingyen és közvetlen a gyárból szétküldetnek. A czérna azonban csak is elárusitók utján szerezhető meg. Utánzásoktól intetik.
Felvilágozitást nyujtanak **Dollfus-Mieg & Cie** (Retordage) urak Mühlhausen Elszászban. 643

Berger-féle orvosi
KÁTRÁNY-SZAPPAN
orvosi tekintélyek által ajánlva, **Ausztria-Magyarországban, Franczia ország, Németország, Hollandban** és **Svéitsban, Romániában** sat. már tiz év óta fényes sikerrel használtatik
mindennemü börkütegek
mint szinte az arczbőr mindenféle tisztátalanságal ellen
különösen a rüh, az idült és pikkely sömör ellen, a kosz, a sömör repedvény, a fej és szakái korpa ellen, a szeplő, májfolt, az ugynevezett rezesorr, a fagydag, a lábizzadás, s a gyermekek valamenyi külső fejbetegségei ellen. Ezenfelül mindenkipek mint a bőrt tisztitó mosdószer ajánlhathatik.
Ára darabonként használati utasitással együtt 35 kr.
A Berger-féle kátrány-szappan 40%-ka tömeny fakátrányi tartalmaz feletétlenül gondosan van készitve, s lényegesen különbözik minden egyébb, a kereskedésben előforduló kátrány-szappanoktól.
Csalások kikerülése végett
a gyógyszertárakban világosan
Berger-féle kátrány-szappan
kérendő.

s ügyelni keli a zöld csomagolásra s az ide mellékelt **védjegyre.**
Egyedüli helyettes a bel- és külföld részére:
G. HELL gőgyszerész **TROPPAU,** hova a megbizások és tudakozódások is küldendők.

Hirdetések
e lap részére
felvétetnek
a kiadó-hivatalban
(himző-utcza I. sz.)

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában, Károly-kaszárnya (rostély-utcza 3. szám.)

Az „Egyetértés" melléklete.

— 257-ik számához. —

Irodalom.

— Folyóiratok. A „Természettudományi Közlöny" szeptemberi füzetében Herman Ottó „Szervezkedjünk, küzdjünk a fillokszéra ellen", czim alatt fölhivást intéz a szőlős gazdákhoz, hogy a vész ellen egyes vidékek szerint egyesületet szervezzenek. Stern Hugo „A grafitról", Gruber Lajos pedig „Az időjárá ról" értekezik e füzetben. Az apró közlemények igen változatosak és közérdeküek. — Az „Erdészeti Lapok" most megjelent füzetének gazdag tartalmából megemlitjük a következő főbb czikkeit: „A magyar tölgy", Sentei Adolftól, ki egy déli Magyarországon általános tölgyfajt ir le. „Erdők átalakitásával összekötött felujitási és mezőgazdasági müveletek," Fürster Pétertől. A légszáraz-fa tömeg- és sulyvesztesége, Solymos Gyulától. Haszonfa becslésénél követett eljárás kasányos tölgyállabban, Jávorszky Alberttől. Az eperfa, Figurától. Elmélkedések a vadászati idény első napján, Nyulasi Farkastól. A fapiaczról, Bedő Alberttől, stb.

— Füzetek. Bogisich Mihály Budapest belvárosi káplántól s akadémiai tagtól, ki a zeneirodalom terén jó névvel bir, egy kis füzet jelent „Egyház-zenészeti jegyzeteim" czim alatt; töredék a szerző uti naplójából. A 72 lapra terjedő füzetke nagy részben a németországi „Cecilia"-egyletet ismerteti. — „Mit tegyünk az ellenünk intézett támadásokkal szemben?" E czim alatt adta ki dr. Kohn Sámuel budapesti rabbi azt az ünnepi beszédet, melyet a zsidó ujév napján a zsinagógában tartott. A tudós rabbi fel sorolja a zsidók ellen hangoztatott vádakat, többi közt, hogy a zsidók nem eléggé magyarosodtak meg. Ez ellen felhozza, hogy még többen vannak más hitüek, melyek rövid idő alatt ennyire sem magyarosodtak. Az uzsorások ellen a szent beszéd erőteljesen kikél. Vajha a szép szavak és tanok jó hallgatókra találnának. — „Miképen szervezzük ipariskoláinkat?" Irta Varjassy Árpád a temesvári ipariskola igazgatója. A 68 lapra terjedő füzetke, mely Török János temesvári polgármesternek van ajánlva, az iparügyi oktatás barátainak figyelmére érdemes.

— Boszniáról. A hosszabb ideig közöttünk időzött Marbeau Ede franczia iró, kitől hazánkra vonatkozó ag rokonszenves czikkek jelennek meg franczia lapokban, Boszniáról is irt egy terjedelmesebb közleményt, mely a „Revue de France"-ban jelent meg, most pedig önálló kötetben is kiadta ily czim alatt: „La Bosnie depuis l'occupation Austro-Hongroise." A boszniai ethnographiai és közgazdasági viszonyokat ismerteti benne s rokonszenvesen szól a délszlávokról. A könyvben több illusztráczió is van.

— A Virág-ünnepély alkalmára diszesen kiállitott kötet jelent meg: „Adalékok Virág Benedek irodalmi munkálkodásához", a szerző életrajzával és arczképével; összeállitotta és kiadta dr. Toldy László. Tartalmát teszik: Virág élete, apró, vallásos tárgyu munkái, s Telegdi Miklósnak Virág által kiadott négy szent beszéde. A kötet, mely Virágot főkép mint egyházi irót ismerteti, Pauer, székesfehérvári püspöknek van szentelve. Ára 80 kr. A tiszta jövedelem a Virág-alap javára fordittatik.

— „Az emberi nem kora," czimü csinos füzet jelent meg Baján. Irta dr. Platz Bonifácz, ki ez értekezést eredetileg a bajai gymnázium „Értesitőjében" közölte. A fölötte nehez kérdésben szerzőnek az az irányadó elve, kogy a Biblia tekintélye sértetlenül fentartandó, s az elv alapján fejtegeti nagy tárgyát, oly czéllal, hogy az erre vonatkozó régészeti fölfedezéseknek népszerüsitésére közremüködjön. Hanem nagyon egyoldalu. Azok mellett foglal állást, kik az emberi nem korát a vizözöntől számitják, a mi 5500—6000 évnek felel meg. A füzet ára 80 kr.

— Kérelem. Feleki József foktői ref. lelkész felkéri mindazokat, kiknél Legouvé munkáira (Nők erkölcsi története. Atya és fiu a 19. században), előfizetési ivei vannak, hogy ezeket hozzá október 1-éig küldjék be, mert akkor a könyveket a Franklin-társulat minden előfizetőnek megküldi és azontul csak könyvárusi uton lesznek megszerezhetők. Utolsó posta Kalocsa.

Egyletek, társulatok.

— A „Budai kör" e hó 26-án d. u. 3 órakor tartja VIII-ik rendes közgyülését saját helyiségeiben (II. ker. lánczhid utcza 3. sz. I. em.)

— Athletika. Előleges értesités. A tisztelt egyleti tag urakat van szerencsém értesiteni, hogy a magyar athletikai klubban a beiratás f. évi szeptember 16-án (csütörtök) megkezdődik, mely czelra a gyakorló helyiségek (nemzeti lovarda) délután $1/2$7—$1/2$9-ig 8 napon át nyitva állanak. Folyó évi szeptember 13-ától kezdve az általános athletikai gyakorlatok Zsinger Mihály egyleti müvezető ur vagy annak helyettese alatt fognak a szokott esti órákban megtartatni. — A rendes szakoktatás (vivás, boxolás stb.) f. évi október 15 én veszi kezdetét, a miért külön dij nem fizetik. Beiratkozhatni a klub helyiségén kivül alulirottnál (Budapest VIII. ker. üllői-ut 4. sz. III. em. 32. ajtó szám) naponkint (vasárnap és ünnepnapok kivételével) d. u. 3—5 óra közt. A rendes gyakorló és tan-órák beosztása es egyéb részletek a legközelebbi választmányi ülés után külön értesités utján fognak közzététetni. Kelt Budapesten, 1880-ik évi szeptember 15-én. A Magyar Athletikai Club elnöke megbizásából K. Császár Ferencz, titkár.

— A nemzeti tornaegyletnél (ősz-uteza 26. sz.) a tornászati idény beálltával a beiratások megkezdődtek s ugy egyleti tagok, valamint fi- és leánynövendékek folytonosan felvétetnek. Az egyleti tagok: a) alapitók, kik legalább 100 frt alapitványt adnak készpénzben vagy 6%-os kötvényben. Minden 100 frtnyi alapitvány jogán 1 növendék ingyen vétetik fel, b) rendes tagok, kik 3 frt beiratási és 1 frt havi dijat fizetnek, c) pártoló tagok, kik évenkint 6 frtot fizetnek. Felvétel végett jelentkezhetni mindennap este a tagok tanóráin. Tagok általi ajánlat nem kivántatik. Az egyleti tagok tornásznak: hétfőn, szerdán, pénteken este 7—8-ig, vagy kedden, csütörtökön és szombaton este $1/2$8—$1/2$9-ig. Pártoló tagokul nők is felvétetnek. — A finövendékek havonkint 1 frtot, egyleti tagok fiai 50 krt fizetnek. Órák: szerdán és szombaton d. u. 4—5$1/2$-ig. A leánynövendékek havonként 3 frtot egyleti tagok leányai 1 frt 50 krt fizetnek, testvérnövendékek ármérsékletben részesittetnek. Órák: hétfőn és pénteken délután $1/2$5—$1/2$6-ig. Egyleti tagok havi 5 frt külön fizetés mellett vivást is tanulhatnak. Rendes vivó órák hétfőn, szerdán és pénteken este 7—8-ig tartatnak. Az egyleti csarnok 150 négyszögölnyi nagy torna-terme, valamint a vivó-terem, melyhez hasonló nagyságu a fővárosban nincs, a leányok külön torna-terme, a tágas öltöző- és mosdó-szobák, ugy az előcsarnok a legczelszerübben, kényelmesen berendezvék s minden igénynek megfelelnek.

Törvényszéki csarnok.

— Az Apaticzky-féle sajtópörben ma déli 12 órakor hirdette ki a semmitőszék a vádlottak semmiségi panaszára hozott határozatát, mely szerint a semmiségi panasznak az 1867. május 17-én kelt igazságügyminiszteri rendelet 91. §. 6 pontja alapján hely adatik. Az esküdtszéki tárgyaláss annak folytán hozott ítéletek megsemmisittetnek az esetleg uj vádlevél alapján meginditandó sajtóper olyan esküdtszék elébe utasittatik, mely az előbb itélt 12 esküdt kizárásával uj 36 tagból alakul. Indokok: A vádlevélben, mely az egész sajtóesküdtszéki eljárás alapja, s melynek helyes vagy hibás szerkezete az eljárásra s az erre alapitott itélethozásra elhatározó befolyással van, a sajtótörvény azon szakaszai, melyekre a vád alapittatott, t. i. a 11-dik és 12-ik, együttesen felidéztettek ugyan, nem lett azonban kellőleg megkülönböztetve, s világosan kijelölve, hogy a panaszolt, állitólag rágalmazó közlemények s ezekben foglalt egyes sértő kifejezések egyike s másika a 11-ik vagy a 12-ik §-ba ütközőnek tekintetik-e a vádló által s igy ezen kifejezésekre, s azokban érintett tényekre eljárás tekintetében a 11. vagy a 12. §-nak, egymástól ugy a bizonyitás, mint a beszámitás és büntetés tekintetében lényegesen eltérő következései alkalmazandók-e? A szükséges megkülönböztetésnek ily feltűnő hiánya miatt az ügy kellő tárgyalása lehetetlenné vált, s az esküdtekre nézve fogalomzavar veszélye idéztetett elő az irányban, hogy a vádbeli sértő tételek a magánvádló dr. Apaticzkyra mint kerületi orvosra, s igy köztisztviselőre, vagy ugyan ő reá, mint magánszemélyre vonatkoznak-e? miből következett, hogy ámbár mind a három beteriesztett közlemény épen a kerületi orvosok választása tárgyában s alkalmából idéztetett a fővárosi választókhoz; vádlottak mégis, noha a vádló, mint köztisztviselő ellenében állitólag elkövetett rágalom vádja alól teljesen felmentettek, ugyanazon kifejezések miatt, melyek a magánember ellen intézett minőségükben rágalmazóknak tekintettek, ily irányban vétkeseknek mondattak ki. Tekintve tehát, hogy ugyanazon tényekre nézve két czimen együttesen keresni megtorlást s lényegesen különböző czimekre ugyanazon vádbeli cselekményeket alapitani nem lehet; tekintve, hogy a vádlevél ily lényeges hiánya mellett, melynek következményei az egész eljárást, különösen annak bizonyitási részében befolyásolták, sem a biróság nem volt azon helyzetben, hogy a kérdéseket a hivatolt rendelet 60. szakaszának megfelelő teljes szabatosságban tehette volna fel, sem az esküdtek nem lehettek kellőleg tájékozva az iránt, hogy a vádlottak mily kitételekkel sértették meg a vádlót mint köztisztviselőt, s melyekkel ismét mint magánszemélyt, s ennélfogva a feltett kérdések megfejtésében s elbirálásában sem járhat el a kellő biztossággal s alaposággal; tekintve továbbá, hogy az ügy ily állásában a védők sem tudhatták biztosan, mily kitételek ellenében védekezzenek a sajtótörvény 11-dik, s melyek ellen annak 12-ik §-ának egymástól lényegesen eltérő alapján s igy a védelem jogosult s nekik a törvény által biztositott feltételei egyikétől el voltak zárva: ezen emlitett eljárást s a határozatokat lényegesen és döntőleg befolyásoló hiányok miatt ugy az egész eljárást, mint az ily eljárás alapján hozott határozatokat meg kellett semmisiteni s a kijavitott vádlevél alapján esetleg meginditandó pert a kezdetben idézett miniszteri rendelet 93-ik §-a értelmében más esküdtszék elébe állitani.

— Somoskeőy Géza előtt ma hirdették ki a kir. tábla azon határozatát, melyet az elévülést megtagadó kir. törvényszéki határozat ellen védő részéről bejelentett felebbezés folytán hozott. Somoskeőy teljes ünnepi diszben lépett a terembe, csupán egy fegyvertelen börtönőr s a fogház-felügyelő kisérte. Kopaszra nyirt fejét aranynyal himzett fekete bársony házi sapka fődte, testén fekete szalon ruha volt. Arczán meglátszik a fojtó börtönlevegő hatása, mert nagyon sápadt; szája előtt most is fehér zsebkendőt tartott, hogy arczát lehetőleg eltakarja a kiváncsiak elől. Somoskeőy a terembe lépése után védőjével váltott halk hangon néhány szót s aztán az elnök előtt katonásan megállt. Elnök. Leérkezett a kir. tábla határozata s az ön előtt most ki fog hirdettetni. A felolvasott határozat, mint emlitettük, helybenhagyja az első biróság végzését, mely megtagadta az elévülés kimondását. A kir. tábla azt hozza fel indokul, hogy az elévülé-hez megkivánt 10 év ez ügyben többrendbeli birói intézkedés által megszakittatott. Elnök. Hallotta-e a kir. tábla határozatát? megnyugszik-e vagy felebbez? Somoskeőy: Kérem felebbezek. Erre gyors léptekkel visszasietett a teremből czellájába.

— Felmentett sikkasztó. Trebiczki Miloszlaw n.-szebeni születésü 16 éves tanoncz, Morzsányi József fővárosi diszmükereskedőnél, a gazdája által behajtás végett átadott 55 frtos számlára 45 forintot átvett s ezen összeget elsikkasztotta. Trebiczkit gazdája másnap a városligetben megtalálta s letartóztatta. — A mai végtárgyaláson vádlott beismerte sselekményét, s mentségeül azt hozta fel, hogy a pénz nagyobb részét a városligetben tőle ellopták. A törvényszék erre itélethozatal czéljából visszavonult s rövid idő mulva a hozott itélet kihirdetésére elnök hozzáfog. — Jenny királyi alügyész bocsánatot kér, hogy az ítélet kihirdetését megakasztani kénytelen. A büntető törv. könyv. szerint a gazda kárára elkövetett sikkasztások csak akkor büntetendők, ha a káros a büntetést határozottan megköveteli. Inditványozza Morzsányi J. panaszost ez irányban kihallgatni. Elnök felhivja Morzsányit, nyilatkoznék, követeli-e tanoncz megbüntetését? — Morzsányi kijelenti, hogy nem kivánja. — Jenny k. alügyész: vádmat visszavonom s vádlottat felmenteni kérem. A törvényszék által vádlott felmentetik. Igy szabadult meg a fiatal sikkasztó az uj b. t. k. alkalmása által a biztos büntetéstől.

A magyar ref. egyház konventje.

— szept. 15.

Az előbbi napról a jegyzőkönyv hitelesittetett, az 56-dik §. h) pontja helyett készitett uj szövegezés felolvastatott, elfogadtatott. Ezután megkezdődött a tárgyalás a 4-ik fejezet tárgyalása és pedig A) a zsinatról. Ezen szakasz 62. §-ára vonatkozólag a dunamelléki kerületnek azon módositási javaslata volt, hogy a zsinati képviselőket ne az egyházi közgyülések, hanem az egyháztanácsok válaszszák. Azonban a tegnapi ülésben már az egyházi közgyülések jogkörébe tartozónak mondatván ki a zsinati képviselők választása, a fentebbi módositási javaslat el nem fogadtatott. A 75 §-nál elfogadtatott a tiszai kerület azon javaslata, hogy az erdélyi e. kerületben is a zsinati képviselők választása a zsinati presbyteri elvek szerint történjék. A 92. §. h) pontjába a dunántuli kerület bevitetni óhajtja az egyetemet is, hogy t. i. a zsinat hatáskörébe tartozónak mondassék ki az egyetemi oktatásügynek is a rendezése. Az illető pont igy módositatott: „A közoktatásügyének a legalsó foktól fel a legfelsőbb tanfolyamokig stb." Az i) pontban e helyett „adozási rendszer" tétetett „közteherviselés." Az l) pontnál dunamelléke javasolta a házassági törvényszékeknek bevitelét, de mellőztetett. A többi §§-ra észrevétel sem a kerületek sem a konventi tagok részéről nem tétetvén, azok elfogadtattak. — A 93. §-nál Balog F. Mielőtt a tüzetes tárgyalás megkezdetnék, ál alánosságban kiván egyet-mást elmondani egyházszervezetünk ezen uj koronájáról a zsinatról. Ő ezt nem üres czifraságnak kivánja tartatni, melylyel minden 10 évben csak egyszer parádézunk, ő ezt teljesen beillesztetni kivánja egyházkormányzatunk organizmusába, azért kell hogy minden évben, vagy legalább minden másodikban a zsinat összeüljön, igy kevesebb költséggel, s kevesebb idő alatt elintézhetjük az előkerülő tárgyakat. — Ezen pont felett az érdemleges határozathozatala függőben hagyatott, átment a tárgyalás

B. „Az országos egyházi tanácsról" szóló fejezetre. A dunamelléki az országos egyháztanács felállitását elfogadja, de nem annak felállitási módját, jelesen akarja, hogy ne a zsinat alakitsa ezt meg 10 évenként, hanem a kerületek három évenként. A dunántuli kerület nem akar országos egyházi tanácsot, hanem országos közgyülést, mely álljon 30 tagból, s melybe a püspökökön és gondnokon kivül minden kerület két egyházi s két világi képviselőt válaszszon; a tiszántuli kerületben a többség az országos tanács felállitását elfogadja. A tiszáninneni kerület nem akar országos egyháztanácsot.

Dobos. Még most nem késő, hogy hozzá szóljunk azon kérdéshez, hogy kell-e s lehetne-e zsinat vagy nem. Most még ideje van, hogy circumspicziáljunk, s legyünk circumspektusok. Ime most csak a küszöbéhez értünk még a zsinatnak, és már fennakadunk, a kerületek már itt szétágaznak. Be akarnak vonni egyházunk kormányzatába egy nagy trójai falovat, melynek gyomrában hogy mily veszélyes fegyverek rejlenek, még nem tudjuk. Ő, mint a jelentékeny zsinat ellenes pártnak egyik tagja nem óhajtja egy ily költséges intézmény felállitását, mint a zsinat. Eddig megvoltunk a mi szegénységünkben, szükesen, de addig takarództunk, mig a lepedő ért, most a zsinat késztetne, hogy tovább nyujtódzzunk. Eddigi szegényes háztartásunk mellett kikerültük a §. csinálást, szépen megvoltunk §-ok nélkül, domestikus eszünkkel elkormányoztuk magunkat, most pedig már görnyed az asztal a sok §. alatt a quid fix si crearit? Kerüljük el a §. csinálást, mert ez maga után vonja egyházunk elszegényedését s eladósodását. Még házunk sincs, s már palotát akarunk magunknak épiteni. Igy jutunk arra az állapotra a zsinattartás által, melybe jutottak a sok §. csinálás folytán enervált intézetek; — nem maradt egyebük, mint a deficzit. Van a budai zsinat aktái mellett még egy fiók, tegyük be ebbe a mostani becses zsinati előmunkálatokat is.

Elnök. Jelenleg már tul vagyunk a zsinat tárgyán, most nem feszegetendő a zsinat kérdése, hanem tárgyalandó az országos egyházi tanács.

Hegedüs. Szinte ugy látja, hogy azon kérdésen tul vagyunk. A kerületek javaslataiból eléggé kitünik, hogy a többség perhorreskálja az országos tanácsnak még czimét is, e miatt még a zsinat megalkotása és létrejövetele is akadályozva lenne. Ezért a Tiszán inneni kerület óhajtja, hogy hagyassék meg az az intézmény, mely addig is meg volt. t. i, a konvent, ezt kell megtartanunk, de némileg módositva, nevezetesen alakittassék az egyházkerületek választása alapján egy „egyetemes egyházi gyülés", mely a minket közösen érdeklő fontos ügyekben intézkedjék oly hatalommal, mint egykor a konventek: a meghozott törvények s intézkedések végrehajtásával, vagy az azok feletti őrködéssel pedig bizassék meg a gyülés kebeléből egy 9 tagu bizottság.

Molnár B. A teljhatalmu intézkedési jogot a kerületeknek kivánja meghagyni, de mivel idegen hatóságokkal s az államkormánynyal is érintkeznünk kell, ezért szükség egy központi képviselő, ellenőrző, végrehajtó hatalom, mely az egyházkerületek többségének akaratához képest intézkedjék.

Fejes. A tiszáninneni kerület nézete az, hogy a konvent megalkotandó, de nem a zsinat, hanem az 5 kerület által. Ő is azt pártolja, mert kérdés, hogy a zsinat mikor jön össze s ő nem is óhajtja, hogy az gyakran hivassék öszsze, ezért helyesebb, ha a kerületek válaszszák 4 évenkint; annál is inkább, mert egyházunk szabadságát jobban biztositva látja; és 10 év nagy idő, az egyháztanács — rendszerint — idős tagjai akkorra elhalhatnak; s végül hátha 10 év mulva is nem jön össze zsinat, mint ezt az ötös bizottság is feltételezte: ekkor a tanács létezésének nem lenne jogalapja. De óhajtandó a felelősség érdekéből is, jobban lévén ez gyakorolható, ha a kerületek által 3 évenként kivántatik felelősség, mintha a zsinatot illetné meg.

Molnár Aladár. Az egész egyházalkotmány szervezetnél ez a legfontosabb. Ha nem alkotunk oly közeget, mely gondoskodjék intézkedéseink effektuálásáról, akkor csak az archivum részére dolgoztunk. Kezdetben csak a külnyomás ébresztette fel az együvé tartozásnak a közös alkotmányozás szükségességének érzetét; de szükség van erre saját balügyeinkre való tekintetből is. Ő elfogadta volna azt is, hogy egyenesen állittassék fel egy határozatképes konvent, bár bevallja, hogy korrektebb eljárás a mostani, hogy t. i. a zsinat állitsa fel. Először szóljunk az egyházitanács létrehozásáról, azután annak nevéről. Sokan irtódznak az „egyháztanács" névtől, félvén, hogy az talán jogainkat fogja elnyelni s valamely központi zsarnokhatalommá növi ki magát, — s ezért ajánlják ezt a nevet: országos vagy egyetemes gyülés. Ez sokkal rosszabb. A gyülés törvényeket alkot, önmaga intézkedik, ő pedig az egyháztanácsot nem törvényhozó, hanem csak végrehajtó hatóságul óhajtja. Ha biztositva lesz, hogy ezen convent ugy szerveztetik, hogy ennek folytán biztositva leszünk, hogy közöttünk az egység megtartatik, hogy az általunk most vagy később hozandó törvényes intézkedések pontos végrehajtásáról gondoskodva leend, akkor, de csakis ily feltételek mellett beleegyezik abba, hogy az egyháztanács tagjait ne a zsinat, de a kerületek alkossák meg. De éppen ezért szükségesnek látja, hogy előbb az egyháztanácsnak jog és hatásköre tárgyaltassék s állapittassék meg, s ha ez az általa fentebb emlitett feltételeknek megfelelőleg történend, akkor ám alkossák meg ezen tanácsot a kerületek, ám nevezzék ezt azután ne országos egyháztanácsnak, de ne is országos gyülésnek — mert ez rosszabb elnevezés — hanem más alkalmas névvel.

Szentpétery egy bizottságot szeretne az ide vonatkozó §-ok uj szövegezésére.

Beöthy. Ugy látja, hogy a többség szükségesnek látja egy központi végrehajtó közegnek felállitását; hogy miként nevezzék, ez nem fontos; a 10 évet ő is hosszunak tartja, ezért a zsinat hivassék össze évenkint.

Balog. Nem fejlett egyházunk teljesen zsinat-presbyteri alapon, s bármiként alkotandjuk is meg a konventet, az nem leend teljes biztositéka a szabadságnak; ő csak a zsinatban látja a zsinat-presbyteri elvet kifejezve, ebbe nyugodtan teszi le egyháza ügyét. Ezért fejezzük be alkotmányunkat, s legfőbb hatósággá tegyük az évenkint összeülendő zsinatot, végrehajtó közeggé pedig legyen a zsinati bizottság évről-évre.

Mocsáry. Nem lát uj egyházalkotmányt az eddigi tervezetekben s örül rajta, csak alakittatnék át az alkotmány, ha az egyháztanács felállittatnék. Molnár A., Beőthy — ugymond — kifejezték, hogy a névhez nem ragaszkodnak, hanem előbb tárgyaltassék annak hatásköre. Ezt ő el nem fogadhatja. Előbb azzal kell tisztába jönnünk konventet akarunk-e, a minő a budai zsinat óta tartatott már vagy 40 s minőt a Tiszán inneni kerület óhajt; vagy pedig akarunk egy kormányzó hatóságot egy dicasteriumot.

Melyiket akarjuk? ezt kell megállapitani, azután beszélhetünk annak jog- és hatásköréről. A tervezett főegyháztanács absorbeálná minden jogainkat, a kerületek oda sülyednének, a hova ujabban a politikai megyék; annyival is inkább, mert ezen főegyháztanács még a zsinatot is helyettesitené, ez lenne minden mindenekben. Szerinte mondassék ki általánosságban, hogy tárgyalásul a tiszáninneni kerület javaslat fogadtassék-e el vagy az előmunkálatokban levő.

Révész. Debreczenben épen az történt, mikor a határozatképes konvent eszméje felmerült, a mi most a tiszáninnen, t. i. perhorreskálták, mert féltették jogaikat, ha ily konvent felállittatik zsinat nélkül. Ő a fő egyháztanácsnak nem a nevétől fél, hanem a hatáskörétől. Kivánja hogy ezen konvent tagjai a kerületek által választassanak, azoknak felelősséggel tartozzanak. Azért ő, hogy röviditsük a tanácskozást — azt javasolja, hogy miután közóhajtás az, hogy zsinat együtt nem ülésének esetén is legyen központi közeg, ezért fogjunk hozzá, s mivel a tiszai javaslat részleteiben nem ismeretes, az olvastassék fel. **Molnár** A. szavazásra kéri kitüzetni azon inditványát, hogy előbb a 102. §, t. i. a főegyházi tanács jog- és hatásköréről szóló § tárgyaltassék.

Mocsáry kéri a rendben következő 94 § tárgyalását.

Tisza L. Előbb tisztában kell lenni azzal, hogy a zsinat 10 évenkint hivatik-e össze, vagy évenkint, mert ehez képest lesz az egyház hatásköre megjelölendő.

Antal G. Helyesli Balog nézetét, hogy csak egy főhatalom legyen, t. i. a zsinat, ez azonban nem ülvén együtt állandóan, de nem is lehetvén ez végrehajtó közeg, azért helyesli, hogy ily közeg falállittassék, de ez ne kormányozzon, hanem csak irányt, tanácsot adjon a kerületeknek, — ajánlja, hogy tanácskozási alapul a dunántuli javaslat fogadtassék el.

Elnök. Szavazásra hivja fel az ülést az iránt, hogy az eredeti szöveg sorrendjében menjen-e a tárgyalás, vagy Molnár A. inditványa szerint. 19 szavazattal 15 ellenében Molnáré fogadtatott el, ennek folytán tárgyalás alá vétetett a 10. §., melynek a) pontja ez: Az országos egyházi tanács képviseli a magyar ref. egyházat mind az állam, mind a többi hitfelekezetek irányában stb."

Mocsáry aggodalmát fejezi ki a „képviseli" szó felett egyházunk s kerületeink szempontjából; ugyszinte: **Balogh** és **Szász Dom.**

Molnár Al. Ezen aggodalmak ellen; hiszen ha magunk sem akarjuk elismerni, hogy az bennünket képvisel, akkor bizony sem az állam, sem más hatóság nem ismerendi el, s igy az azután beszélhet, a mit tetszik. Ezért ő legfeljebb ezzel toldatná meg: „zsinat együtt nem ülése esetén képviseli."

Kovács Ud. ugyanily értelemben.

Mocsáry, miután tegnap az 56. §. h. pontja, melylyel ezen itteni passzus összhangzatban volt, megváltoztattatott, ezért most kéri ennek is módositását.

Gr. **Ráday**. A tegnapi határozat és ezen pont között ellentétet nem lát; a tegnapi határozat szerint felirhatnak a kerületek is, de az egyháztanácsnak meg kötelessége intézkedni.

Hegedüs a kerületek jogainak biztositása czéljából megtoldatni kivánja ezen pontot. Meghagyatik az eredeti szöveg.

b) pont szerint: „Intézkedik az öt egyházkerületet közösen illető ügyekben stb." Erre nézve a tiszáninneni és dunántuli kerület is felszólal, kihagyatni óhajtván ezen passust: „vagy a mely ügyekre nézve az államkormány részéről tett intézkedések következtében rendelkeznie kell", — kihagyatott, valamint az utána jövő passus is.

A c) és d) pontok kihagyatnak. Az e) pontot, mely az egyháztanácsot azon joggal ruházza fel, hogy ez, ha a dolog sürgős, a zsinat hataskörébe tartozó ügyekben is intézkedhetik, — a tiszántuli kerület töröltetni, a dunántuli pedig oly czélból megtoldatni kivánja, hogy a kerületek jogai biztosittassanak.

Szilágyi Dezső helytelennek tartja ezen pont szövegezését, mert hiszen ugy egymás mellett két törvényhozó hatóságunk lenne, ezért ezt töröltetni kivánja, ugy azonban, hogy ennek pótlására talán kellene tenni valamit, s ennek — ha szükségesnek fog mutatkozni, — szövegezésére egy kis bizottságot kér kiküldetni.

Szász Dom. Több eshetőséget lát arra, hogy az egyháztanácsnak intézkedni kell több a zsinat körébe tartozó ügyek felett. Egyszersmind ő fájdalommal tapasztalja, minden egyes pontnál felmerül jogaink és szabadságunk szempontjából a főegyház tanácstól való félelmünk, holott abban, akár igy, akár alakitassék az meg, egyházunknak legkitünőbb, s a közbizalom által oda emelt férfiai fognak ülni. Miért igy eleve annyira rettegni? ő azon pontot meghagyatni kéri.

Az indiai gyémánt

REGÉNY KÉT KÖTETBEN 87

IRTA: WILKIE COLLINS.

FORDITOTTA: *FÁYJ. BÉLA.*

MÁSODIK KÖTET.

MÁSODIK IDŐSZAK.

Az igazság kiderül. (1848—1849.)

Az eseményeket elbeszélik többen.

HARMADIK ELBESZÉLÉS.

Irta Blake Franklin.

(Folytatás.)

X. FEJEZET.

Mily hatással lett volna más emberre a bizonytalanság amaz ideje, a melyre most kárhoztatva valék: nem tudom. Az én kedélyemre a két órai megpróbáltatásnak egyszerüen ez a hatása volt: Testileg képtelennek éreztem magamat arra, hogy bármi helyen is megmaradjak s lelkileg képtelennek arra, hogy bármely élő lénynyel is beszéljek — addig, mig mindent meg nem hallok, a mit Ezra Jennings mondani akar.

Ily lelki állapotban lévén, nemcsak nagynénémnél szándékolt látogatásomról tettem le, hanem még Betteredge Gabriellel sem akartam találkozni.

Frizinghallba visszatérve, meghagytam Betteredgenek, hogy váratlanul elhivtak nehány órára, de hogy három órára biztosan vissza várhat. Addig is, csak rendelje meg ebédjét a szokott órában s mulasson ugy, a hogy legjobban szereti. Tudtam, hogy Frizinghallban sok jó ismerőse van, s hogy igy nem lesz nehéz eltöltenie az időt, mig én a fogadóba visszatérek.

Ezután ismét kiballagtam a városból s bebarangoltam Frizinghall kietlen, puszta környékét, mignem órám azt jelzé, hogy végre visszatérhetek az orvos házába.

Ezra Jennings már várt rám.

Egyedül volt egy puszta kis szobában, mely üvegajtó által közlekedett egy orvosi szobával. Szörnyü betegségek által okozott szörnyü pusztitások szines rajzai boritották a barnára festett falakat. Poros orvosi könyvekkel megtömött szekrény, tetején a szokásos mellszobor-disz helyett emberi koponyával, nagy fenyőfa-asztal, számtalan tintafolttal, durva faszékek, vásott gyapot-szőnyeg a padlón, vizmedencze és vizcső a falban — ez képezte a szoba egész butorzatát. Az ablakokban álló virágcserepek körül méhek dongtak; a kertben madarak daloltak; s néha-néha valamely szomszédházból egy rossz zongora halk pengése hallatszott át. E mindennapi hangok bármely más helyen kellemesen emlékeztettek volna a külvilági életre. Itt csak zavarták a csöndet, melyet csupán az emberi szenvedés hangjainak volt kiváltsága megtörni.

— Nem kérek bocsánatot, Blake ur, hogy ezen a helyen fogadom látogatását, szólalt meg Ezra Jennings. — Ez az egyetlen szoba a házban, a hol ilyenkor teljesen zavartalanul lehetünk. Irásaim itt vannak, s itt van két könyv is, melyre szükségünk lehet. Hozza közelebb székét az asztalhoz, s nézzük meg együtt.

Odább vittem székemet s Ezra Jennings kezembe adá jegyzeteit. Két nagy lap volt ez. Az egyiken csak helylyel-közzel voltak egyes szavak és mondatok. A másik pedig vörös és fekete tintával tarkázottan volt teleirva. Kiváncsiságom izgatottságában kétségbeesetten toltam félre a második lapot.

— Az ég szerelméért, könyörüljön meg rajtam! szólék. — Mondja meg, hogy mire legyek elkészülve, mielőtt ezt elolvasnám.

— Szivesen, Blake ur. Megengedi, ha néhány kérdést intézek önhöz?

— Kérdezzen akármit.

Ezra Jennings az ő bánatos mosolyával és rokonszenves tekintetével nézett rám.

— Ön már mondá nekem, hogy saját tudtával sohasem izlelt ópiumot, nemde?

— Saját tudtommal? ismétlém.

— Azonnal megfogia érteni, hogy miért emelem ezt ki. Folytassuk. Önnek nincs arról tudomása, hogy valaha ópiumot vett volna be. A mult évben ideges izgatottságban szenvedett ön, s éjjelenkint igen rosszul aludt A születésnap éjszakája azonban kivételes volt — ekkor jól aludt. Igy volt-e?

— Igy.

— Tudna-e valami okát ideges izgatottságának és álmatlanságának?

— Nem tudok. Az öreg Betteredge, emlékszem, mondott egy okot. De az alig érdemes az emlitésre.

— Bocsánatot kérek. Ilyen esetben minden érdemes az emlitésre. Minek tulajdonitotta Betteredge az ön álmatlanságát?

— Annak, hogy fölhagytam a szivarozással.

— Erős dohányos volt?

— Az.

— S hirtelen mondott le szokásáról?

— Igen.

— Betteredgenek teljesen igaza volt, Blake ur. A kinek szokása a dohányzás, annak nem közönséges szervezetének kell lenni, ha idegrendszerének ideiglenes megbomlása nélkül képes azt abban hagyni. Álmatlan éjszakáinak okát most már tudjuk. Legközelebbi kérdésem Candy urra vonatkozik. Nem emlékszik-e olyasmire, mintha a születésnapi lakoma alkalmával vitája lett volna vele az orvosi tudomány felől?

Ez a kérdés nyomban fölébresztette egy szunnyadó emlékemet. A botor szóváltás, mely akkor köztem és Candy ur közt folyt, kelletténél is hoszszasabban van leirva Betteredge elbeszélésében. Magam azonban a részletekre egyáltalában nem emlékeztem — oly keveset gondoltam rá azóta. Csupán annyira tudtam visszaemlékezni, s Ezra Jenningsnek is csak annyit mondhattam, hogy az orvosi tudományt elegendő hevességgel és makacssággal támadtam meg arra nézve, hogy még a jámbor Candy urat is kihozzam sodrából. Eszembe jutott az is, hogy nagynéném beavatkozott a vitába, s hogy a kis doktorral azután kibékültünk és ismét „jó barátok lettünk", mint a gyermekek mondani szokták.

— Van még valami, mondá Ezra Jennings, — a mit igen fontos volna tudnom. Volt-e önnek valami oka arra, hogy épen ekkor különösen aggódjék a Gyémánt miatt?

— A legalaposabb okom volt rá. Tudtam, hogy lesben állanak utána, s gondoskodnom kellett unokatestvéremnek, mint a drágakő tulajdonosának megoltalmazásáról.

— Közvetlenül lefekvése előtt beszélt e ön valakivel a Gyémánt biztonsága felől?

— Nagynéném és leánya valóban beszéltek erről...

— Az ön füle hallatára?

— Igen.

Ezra Jennings fölvevé jegyzeteit az asztalról s kezembe adá.

— Blake ur, mondá — ha most a jegyzeteket az én kérdéseim és az ön feleletei világánál olvassa el, két meglepő fölfedezést fog tenni. És pedig: először azt, hogy ön ópium által előidézett önkivületi állapotban ment be Verinder kisasszony szobájába s vette el a Gyémántot. Másodszor pedig azt, hogy az ópiumot az ön tudtán kivül Candy ur adta be önnek — gyakorlati czáfolata gyanánt az orvosi tudomány ellen fölhozott érveinek.

Az ámulattól kővé meredve ültem ott az irásokkal kezemben.

— Bocsásson meg szegény Candy urnak, mondá szeliden Ezra Jennings. — O szörnyü bajt okozott önnek, elismerem; de ártatlanul tette. Ha megnézi e jegyzeteket, látni fogja, hogy — ha betegsége meg nem gátolja — másnap reggel visszatért volna a házba s megvallotta volna, hogy mikép tréfálta önt meg. Verinder kisasszony is meghallotta volna ezt, kérdezősködött volna, s az egy év óta rejtve maradt titok egy nap alatt kiderült volna.

Lassankint visszanyerém eszméletemet.

— Candy urral nem éreztethetem most már haragomat, szólék elkeseredetten. — De az a tréfa mégis árulás volt. Megbocsáthatom, de el nem feledem soha.

— Ilyféle „árulás"-t, Blake ur, minden orvos elkövet gyakorlata folyamában. Az ópium iránt való együgyü bizalmatlankodás koránt sincs csakis a tudatlan alsó osztályokra korlátozva. Minden orvos kénytelen néha betegét oly módon megcsalni, mint Candy ur önt. Csak azért mondom ezt, hogy helyesebben és méltányosabban itélje meg az ő eljárását.

— Hogyan történt ez? kérdém. — Ki adta be nekem a laudánumot tudtomon kivül?

— Azt nem mondhatom meg. Erre nézve Candy ur, egész betegsége alatt, egy szót sem ejtett el. Talán saját visszaemlékezése ráutalhatná erre.

— Nem emlékszem semmire.

— Akkor hát hasztalanul is kutatnók ezt. A laudanumot alattomban adták be önnek valahogy. Hagyjuk el ezt, s térjünk a közvetlenebbül érdekes tárgyakra. Olvassa el jegyzeteimet. Élje bele magát a mult eseményeibe. Egy igen merész és meglepő javaslatom lesz a jövőre nézve.

Ez utóbbi szavak fölizgattak.

Belenéztem az irásokba. A kevesebbet tartalmazó lap volt felül. A beteg ajkairól összefüggés nélkül elhangzott szavak és mondat-töredékek voltak rajta, a következő rendben:

(Folytatása következik.)

Antal G. Féltve látja ezen pont által egyházunk szabadságát.

Szilágyi D. és **Szász** D. polemiái után az illető pont kihagyatott, a többi pontok meghagyattak, de a lelkészképességi vizsgálatokról szóló o) pont azon módositással, hogy ezen jog a zsinat hatáskörébe tartozónak mondatott ki. Ezzel az ülés folytatása délután 5 órára halasztatott.

*

Délutáni ülés.

A tanácskozás visszatért az „országos egyházi tanács"-ról szóló fejezet első §-ainak, vagyis a 94-ik §-nak tárgyalására. Először is felmerült, hogy ezen tanács tagjait, kik válaszszák?

Gr. **Ráday** az egyházkerületek által óhajtja.

Tóth S. Most kezdetben alakitsa meg ezt a zsinat 5 évre, azután pedig az egyházkerületek által 3—3 évre.

Majd felkerült, hogy ezen egyháztanács, melynek nevét sokan annyira gyülöletesnek tartanak, miként neveztessék? Elfogadtatott az egyetemes konvent elnevezés s ezen

Fejes által ajánlott definicióval: „Az egyetemes konvent a magyar reform. egyházat egyetemesen érdeklő ügyek elintézésére hivatott testület." A 95-ik § foglalkozik azzal, hogy ezen konvent kikből s hány tagból álljon? A tiszáninneni kerület szerint a püspökök, gondnokok, s az egyházkerületek által a népesség arányához képest választandó képviselőkből; a dunántuli kerület szerint a püspökök s gondnokokon kivül mindegyik kerület által választandó 4—4 képviselőből.

Gr. **Ráday** ajánlja a tiszáninneni kerület javaslatának elfogadását.

Molnár Al. Nem reménylhető, hogy a népesebb kerületek elfogadják azt, hogy a kerületek egyenlő számmal; azért vagy meg kell tartani a szövegben javasolt arányt, a képviselői számot, vagy pedig a választottak száma arányosan tizzel szaporittassanak.

Révész. Tekintve, hogy ezen konventi ülések sok költséggel járnak, helyesli, hogy az öt püspökön és öt gondnokon kivül 18 választott képviselő legyen.

Mocsáry. Ajánlja, hogy a mostani konventben levő képviselők száma tartassék meg.

Pap G. ha már az egyenlő képviseltetés elve elejtetik, csatlakozik Révészhez, ugy szintén **Nagy** P. és **Révay** is.

Szavazás utján Molnár A. azon javaslata fogadtatott el, hogy 28 képviselő választassék és pedig dunántulról és a tiszáninnenről 4—4; a dunamelléki s erdélyi kerületből 6—6; a tiszántuliból 8—28 és 10 püspök és gondnok. A 97. §. akként módosittatott, hogy az elnökséget a hivatalára nézve legidősebb püspök és gondnok viszi. A 98. §. ugy módosittatott, hogy a „titkár" kihagyatott, a jegyzőt, vagy jegyzőit pedig a konvent a maga kebeléből választja. A 99. § igy szól: Üléseit rendszerint Budapesten tartja.

Révay s **Révész** ugy kivánják módositani, hogy jövő ülését esetről-esetre maga a konvent határozza meg. Elfogadtatott, az első konvent Budapesten tartandó. 100. és 101. §§. meghagyattak; a 102. már a delelőtti ülésben tárgyaltatott; a 103. §§. helyébe az tétetett, hogy jegyzőkönyveit küldje meg a konvent a kerületeknek: 104—106. §§. meghagyattak; s egy ujabb §. bevitetett: a főgyülés évenkint egyszer jön össze, de szükség esetén elnökileg rendkivüli gyülés hivható össze, s egyszersmind kimondatott, hogy a konventi tagok költségeit az illető kerületek viselendik, magának a konventnek a költségeit pedig a kerületek a szokott arány szerint viselik.

Ezzel a fejezet bevégeztetvén. **Beöthy** Zs. kéri, hogy mielőbb uj tárgyak tárgyalásába kezdene a konvent, s mielőtt netán a képviselők száma is megapadna, tüzessék ki tárgyalásul az oly sokak által, oly sóvárogva várt zsinat idejének és helyének megállapitása.

Mocsári. Minden alkalommal a dolgok sorrendje megtartandó, ezért a konvent jöjjön először tisztába az előtte álló dolgokkal, előbb a még nem tárgyalt több rendbeli javaslatot kell tárgyalni, s mig nem tudjuk, hogy ezen előmunkálatokkal készen lehetünk-e ezen alkalommal, addig praeokkupáljuk a dolgot, addig ne határozzunk a zsinat helyéről s idejéről.

Gr. Ráday. A fundamentális törvényalkotással készen vagyunk, azért ildő, hogy 3 év után testté váljék, s kitüzessék a zsinat. Ő is óhajtja, hogy mihamarabb tárgyaltassék az iskolaügy, mint felettébb fontos s halaszthatlan, de épen ezért határozzuk el a zsinatot, mert épen akkor haladhatunk gyorsabban a hátralevő tárgyakkal.

Hegedüs. Nem véli kitüzhetőnek most a zsinatot; az alkotásnak egyik legfontosabb része, az iskolaügy még hátra van, előbb ezeken kell keresztül esni, s bevégezni mind azon előmunkálatokat, melyek a konvent élé adattak.

Révész. Azt mondja Hegedüs, hogy ő, ha a zsinat ideje kitüzetik, a további tárgyalásokban nem vehet részt; de hát avagy ha itt tanácskozunk napokig s akkor mondaná ki netán egy többség, hogy nem akar zsinatot, akkor mi haszna lenne a mi tanácskozásunknak. Beöthy inditványa a holnapi ülés első tárgyául tüzetett ki.

Gr. **Dégenfeld** elnök előadja, hogy mindjárt a konvent elején elhatároztatott, hogy az Amerikában összeülendő egyetemes presbyteriális gyülést a mi magyar reform. egyházunk is legalább levélben üdvözölni óhajtja, s mintán — mint tudja — ezen gyülés nemsokára összeül, azért az oda küldendő levél elkészitéséről mielőbb gondoskodni szükséges. A felhivás helyesléssel fogadtatik s ezen levél elkészitésére Balogh Fer. konventi tag, debreczeni theolog. tanár kéretett fel. Az ülés holnap reggel 9 órakor folytattatik,

---

A német szinházügy a fővárosi közgyülés előtt.

Alig volt még közgyülés, mely oly roppant érdeklődés közt nyilt volna meg, mint a mai. Még az a hires közgyülés sem, mely a bosnyák kaland alatt a kormány vád alá helyezését mondta ki, mint a törvényhozás elé viendő kérelmet. Már napok előtt készül a közönség impozans részvétével tüntetni, midőn a két tanácstagnak adni szándékozott fáklyászene terve a tanács magába szállása után meghiusult, a főváros szeme a közgyülési teremre kezdett irányulni, s hire járt, hogy ott lesz demonstrácziő. A kora délutáni órákban már csakugyan gyülekezni kezdett a közönség. Délután három órakor volt hivva a közoktatási bizottsági tagok választásának időpontja. A törvényhatósági tagok közül egyik-másiknak kocsija már ekkor érkezett robogva a kapu elé s az a sürün gyülekezett ifjuságot arra buzditotta, hogy a karzatra jó korán gyüljön. Fél négykor már zsufolva volt az igen nagy karzat. Ember ember hátán várta a tanácskozás kezdetét. De oly csend és hallgatagság jellemezte a lassan tünő perczeket hogy, viaszbáboknak hitte volna az ember a fennváró tömeget, ha egy-egy fészkelődés a mindinkább türhetlen nyomás miatt az ellenkezőről nem győzött volna meg. A képviselők ezalatt a tanácskozási terem előtti pipatoriumban gyülekeztek lassacskán össze. A nyitott ajtón — a nézet és meggyőződés szerint gyanusan, aggódva, vagy örömmel tekintgettek be a városatyák. ¾ 4-kor megérkezett az elnökség is, Gerlóczy összeirta a zöld asztalnál, kik lesznek felkérendők a jegyzőkönyv hitelesitésére; összeszedte minden pártiakból. Benn a teremben az ülési helyek még mind üresek voltak; a hirlapirói asztalok közül gyülekeztek számosan, helybeli és bécsi, külföldi lapok tudósitói, élczlap rajzolók, szóval ujságirók, minden genre-ból. Sohsem láttunk még a máskor oly csendes teremben ennyi kollegát. Pontban 4 órakor bejött Gerlóczy Károly alpolgármester, az elnökség többi tagjaival, az öreg Kadával, Márkus József hely. főjegyzővel, a tanácsnokokkal és számos biz. tag kiséretében. Megszólalt az elnöki csengetyü, mindenki helyére tért s elnök szárazan megnyitja az ülést. Hála isten, hogy nem sokáig aggódunk a közgyülés sorsa felett, eloszlunk-e az izraelita ünnep kedveért, vagy nem. Nem oszlunk el. Az elég ritka sorok most népesülni kezdenek, mind több jelentkezik, ugy, hogy a városi házak egyes szobáinak unalmas bérbeadási ügyét, midőn ledarálták, már tömött sorok hallgatták. Ha tiz ügy előzte volna is meg a német szinházat, tiz percz alatt vége lett volna. Mintha villamfolyam futott volna végig az ereken, mikor Alkér tanácsnok az asztalhoz lépett és előadta a szinház ügy ismertetését. Nagyot lélekzettünk, igen örvendettünk, mikor elő lett adva, hogy az alaki hiányok pótoltatván, s nyilt sisakkal lépvén fel a bank a maga német előadási nyelvével: most már a maga fenséges meztelenségében áll a kérdés, legyen-e német szinház vagy nem? Szónoknak jó lenni sokszor, de ma koncessiós szónoknak igen rossz volt a sora. Piszegés, nevetés, kisérte. De ha a szinház ellen szállt ki a sikra szónok, a karzat önkénytelenül kitörő tetszés nyilvánitásai jutalmazák. Báró Kaas Ivor nagy beszéde, mely közel egy óráig tartott, meggyőző indokaival, elragadó lelkesedésével igen nagy benyomást tett. — Utána a szerencsétlen Sebestyén Géza, a Benkert-klub megbizottja szólt. Lapos nyelv, alantjáró észjárás, szükkörü gondolkozás jellemzék. A hatást, mit keltett. legjobban bizonyitja Eötvös Károly megjegyzése rá: „Sebestyén barátom óvatosan kikerülte báró Kaas érveinek czáfolását"; — ezt Eötvös többször emlité s mindannyiszor mosolyt keltett. Emelkedett hangulat mellett tartá beszédét Eötvös Károly. Találó gunyja kaczajt, fenkölt szellemü fejtegetései tapsot keltettek. Főkép a karzat tüntetett s itt ujra megsérté a közgyülés házszabályait. Az elnök vagy négyszer utasitá rendre a karzatot, de midig tapinntattal, udvariasan. Helfy Ignácz, Rallagi Mór szónoklatai tettek még nagy hatást. De az idő haladt. Mátyus, Takács, Busbach, a germanizáczió e jeles lovagjainak szavait a türelmetlenség számes jelei közt halgatták, Matolay Elek és Polónyi Géza az ügynek, mit szolgáltak s szónoki erejük kitünőségének köszönhetik, hogy a roppant melegben figyelmet szánt késő beszédeikre is a közönség. — Az érdeklődés ott konczentrálódott a kérdések összegezéseinél s a szavazás folyamánál. A kérdés elvi lett: akarunk-e német szinházat vagy nem? Egy szó többség; nem akarunk! Erről alább; a gyülés folyamát a következőkben ismertetjük:

Gerlóczy alpolgármester mint elnök a gyülést megnyitván, bejelenti, azon ismert inditványt, hogy az izraelita-ünnep miatt a közgyülés egy nappal halasztassék el. **Matolay** Elek és **Eles** Henrik felszólalása után, kik az elhalasztást indokoltnak nem tartják, mert a franczia közmondás szerint dolgozni annyi mint imádkozni s a közgyülés az inditvány fölött egyhangulag napirendre tért.

Mindenekelőtt a tanács nevében **Barna** tanácsnok felelt **Bernátsky** Antal egy minapi interpellácziójára, mit a közgyülés tudomásul vett.

Pár apró gazdasági ügy után **Kun** Gyula referált a Virág-ünnepély lefolyásáról, melynek kapcsán **Alkér** adta elő a tanács inditványát, hogy a város is 800 arany forinttal járuljon a Virág-alapitványhoz, mit a közgyülés egyhangulag magáévá tett.

Somogymegye köriratát az egri zászlósértés ügyében tudomásul vették, de elvárja a főváros a kormánytól, hogy a zászlósértés ügyében a büntetésre nézve példás szigorral jár el.

Következett a **német szinház ügye**. Nagy mozgás lett a teremben is, a karzaton is. **Alkér** tanácsnok előadta a tanács ismert elutasító véleményét, valamint a szini engedélyek tárgyában alkotandó szabályrendelet iránti javaslatot.

Haris Sándor előbb ez utóbbi inditványt óhajtá tárgyaltatni, de a közgyülés **Eötvös** Károly inditványára megtartá a napirendet, a két rokon ügyet szétválasztván.

Barna Zsigmond tanácsnok különvéleményt olvas fel, hosszasan és szépen fejtegetvén, hogy Pest városa a közigazgatási politikában következetesen a magyarosság, magyar intézmények fejlesztése elvei által vezettetett s ezt hagyta programmul 1872. évi egyik határozatával. A magyar közmüvelődési intézmények védelme szempontjából a német szinházat elutasitandónak tartja. (Éljenzés.)

Az ügyhöz első szólt b. **Kaas** Ivor. Előre bocsátja, hogy a kérdésből nem akar nemzetiségi kérdést csinálni, nem a hazai német polgárok, hanem bécsi elemek érdekeinek védelméről van szó. Szóló nem ellensége a német nemzetnek, hisz ő maga is sokat köszönhet a németországi intézményeknek, s meghajol előtte, mint számban, erőben és kulturában nagy nemzet előtt. — Nem ellensége a magyarországi németeknek se, ők Tökölyi alatt, meg negyvennyolczban is megmutatták hazafiságukat, de ellensége a germanizacziónak, a mi ellen küzdeni minden magyarnak kötelessége. (Éljenzés) Magyarország germanizacziója századok óta tart, és a városok polgára német volt, de akkor a nemesség jogai képeztek palladiumot, most pedig a politikai jogok a városokéi is levén, a városi polgárságnak kell a vezérszerepet vinni a magyar nemzeti politikában. Budapest magyarositása, mely Széchenyi óta foly, a magyar nemzet legjogosabb törekvése. Ott van Prága. A németek annyira befészkelték magukat ott, hogy most mint külön álló elem vesz részt a közügyekben s Prágára ugy az osztrák, mint Németország ráveti a szemét. Ha nálunk is sikerül a germanizáczió müve, majd ránk mutat az idegen, hogy ez a mienk, majd rá tesszük a kezünket. (Hosszas éljenzés.) A kérdés lényege az, hogy ide egy bécsi bank jön, mely bécsi színészeket hoz, a kik nem a magyarországi németségből kerültek ki. (Tetszés.) Ő maga sokat köszön a német kulturának, de Budapestnek a magyar kultura czéljaira kell szolgálni. Osztrák-német kultur-missziót nem instál, mert ameddig német ajak beszél, az mind deutsches Vaterland. Hogy mit szól a külföld? Bismarck csak nem azért köt velünk szövetséget, mert a gyapju-utczában német szinházat állitunk! Szóba jöhet még az erkölcsi indok is.

Igaz, hogy megbuknak az igazgatók sorra, de mindig jön utánuk más, a ki közönséget vonzani mindig alantibb eszközökhöz nyul. (Tetszés.) A jogi szempontokat illetőleg kimutatja, hogy az engedélyt kérő bank nem magyar honpolgár; minden nyugati országban honpolgársághoz kötik a szini előadási jogot. Minő jogalapon jönnek hozzánk ezek Bécsből? A nemzet megvárja a várostól, hogy érte tegyen valamit, a nemzet is tett ő érte többet, mint bármely más város a világon a maga fővárosáért. Szónok beszédét óriási tetszés zaj kisérte, a karzat éljenzett és tapsolt.

Hunfalvy János követeli, hogy a karzat ürittessék ki. **Elnök** figyelmezteti a hallgatóságot, hogy óvakodjék a tetszés és nemtetszés nyilvánitásoktól.

Sebestyén Géza azon idegenekre tekintettel, kik fővárosunkba jönnek, s azon németajku, állandó lakosokra, kik nem sajátitották el a magyar nyelvet, szükkeblüség volna meg nem adni az engedélyt. De mért is vannak annyira ellene, hogy az a nyomorult német szinház megélhessen. (Óriási derültség). Ma nem is az ilyes nyelvi és müvelődési intézmények, hanem a nemzetgazdasági elvek határozzák és létesitik az államok és városok jelentőségét. Angliában tudós gyülekezetben a szövőszékek számától datálták a világjelentőségi fokozatot. (Nagy derültség.) Aztán ha pl. én Hessen Kasselből jövök, hová menjek, ha nem lesz német szinház, mulatni. Hagyjunk legalább mindenkit a maga hite szerint mulatni! (Nagy derültség, gunyos nevetések.) Tekintve hát, hogy világvárosi követelményünk a német szinház, inditványozza, hogy a koncessziót adassék meg ugy s oly feltételek mellett, mint azelőtt. (Pisszegés.)

Eötvös Károly általános mozgás közt áll fel. Azt mondja előtte szólónak, hogy a szövőszék-theoriához, mit a hegyes plajbászu angolok találták ki, hozzá járul. Ha ide a bécsi Boden-Credit bank gyapju-szövőszéket jön állitani, pártolni fogja ő is, Sebestyénnel együtt, — de ha a gyapju-utczai szinházba germanizálni jön, akkor nem pártoljuk öt. Nemzetgazdaság! folytassuk, mezőgazdaság az, hogy a bank ide lejön, elviszi a pénzünket, és hágy itt helyébe elkoresosult német szellemet. (Helyeslés.) Hogy Budapest világváros legyen, ahhoz kell, hogy Magyarország fővárosa legyen nyelvre, szellemre. Budapest az alkotmány visszaállitása óta fejlődik, az alkotmánynyal nő, él és hal. Akkor igazi főváros Budapest, ha nemzetünk erényeit müvészetében is megtudja őrizni. (Helyeslés, éljenzés). Beszéltek itt jogkérdésről, mit mond a nemzetiségi törvény. Ez azt mondja, hogy ha Ujvidéken a szerbek saját szerb litteraturájuk, müvészetük fejlesztésére szinházat emelnek, ez szabad, ez jól van; de ha Kragujevácból jön egy Creditbank, s ez hoz 70—80 kragujeváczi müvészt és müvésznőt, szerb nemzeti szellemet nevelni — ez már nem jól van (Nagy derültség és taps.), ha Turócz-Szentmártonban a tótok a tót szinmüvészetben gyönyörködni akarnak, ez szép dolog, de ha Moszkvából hozzák a szereplő müvészeket — ez már nem szabad. Aztán meg kell gondolni, hogy a főváros tulajdonába vette a népszinházat, — s mint Barna tanácsnok, — kinek elismeréssel adózik, kifejtette, garanciát vállalt jövendőjéről. (Közbeszólás dr. Takács Lászlótól: Meg is siratjuk:) Ha megsiratjuk is, ha subvenczionáljuk is — mond szóló — erre kötelezve leszünk, mint a nemzeti bizalom letéteményesei. De ez csak akkor lesz — ha önök a német szinház megteremtésével ennek veszélyes konkurrenciát csinálnak. (Éljenzés.)

A főváros mindenha nemes áldozatkészséget tanusitott a magyar szinházi intézmények irányában. Vajjon kialkotta, ki tartja fönn ezeket, ki adta nekik az alapot? (Közbeszólás: a a király!) Igen a király is, de a főváros is. Tény, hogy koronás uralkodónk, igen nagy áldozatokat hozott a mi magyar szinházainkra. A nemzeti szinházat sok ezerre rugó évi subventióban részesiti, az operaházat meg ő épitteti s fenn is fogja tartani; de ha ez igy van, Sebestyén Géza a királylyal akar versenyezni? (Óriási tetszés.) Miért akar német vándor komédiás truppot hozni a király nyakára. (Tetszés, éljen, taps perczekig.)

T. közgyülés! — mond szóló — a kérdés politikai kérdés lett. A mit mi itt teszünk, hallgatja az ország s hegyezett plajbászszal lesik Bécsben. Itt e teremben a világtörténelmi faj, mit magyarnak neveznek, küzdelmet vi szzal a világtörténelmi fajjal — a melynek német a neve. (Nagy zaj, taps, éljen, ellenmondások.) A mit az iskolában magyarositunk, ne germanisáljak vissza a szinházban. Nevezzen bennünk egy tuczat német lap barbarusnak, utasitsuk el a német szinházat. (Hosszas éljenzés taps.)

Busbach Péter sajnálja, hogy a kérdést eredeti kicsiségéből kivetkőztették. A szólók mindenről szóltak, csak a helyzetről nem. Nem német invasióról van szó, csak arról, hogy azok a derék német ajku polgárok, kik gyermekeiket magyar szellemben és nyelven neveltetik, öreg napjaikra, mikor már nem tudnak magyarul tanulni, ne legyenek megfosztva mulatságaiktól. A germanizacziónak Budapest német lakossága állt ellent mindig, s ez közreműködött benne, hogy magyarosodjunk. A német szinház is rég meghalt volna már, ha önök (Eötvösre mutat) nem galvanizálták volna föl. A német szinház sohsem lesz verseny-társa a nép- s nemzeti szinháznak, ha a bank, mely kényszerülve volt azt árverésen megvenni s épen nem missziónárius kedvvel jön hozzánk, pénzét épen bele akarja verni e vállalatba, tegye, ebben ne akadályozzuk. Ne rugdaljunk egy haldoklót. Adjuk meg a koncessiót. (Tetszés és pisszegés, éljenzés.)

Scheich Károly igen mulatságosan akarja bizonyitani, hogy a német szinházra szükség van, mert a társalgási nyelvet ott sajátitja el az, a ki a nagy világban megakar fordulni. A német szinház a német nyelv iskolája. E beszéd általánosan igen jó, derito benyomást tett.

Helfy Ignácz szerint, ha a német ajku polgárok plebiszcitummal megszavaztatnának, ellene volnának a német szinháznak, ő ismeri őket s azokat, kik itt a szinház mellett vannak, olyanokul nyilatkoztatja ki, a kik nem a helybeli német polgárok érdekében szólanak (Tetszés). Ha az idegen Pestre jön, nem német szinházat akar látni, hanem magyar mulatságot, mint ha pesti ember megy Párisba, az is a tősgyökeres párisi mulatságok után lát. Azért ezen érvvel elhalgathattak volna.

Ballagi Mór hazafias szellemtől áthatottan mondott beszédében kiemeli, hogy tizenkét év előtt is, midőn az iskolák magyarositása volt szónyegen, meg volt ez a párt, mely azt mondá: az istenért, hisz Buda egészen német, mért hozzánk be kötelező magyar oktatást? Ime e párt örökösei most is itt vannak! (Viharos helyeslés.)

Mátyus Aristid közigazg. ügyvéd Eötvös érveit hamisaknak jelenti ki, (**Morlin**: Igazak azok!) kikel erősen a sajtó ellen, mely előre is elitélte azokat, kik a szinház ellen lesznek. Beszél ezután a külföldi lapokról, nagy nemzetek barátságáról, keleti kérdésről s azon körökről, melyeknek szükségük van még mindig német szinházra, mit megszavaz. (Pisszegések s több helyütt gunyos nevetés.)

Matulay Elek gondos érvelés után azon inditványt teszi, hogy a bank kérvénye utasittassék vissza azon elvből, mert német szinházat nem engedélyezünk. (Éljenzés.)

Takács Lajos (az Ung. Allg. Creditbank titkár) a vendégszeretet követelményének tartja a koncessió megadását.

Még **Polonyi** Géza a sajtót védvén, lelkes beszédet tart a német szinház ellen.

A szónoklatok sora-ezzel be lett fejezve. Az inditványozók végszótól zajos helyeslések közt álltak el. Gerlóczy összegezi a kérdést; a tanács javaslata fogadtassék-e el vagy nem. Többen hozzá szólnak, más formulázást ajánlnak, a Ráth Károlyét fogadja el a közgyülés, hogy t. i. megadja-e az engedélyt német szinházra vagy nem?

Elnök igy teszi fel a kérdést: Megadja-e közgyülés a central Boden-Creditbanknak német szinielőadásokra az engedélyt, igen vagy nem?

Egyik párt se tudta, melyik van többségben, mindegyik a másiknak jósolta a sikert. Két oldalról névszerinti szavazást kértek 15 és 10 aláirással.

Ennél fogva a nemmel szavazók jegyzésére Rózsa Péter az igennel szavazókéra Kun Gyula kéretett föl. Már öreg este volt; az esti csillag ragyogott az égen s több izraelita tag is megjelent a teremben: Bródy, Tenczer lapszerkesztők s mások. A névsor olvasását a karzat majdnem lélekzet-fojtva hallgatta. Az igen-nel szavazásnál mindenütt tompa zugás hallatszott, mig egy-egy nem elhangzásakor megkönnyebbülten lélekzett a hallgatóság. Szavazás közben is többször voltak tetszés és nem tetszés nyilvánitások. A teuton szövetségesek közül olykor olykor dühösen ugráltak föl némelyek, hogy ez türhetetlen, de a tapintatos elnök kijelenté, hogy ő nem lát ugyan semmit, a mi által a rend itt zavartatnék, hanem kivánatra még egyszer figyelmezteti az ifjuságot stb. De ez nem birta magába fojtani keserüségét, mikor látta, hogy Salamon Ferencz, ki még mióta that. biz. tag, soha sem volt a közgyülésen, most jött el csak a német szinházra szavazni, Andaházy László, Dobos Ferencz, Fabinyi Theofil, Mendl István, Molnár Endre (a VIII. ker. egyesült ellenzék feje) Mezey Mór, Nyiri Lajos, Országh Sándor, Roszberger Nándor, Szabó József egyet. tanár, Zichy Antal, Zsigmondy Vilmos mind a magyarság ellen szavaznak. Pláne midőn Szilágyi Dezső „igen"-t mondott, oly szenzació lett, oly pisszegés támadt, hogy a karzat kiüritésével kellett fenyegetőzni. Eötvöst s másokat megéljenezték. A szavazatok aránya mindig egyforma maradt. A tanács döntötte el a kérdést. — Nemmel szavazott egymásután Kada, Alkér Gusztáv, Barna, Horváth János, Erdei fölevéltárnok.

Összeszámitották a szavazatokat. **77 szóval 76 ellen a német szinház megbukott.** Leirhatatlan alelkesülés, mit ez a bejelentés keltett. A karzat harsányan, hosszasan, perczekig éljenzett s az éljenkaterem benlevőklelkeskiáltásait elnyelék. A karzaton kalapokat emelgettek, kendőt lobogtattak, csak nehezen csillapithatta le az elnök a zajt. Ekkor kimondá a határozatot, hogy a bank a német nyelvü előadásokat illető kérvényével elutasittatik. A karzaton kivehetetlen zaj keletkezik.

Elnök az alkotmányosság nevében kéri, hogy oszoljanak el szépen, csendesen, mire a karzat kiürül s véget ér az emlékezetes jelenet.

A közgyülés holnap folytattatik.

*

Lent a Lipót-uteczában az ismertebb városi képvisel'őket a tömeg a szerint a mint igennel, vagy nemmel szavaztak „abzug" vagy „éljennel" fogadták. A nagy számban jelenlévő ifjuság különösen Szilágyi Dezsőt „abzugolta", mert ennek „igen" szavazata a legváratlanabbul jött s az ifjuságot igen kellemetlenül érintette. — Annál lelkesebben élték Eötvös Károlyt, báró Kaas Ivort, Helfyt, Ballagit stb. Az ifjak közül többen a Lipótutczától a közeli egyetem előtt gyültek össze tanácskozandók mikép fejezzék ki megbotránkozásukat a német szinház mellett szavazott egyetemi tanárok iránt. — Elhatározták, hogy Szilágyi Dezsőnek azonnal macskazenét adnak s el is indultak rögtön Szilágyinak józsefvárosi lakása elé, — hol mintegy félóráig „abzug"-olta Szilágyit a mindinkább felszaporodott tömeg. — Az ifjuság egy más része azalatt a Ferenczieck bazára felé sietett, hol Eötvös Károly lakása van. A bazár udvarán felhangzott az „éljen Eötvös K." kiáltás, mintegy negyedóráig éljenezték Eötvöst, ki azonban nem volt otthon. A mint hire terjedt, hogy Eötvös az „Egyetértés" szerkesztőségében van, a tömeg a himző-uteczába ment s szerkesztőségünk ablakai alatt hosszasan élték Eötvös Károlyt. Eötvös végre megjelent az egyik ablaknál s pár szóval megköszönte az ifjuság elismerését s diesérőleg emlékezett meg az ifjuság lelkesedéséről, melynek nagyrésze van a mai diadalban. Az ifjuság ezután Eötvöst éltetve a legszebb rendben eloszlott.

Budapest, szeptember 15.

Tisztelt szerkesztő ur!

Az Egyetértés ma reggeli száma azt állitja, hogy én ezt mondtam volna: „A német a mi legjobb barátunk."

Ez nem áll. Én ezt igy életemben soha sem mondtam, sem titkon magamban, sem meghittek, de annál kevésbé több ismeretlen ember előtt.

A terézvárosi klubban, tehát zárt körben, mondtam annyit, hogy a hazai nemzetiségek közt a német az, mely eddig nekünk a legkevesebb zavart csinálta. És ha igy röviditette is valamelyik referens, az nem hogy a külföldi és bécsi németekre, de még a szászokra sem volt értve, s nem is értette senki.

Kár volt azért a zártkörü, s igy tüzetes gyorsirás által nem hitelesitett converzáczióról való jelentést betü szerint venni; kár volt históriámat oly udvariatlan szavakkal illetni, s felesleges engem Bachra és Karaffára emlekeztetni.

Az ily régi dalt mi öregebbek jobban tudjuk, mint önök fiatalok; de egyáltalán nem tartozik a fennforgó kérdésre. Salamon F.

KÖZGAZDASÁG.

Iparügyek.

A magyar kereskedelmi és iparkamarák egyetemes gyülése.

— Ötödik nap. —

— szept 15.

A tegnapi napon bevégzett vita után, mely az ipartársulati szervezet körül folyt, az egyetemes gyülés sokkal könnyebben és gyorsabban intézte el a következő kérdőpont sorozatot, mely az iparhatóságok szervezetéről és fokozatairól, továbbá az autonom iparbizottsági biráskodásról szól. Konstatálható az — bár az elnöki rezumé ezt nem konstatálta, — hogy a kamarai kiküldöttéknek tulnyomó nagy többsége a létező viszonyok közt csak is a társulás kötelezővé tétele utján vél életerős ipari szervezetet létesithetni. S a szerint a mint az egyes szólók a szabad vagy a kényszer társulatok mellett foglaltak állást, ugy óhajtották az iparhatósági szervezetben is az első fokon a társulatoknak, másod fokon az iparkamaráknak, harmadfokon valamely központi, szintén autonom közegnek megfelelő hatáskört biztositani.

Az iparos kongresszus, valamint már előzőleg az országos iparegyesület által javasolt központi tanács, hogy e gyülekezetben támogatásra nem talál. (Ráth Károly az erre vonatkozó javaslatokat távolléte folytán nem védhette), könnyen megmagyarázható abból, hogy a vidéki kamarák nem szivesen nézik valamely felettük álló központi testület felállitását, legyen akár központi tanács, akár központi kereskedelmi és iparkamara.

A jelen törvény 98. §-ában körülirt iparbizottsági intézmény, mely hivatva volna a munkaviszonyok szabályozása tekintetében a legüdvösebb működést kifejteni, egészen holt betü maradt; ennek indokait részletesen kifejtették Gaál és Ráth s az intézet fenállhatásának conditio sine qua nonját, a társulási kötelezettség kimondásában találták. Azt különben, hogy a segédmunkások bevonásával ily autonom biráskodási jog az iparosoknak megadattassék, csakis azok által elleneztetett, a kik — mint báró Kochmeister, Csepreghy — az ipari szervezetnek minden szélesebb, autonom jogkörü alapra fektetését következetesen perhorreskálják.

A következő kérdőpontnál a tanoncztartási jogot és tanoncz felvétel feltételeit illetőleg a nézetek jóval kevésbé voltak szétágazók, mint bármely előzetes kérdésnél. A többség helyeselte Straszernek azon inditványát, hogy tanonczartási jog a betöltött 24 évhez kötessék s az oly önálló iparosoknak meg ne adassék, a kik valamely nyerészkedési vágyból eredt, vagy közerkölcsiség ellen elkövetett büntény vagy vétség miatt elitélve voltak; s általános helyesléssel találkozott Ráth Károly azon inditványa is, hogy iparhatóság által tanonczartási jog bizonyos időre azoktól megvonható, kik a mostani ipartörvény 42-ik és 43. §-aiban foglalt kötelességnek a tanoncz szakbeli és szellemi kiképzése, valamint az iparüzlethez tartozó munkáknál való alkalmazása tekintetében megfelelni nem képes vagy megfelelni vonakodik.

Deil és Strasser azon inditványával szemben, hogy csak oly gyermek legyen, mint tanonez felvehető, ki legalább 3 nép vagy elemi iskolat végzett, a szónokok többsége méltányolva a közoktatási törvény végrehajtása körül még fennálló nehézségeket, Ráth azon javaslatát tették magukévá, hogy a tanoncztól a felvétel alkalmával csak is az legyen elengedhetlenül követelhető, hogy irni és olvasni tudjon. A tanonez felvétel tekintetében a tanszerződés megkötésénél a kötelező ipartársulatok s illetőleg ilyenek nem létében az illetékes iparhatóságok vagy — ugy mint az Kolozsvártt már tényleg történt — az iparhatóság által delegálható szabad ipartársulat interrenziójának szükségessége legtöbb oldalról hangsulyoztatott.

Általános élénk helyesléssel találkozott a Deil Jenő által kifejezést nyert azon óhaj, hogy az iparos szakoktatás országos szervezése, ugy az ipartestületek, mint a községek bevonásáról, de egyszersmind megfelelőleg rendszeresitett állami segély mellett a kormány által végre valahára foganatba vétessék: valamint, hogy az iparos szakoktatás ügye az ipar és kereskedelmi miniszterium resortjaban lehetőleg összpontositassék.

*

A félhivatalos könyomatu lap tudósitása nyomán a mai ülés lefolyásáról közöljük a következőket:

Br. **Kemény** G. kereskedelmi miniszter a ülést d. e. 10 órakor nyitja meg.

Napirenden van az 5. kérdés mely igy hangzik:

„Czélszerü-e az I-sö foku iparhatóságok eddigi szervezete? Ha nem, mily szervezet látszik czélszerünek? Nem volna-e czélszerü, közvetlenül az iparral foglalkozókból a hatóság közbenjárása mellett bizonyos ügyekre nézve valamely közeget létesiteni?!

Gámán Zs. azt véli, hogy most el kellene hagyni az ipartársulatok és iparhatóságokra vonatkozó kérdések hátralevő részének tárgyalását s a segédszemélyzetet illető kérdéseket kellene megvitatni, hogy a teendők felől az enquete üszta képet nyerjen.

Kulcsár nem osztozik Gámán e felfogásában, Hozzá szól a hatodik kérdőponthoz s konstatálva, hogy a miskolczi iparbizottság a legszebb eredményt tünteti fel müködésében, melegen pártolja ezen intézményt s a miskolczi bizottságot az egész országra nézve követendő például állitja fel.

Br. **Kemény** kereskedelmi miniszter köszönettel veszi Kulcsár e közleményét, melyet

Strasser is pártol. Utána következik a 6-ik kérdés tárgyalása, mely igy hangzik:

„a II-od foku iparhatóság jelen szervezete helyesnek bizonyult-e be? Ha nem, mily szervezet látszik czélszerünek? Nem volna-e czélszerü bizonyos ügyeket II-od foku elintézés végett az ipar- és kereskedelmi kamarákra bizni? Ha igen, s ükséges-e és minő változtatás a kamarák szervezetében."

Elsőnek e kérdéshez

Csepreghi szól. Azt hiszi, hogy az iparhatóságok szervezete egyes részeinek megállapitása nem tartozhatik ide, mivel az enquete csak elveket állithat fel és mondhat ki, ellenben a részle-

tek kodifikáló bizottságra tartoznak. Ő semmiesetre sem akar az országban sok iparhatóságot, és csak inkább az iparközpontokban kivánja ezeket, ezekhez a hatóságokhoz kellene szóló szerint mindazon teendőket utasitani, a melyeket a társulási kényszer barátai az ipartársulatolatokra kivánnak ruházni. Természetesen ezen iparhatóságoknak az illető székhely legtekintélyesebb iparos szakembereinek s a politikai hatóságnak közremüködésével kellene fungálnia; a másodfoku iparhatóságot szóló nem a kamarákra, hanem egy a kamarák delegátusaival szaporitott hatósági testületre akarja bizni, a harmadfokut azonban mind enesetre a kereskedelmi miniszteriumra.

Gámán Zsigmond a másodfoku iparhatósági hatáskört hasonlóképen nem véli a kamarákra ruházandónak. A kamarák ne legyenek hatóságok, mivel az ily hatáskör által megkövetelt munkát annak tagjaitól ingyen nem lehet követelni. — Ezenkivül a kamarákat is szaporitani kellene ez esetre a mi semmiesetre sem volna czélszerü. — Ingaranciát mindenesetre kell a kamaráknak biztositani, de hatósági teendőkkel nem kell azokat terhelni. — A III. foku iparhatósággal mindenesetre a kereskedelmi miniszterium volna felruházandó.

Br. **Kemény** ker. min. kérdi, hogy mily alakban engedtessék a kereskedelmi kamaráknak befolyás a II-od foku iparhatóságokra?

Gámán: A kamarák által kiküldendő delegátusok által, kik közé ugy iparosok mint kereskedők volnának felveendők.

Csegreghi is meghagyná a II-od foku iparhatóságot a törvény által jelenleg erre designált közegeknél, de csak ugy, hogy ezzel egyidejüleg iparbizottságok is alakittassanak, a melyek kisebb ügyekre nézve önállóan intézkedhetnek, nagyobb ügyekre nézve a kamara által designálandó egyének információja alapján hozna határozatot.

Br. **Kochmeister** nem ért egyet azzal, hogy a kamara hatóság legyen, de mindenesetre kivánja, hogy a kamarának a lehető legnagyobb kiterjedésü befolyás biztosittassék nem csak oly módon, hogy a kamara a II. foku iparhatóságba csak ajánlhasson, hanem véglegesen kinevezhessen. (Helyeslés.) A kamarák bizonyára lesznek azon helyzetben, hogy e tisztre a legtehetségesebb tagjaikat fogják küldhetni.

Br. **Kemény** miniszter e pontra nézve befejezettnek nyilatkoztatja a vitát.

Következik a 7-ik kérdőpont tárgyalása mely igy szól:

„A közigazgatási bizottságok, mint III-ad foku iparhatóságok fentartandók-e?

Strasser: Vannak ugyan eltérő nézeteink, de egy kérdésre nézve mindnyájan egyetértünk és ez az, hogy a III. foku iparhatóságot semmi esetre sem akarjuk a közigazgatási bizottság kezében hagyni, miután e testületben sem a kellő szakértelem sem a szükséges tárgyilagosság nincs meg, amely iparkérdéseknek végleges eldöntésére szükséges. Hogy a miniszter láthassa, minő egyhangusággal eliteli az értekezlet a jelenlegi III. foku iparhatóságot, s hogy a miniszter esetleg a később teendő intézkedésekre nézve támaszt birjon, szóló kéri az értekezletet, hogy ünnepélyesen moudja ki, miszerint a jelenlegi állapot tarthatlan.

Br. **Kemény** miniszter konstatálva, hogy e kérdésre nézve a jelenlevők teljesen ugyanazon felfogást táplálják, kifejti, hogy a belügyminisztert nem beavatkozási viszketeg vezette akkor, midőn a harmadfoku iparhatóságot a közigazgatási bizottságra ruházta, hanem a törvény szövegébből mely azon ügyekre nézve, melyekre a másodinstancziát az alispán gyakorolja a III. foku fórumot a közigazgatási bizottságra ruházza.

Dr. **Posner** kifejti, vagy miután Horvát-Szlavonországokban más szervezet áll érvényben, ő a zágrábi kamara nevében nem tartja szükségesnek a fennebbi fejtegetésekhez való csatlakozást.

Deil utólag megjegyzi, hogy a kormány tartsa fenn az iparosokra nézve azon kedvezményt, hogy azok tekintet nélkül az első és másodfoku iparhatóságok itéleteinek összhangzóságára, a III. foku iparhatóságokhoz fordulhassanak.

Ezzel a vita e kérdőpontra nézve be van fejezve s felolvastatik a 8. pont, mely igy hangzik:

„Czélszerü volna-e a törvénybe oly intézkedést fölvenni, mely több társulatnak szövetkezését, esetleg egy központi ipartanácsnak felállitását hangsulyozza?"

Csepreghi nem tudja belátni, hogy mi szükségök van ipartársulatoknak az egymáshoz való csatlakozásra illetőleg szövetkezésre. Az ipartanács felállitására vonatkozólag megjegyzi, hogy nem kiván permanens ily testületet.

Strasser csatlakozik előtte szóló ezen felfogásához s nem akarja, hogy az instancziák egy központi ipartanács szervezése által még egygyel szaporittassanak.

Deil hasonlóképen fölöslegesnek véli az ipartanácsot mindazonáltal nem ellenzi, ha egy iparosokból és kereskedőkből álló testület alakittatik, a mely évenként gyülést tartana, hogy ezáltal eléressék az ipartanács által megóvni remélt érdekek védelme. A kereskedelmi miniszteriumnak e gyüléseken mindenesetre képviselve kell'end lennie kinevezett tagok által.

Csepreghi nem ellenzi ezt, de a kinevezendők számát korlátozva akarja látni.

Finály nem kinevezést, hanem kiváló szakférfiaknak meghivását óhajtja.

Eisenstädter nem tartja szükségesnek az évi gyülésezést, hanem csak akkor, ha azt a kereskedelmi miniszter kényszeritő szükség esetén összehivja.

Deil oda módositja javaslatát, hogy e gyülés a kamarák egyharmadának kivánságára hivassék esetről esetre össze.

Eisenstädter a gyülés szükségességének megbirálását a szakminiszterre kivánja bizni.

Gámán e pont tárgyalását a kereskedelmi kamarák szervezetéről szóló ponthoz véli tartozni, s a részleteket is ott kéri megállapitani.

Br. Kemény min. kifejtve, hogy itt nincs szigorú tanácskozási rend, megjegyzi, hogy ő szivesen hallja e megjegyzéseket, s hogy azok elől kéri nem elzárkozni.

Következik a 9. pont tárgyalása mely igy szól:

„Kielégitők-e a törvény 98. §-ában emlitett iparbizottságok tekintetében foglalt törvényes intézkedések? Ha nem, mily törvényes intézkedések volnának ezen intézmény érdekében teendők?"

Radványi melegen ajánlja ezen üdvös intézmény — az iparbizottság életbeléptetését, csakhogy erre mindenekelőtt buzgóság, szorgalom és fáradság szükséges.

Matlekovics államtitkár kérdi, hogy kielégitőknek tartja-e szóló a jelen törvénynek az iparbizottságokra vonatkozó intézkedéseit?

Radványi. Igen.

Deil nem pártolhatja az iparbizottságok felállitását, miután ő az ipartársulatok hatáskörét is az iparhatóságokra kivánja ruházni.

Matlekovics államtitkár: De hátha a kényszertársulatok nem jönnek létre, akkor kielégitőnek tartja-e a törvény ezirányi intézkedéseit?

Deil: Megvallja, hogy nem foglalkozott e kérdéssel, de mindenesetre azt hiszi, hogy akkor a szabad iparbizottságok volnának helyökön.

Radványi fejtegetve az iparbizottságok hatáskörét, példákkal illusztrálja azoknak jótékony befolyását. Ha Budapesten iparbizottság lett volna, akkor az asztalosok nem strikeoltak volna. Miskolczon nincs szoczialdemokrata.

Gámán elvet és formát kiván az iparbizottságok megalakitására nézve felállitani.

Radványi ugy véli, hogy erre nézve már létezik szervezet s ez a miniszterium által minden kamarának megküldetett ajánlólag.

Gámán kérdésesnek tartja, hogy e szervezet alapján fel lehet-e az iparbizottságokat állitani mindenütt. Meglehet, hogy Miskolczra ezt kedvező körülmények lehetővé tették, a mi Kolozsvártt nem volt kivihető. Szóló elveket és sarkalatos pontokat követel.

Csepreghi az iparbizottságokat ugy kivánja alakittatni, hogy azok a szakkérdéseket szakférfiak bevonosával döntsék el.

Br. **Kochmeister** az iparbizottságokat nem tartja szükségeseknek, felállitásuk csak szaporitaná egygyel az instancziák számát. Inkább azt tartja, hogy az iparbizottságok hatáskörét kellene az ipartársulatokra ruházni.

Deil megjegyzi, hogy sok hába közt elvesz a gyermek; ha van ipartársulat, akkor nem szükséges az iparbizottság. Az államtitkar iránti kérdésére megjegyzi, hogy ha e társulási kényszer elejtetnék, mindenesetre szabad iparbizottságokat kellene állitani.

Matlekovics államtitkár kifejti, hogy iparbizottságok és ipartársulatok közt nagy a különbség, miután az iparbizottságokat nem azon elv lengi át mint az utóbbiakat.

Deil a segédeknek sem az egyik, sem a másik testületben nem akar befolyást adni. (Ellentmondás.) Nálunk a segéd elem igen fejletlen. A társulási kényszerből is csak a jövő nemzedék fog hasznot huzhatni akkor, ha magasabb miveltségi fokot ért el.

Gaál semmi esetre sem hajlandó a társulatoknak azon jogokat megadni, amelyeknek gyakorlására csak a bizottságok lehetnek hivatva. — Szóló az ipartörvény 98. §-ának az iparbizottságokra vonatkozó intézkedéseit nem tartja kielégitőknek, miután azok nehézkes organizmust feltételeznek. Egyszerübb tényezők kellenek, mert ugy a mint Miskolczon alakult a bizottság, nem lehet az egész országban ilyeneket létrehozni.

Matlekovics áll. titkár szeretné tudni, hogy Gaál abban talál-e nehézséget, hogy a különfele iparosok egy bizottságba kerülnének össze, vagy pedig abban, hogy a bizottságok szervezete nem czélszerü?

Gaál: Az utóbbiban.

Kovács körvonalozza a miskolczi bizottság létesülésének folyamatát s azt hiszi, hogy ugyanazon módozatok másutt is alkalmazhatók.

Finály az iparbizottságokban üdvös intézményt lát s nem idegenkedik azoknak életbeléptetésétől sőt inkább azon van, hogy azok mindenütt, a hol iparmozgalom van, létesittessenek. A 98. §. czélszerünek tartja azon módositással, hogy az iparbizottságok felállitása kötelezővé tétessék.

Ráth K. Deil ellenében megjegyzi, hogy a segédeket nem lehet kizárni az autonom biráskodásból. Egyébiránt e bizottságok felállitását nem tartja keresztülvihetőnek. Ipartörvényeink e szakasza is hasonlóképen az osztrák Gewerbeordnungból lett átvéve, de maig sem lett Ausztriába életbeléptetve, miután ott mindössze 4 iparbizottság áll fen. Igy áll a dolog Németországban is. A főváros sem foganatositotta — épen a törvény értelmében — a bizottságokat, mert maga a törvény azt határozza. hogy az iparhatóságok az iparosok kivánságára állitandók fel, ez pedig teljességgel nem állapitható meg. Miskolczon sem felelhet meg a bizottság teljesen a törvény betüjének. Szónok ugy véli, hogy ezen intézmény csak a kényszertársulatok keretébe volna üdvösen beilleszthető.

Matlekovics államtitkár megjegyzi, hogy az iparbizottságok másutt is léteznek a hol nincs társulási kényszer és kedvező eredményeket tüntetnek fel.

Csepreghi nem osztozik Ráth nézetében, hanem azt kivánja, hogy az iparbizottságok teendői önálló iparosok és segédek közremüködésével az ipartársulatok által végeztessenek,

Radványi tiltakozik Ráth azon megjegyzése ellen, mintha a miskolczi bizottság nem teljesen törvény szerint jött volna létre. Az összeirás ott a legkorrektebbül végrehajtatott s még a reklamálásra is adatott 14 napi idő.

Kovács ugyanezt bizonyitja.

Ráth megjegyzi, hogy ő e megjegyzést nem kétkedési viszketegből tette, hanem, mert nem tartja lehetségesnek, hogy még a segédek is megkérdeztessenek véleményök iránt. Egyébekben kész elismerni, hogy Miskolczon szerencsés körülmények lehetővé tették az iparbizottság létesithetését.

Br. **Kemény** kereskedelmi min. Miután ugy a miskolczi urak, mint Ráth ur kifejték ebbeli véleményöket, czélszerü volna tovább menni.

Következik a 10. pont tárgyalása. E pont igy szól:

„Helyes-e az ipartörvény 39. §-ának az az intézkedése, melyszerint tanonczot tartani minden önálló iparosnak szabad? avagy szükséges-e a tanocztartási jognak megszoritása". Ha igen, minő feltételek állapitassanak meg erre nézve".

Strasser ugy találja, hogy a törvény nem rosz, de jobban kellene alkalmazni; az uj osztrák ipartörvényjavaslat e tekintetben tovább megy. Nálunk is meg kellene követelni, hogy a tanoncztartásra jogositott iparos 24 éves legyen.

Ráth csatlakozik Strasser fejtegetéséhez anynyiban a mennyiben a nyervágyból vagy erkölcstelenségből eredő bünért fenyitett iparos ne tarthasson tanonczot; a kor tekintetében is történjék intézkedés, de a fősuly a képességre volna fektetendő.

Matlekovics államtitkár kérdi, hogy miképen tartaná szóló keresztülvihetőnek azt, hogy oly egyének, a kik személyesen nem értenek ugyan valamely mesterséghez, de azt jó segédekkel folytatják, ne tarthassanak tanonczot?

Ráth. Ezt nem kivánom, mert ha a vállalkozónak jó üzlet vezetője van, akkor ez kiképezheti a tanonczot.

Dörffler osztozik Strasser javaslatában az életkort illetőleg.

Jónás a tanonczkérdést teljességében akarja tárgyalni. A jogi állam szempontjából az egész tanonczügyet azon fokra szeretné helyezni, hogy a kormány csak a kölcsönös szerződések felügyeletére szoritkozzék, mindazonáltal tekintettel a szocziális alapra az államnak joga van beleszólni a tanonczképzésbe. — Szóló kivánja, hogy az állam jó mestereket tanitók gyanánt tekintve, jutalmazza és hogy létezzék egy fórum, mely a mester érdemességét megállapitja. Kiállitások is szükségesek, különösen kezdő iparosokra nézve. A büntetett mesterbe való tanoncztarthatási jog megvonásán kivül egyéb korlátozást nem óhajt, de az államnak mindenesetre gondoskodnia kell, hogy a kellő szakképzettség eléressék, a mi a tanmühelyekkel összekötött ipartanintézeteknek országszerte történő felállitásáig csak jó mesterek utján érhető el.

Ráth a tárgyalás alatti pontra nézve a következő inditványt nyujtja be:

„A tanoncztartási jog iparhatóságilag megvonható egy évre oly iparostól, a ki a törvény 42 és 43. §§-aiban foglalt kötelezettségeknek megfelelni nem képes vagy vonakodik."

Cseperghi Ráth inditványát czélszerünek tartja.

Dörffler hasonlóképen azon véleménybeu van, hogy a tanoncztartási jog esetleg elvonható legyen.

Deil javasolja, hogy a törvényhozás mondja ki, miszerint a mesterek kötelesek a tanonczokat oktatni. Az iparos szakoktatás azonban egyenesen a kereskedelmi miniszternek rendelendő alá.

Finály azt hiszi, hogy a mester saját érdekében iparkodni fog tanonczát oktatni, hogy a mühelyben mielőbb felhasználhassa. Az iparhatóságoknak csak a fölött kell örködniök, hogy a tanoncz ne alkalmaztassék heterogén foglalkozásokra.

Következik a 11. pont, mely igy szól:

„Elégséges-e a törvény 41. §-ának ezen intézkedése, mely a tanonczok felvételét szabályozza? Nem volna-e szükséges, hogy a tanoncs felvételénél valamely közeg közbejárjon?"

Deil javasolja, hogy csak az legyen tanonczul felvehető, ki legalább három elemi osztályt végzett. A tanonczok felvételénél interveniálhat az ipartulat.

Finály szükségesnek tartja a tanoncz qualifikáczióját a felvételnél, de nem azt, hogy ennek kimutatására szorittassanak. Ellenben okvetlenül nyilván kellene s tanonczok felvételét tartani s a hatóságnak örködnie a felett, hogy a mester kötelezettségeit teljesitse.

Matlekovics államtitkár: Az urak oly határozmányok felvételét kivánják, a melyek a törvényben ugy is benfoglaltatnak. A népoktatási törvény kimondja az általános tankötelezettséget és miután a tanoncz csak betöltött 12. éve után vehető fel, a törvényt legalább 4 elemi osztálynak végzését okvetlenül subsummálja. A kérdés tehát: Határozottan kizárassanak-e mindazok a tanonczfelvételből, a kik a törvény határozmányai ellenére nem látogattak iskolát?

Strasser e pontról nem akar szólani, de mindenesetre megkivánja valamely hatóságnak a tanoncz felvételénél való közbejöttét. A szerződések a hatóságoknál volnának deponálandók. Az iparos szakoktatás a kereskedelmi miniszter alá rendelendő.

Csepreghi nem tartja a 4 elemi osztályra vonatkozó megszoritást kivihetőnek, mert sok vidéki gyermek iskolát nem is látogathat. A felvételkor uj iparhatóságoknak kellene intervenálniok s a szerződést lajstromozniok.

Ráth elegendőnek tartja, ha a tanoncz gyanánt felveendő irni és olvasni tud, miután gyakran nem is birhat iskolai bizonyitványokkal. Ott a hol ipartársulatok vannak, ezek müködjenek közre a tanonczfelvételnél, egyébként pedig az iparhatóságok.

Eisenstädter is azt hiszi, hogy elég ha a tanoncz irni és olvasni tud.

Klein igen soknak tartja az elemi iskolák követelését. Elég jó munkás van aki csak irni és olvasni tud.

Radványi nem tartja ezt. Ezenkivül szerinte a mestereket kényszeriteni kellene a tanonczok oktatására.

Gámán a törvényes intézkedéseket elegendőknek tartja, csakhogy szigoruan kellene alkalmazni.

Csepreghi egy közbeszólása után

Br. **Kochmeister** megjegyzi, hogy a hatóság közbejötte a tanonczfelvételnél czélszerü. A szerződéseket be kell igtatni vagy deponálni. Sajnos, igen messze menő követelés volna a 4. elemi osztálytól tenni föggövé a felvételt, miután ez igen sokakat sujthatna önhibájukon kivül. Tán jó volna meghatározni, hogy az irni olvasni nem tudó tanonczot a mester 2 év alatt köteles legyen arra megtanithatni.

Ezzel az ezen pontra vonatkozó vita ki van meritve.

Br **Kemény** min. Talán elérkezett az idő, hogy a mai nap tanácskozmányait befejezzük. Csak egy megjegyzést bátorkodom még tenni. A legnagyobb érdeklődéssel hallgattam a többiek mellett azokat is, a mik az iparos szakoktatást és kiképeztetést illetőleg felhozattak. Nem rég zajlott le egy nagy háboru is, melytől mi sem állottunk távol és melyről azt mondották, hogy nem a katonák, nem a szuronyok, nem az ágyuk döntötték azt el, nem ezek vivták ki a győzedelmet, hanem az iskolamesterek. Természetes tehát, hogy ez emlék hatása alatt annál mélyebben érezzük az oktatás ügyének nagyfontosságát. Tudjuk, hogy a tudományhatalom, az az állam pedig, a mely nem hatalmas, el fog enyészni. Különös érdeklő helyesléssel hallgattam amaz óhajtás kifejezését, hogy az ipros szakoktatás a földmivelés-, ipar és kereskedelemügyi miniszterium tárczájába osztassék be, illetőleg annak hatásköréhez tartozzék átalán véve. Ez már oly kérdés, a melynek eldöntése sok nehézséggel jár. Nem egyes emberekben rejlik a dolog nehézsége; nem Péterben vagy Pálban, s nem az egyik vagy másik miniszterhez. — Méltóztassék csak meggondolni, hogy valamely gyakorlati fogás tényleges alkalmazása mily rendkivül közel áll gyakran a legmagasabb elméleti képességhez. Teszem például: hány órás készit inga órát, de az inga elméletének megállapitása már csak, vagy közönséges de igen hasszadalmas és bonyolult számitással, vagy pedig a felsőbb mennyiségtan utján nehány pillanatnyi mivelettel eszközölhető. Hányan nem használják a fogaskereket nálunk is, de a fogas kerék szerkezete, a legkisebb surlódás elérése már egy igen kényes számitáson alapszik. Hozhatnék ugyan akár hány példát még fel, de csak egyet kivánok még felemliteni. A t. értekezlet tagjai előtt, kik, mint magam is 20–30 évre viszaemlékeznek, szintén ismeretes lesz, hogy, midőn Liebig, a hires chemikus, Angolországban járt egy gyáros az uton elfogta s 300 font sterlinget, azaz 3000 frtot ajánlott föl neki, hogy gyárát meg nézze és megjegyzéseit vele mindjárt a hely szinén közölje. A gyáros, ki ha jól emlékezem sörfőző volt, utasitásokat akart kapni az erjedés tudományának nagy mesterétől saját gyárának és üzletének vezetésére nézve. Igy tehát bizonyos határig könnyen lehet valamit tisztán szakkérdésnek mondani, de mihelyt az ember mélyebben kutatja valamely szak terjedelmének kérdését, gyakran azt tapasztalja, hogy majdnem tulnyomó sulyu benne az elméleti ismeret, az e feletti intézkedés joga pedig kétségkivül nem a földm. ipar- és keresk. miniszter hatáskörébe tartozik par excellence, hanem inkább a vallás és közokt. ministerébe. A rajzolás is oly tárgy, melyet ugy a nép-, mint az ipariskolában tudni kell. Vannak más fogások is, melyek már sokkal inkább tartoznak az ipariskolába, melyekre nézve azonban igen czélirányos, hogy a tudománnyal szorosabban foglalkozó iskolákban tanitassanak. Vajjon, ha azt mondanók, hogy minden szakoktatás a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter hatáskörébe tartozik. hová tennők a politechnikumot, mit tennénk a közép ipariskolával? A postával, a táviró hivatalnál s a vasutaknál külön tanfolyamokat kellene azoknak hallgatniok, kik ez intézeteknél mint hivatalnokok akarnak alkalmaztatni. Mit érdekli a nagy és mivelt közönséget az is, hogy pl. a vörös, zöld vagy fehér lámpa kitüzése a vasutaknál milyen jelentőséggel bir, de a vasuti hivatalnokokra nézve ennek tudása rendkivül fontos és ezért a speciális tanfolyamokat nem lehet elvonni azon minisztérium hatásköréből, melynek rendelkezése alatt a vasutak állanak. Épen ily formán áll a dolog a posta és táviró tanfolyamokra nézve.

Ezzel ujabban is ki akartam fejezni rokonszenvemet azon fölfogás iránt, melylyel e t. értekezletben különösen a tudomány nagy értékének méltánylása tekintetében találkoztam. Én részemről is kötelességemnek ismerem: az iskolai tanitás és iparos oktatás előmozditására különös figyelmet és kiváló gondot forditani. — Hogy nálunk eljutottunk azon határig a földmivelés-, ipar- és kereskedeldmügyi miniszter hatáskörét illetőleg, a meddig kell, azt nem mondom: ez vita tárgya lehet, de a kérdés könnyen meg nem oldható. Azonban szivesen fogadom és nagyra becsülöm a közmüvelődési-kérdésnek tapasztalt buzgó felkarolását, — mert meg van irva az irásban: Fájdalom, el vész a föld kerekségéről az én népem, mert tudómány nélkül való. Müködjünk tehát válvetve, hogy reánk is ne alkalmaztathassék az irás eme mondása, hanem igyekezzünk magunknak is népünknek megszerezni a kellő tudományt.

Ülés vége $2^1/_2$ órakor-

— **A központi házi ipar-egyesület**, a magyar általános iparegylet házi ipari szakosztálya f. évi szeptember hó 17-én (pénteken) délután 4 órakor a magy. ált. iparegylet helyiségeiben (Diana fürdőépület I. emelet) választmányi ülést tart.

Vegyes közlemények.

‡ **A tiszai sorsjegyek első kisorsolása**. Ma délelőtt 10 órakor ment végbe a magyar lottóigazgatóság helyiségében egy pénzügyminiszteri biztos s Rupp Zsigmond kir. közjegyző jelenlétében a tiszai és szegedi államkölcsön kötvényeinek első kisorsolása, a sorsolási terv értelmében. Ez alkalommal kihuzatott 9 sorozatszám százszáz sorsszámmal. tehát összesen 900 sorjegy 206.840 frt nyeremény összeggel. — A kihuzott kilencz sorozat szám következő: 198 1533 1727 1964 1997 2052 2969 3392 4117. Ebből nyer: **100.000** frtot sorozat szám 1997 sorszám 24, **4.500** frtot sorozat sz. 1727 sorsz. 77, **1.000** frtot sorozat szám 198 sorsz. 17, **1.000** frtot sorozat sz. 1997 sorsz. 52, **1.000** frtot sorozat sz. 1997 sorsz. 84, **1.000** frtot sorozat sz. 2969 sorsz. 14, A fennti 9 sorozat számban foglalt többi 894 sorsjegy nyer 110—110 frtot.

‡ **A német gabnavámok**. Már több izben emlitettük, hogy a német gabnavámok csak azon mezőgazdákra nézve lehetnek előnyösek, kik szükségleteiken felüli gabnával rendelkeznek, de a többi valamennyi mezőgazdákra csak egy uj adónem tárgyát képezik. Aratás után már adatokkal is bizonyitható ez állitás. Hogy Délnémetországban jó aratás volt, az nem szenved kétséget. Miután Északnémetországból az összes aratási jelentések megegyeznek abban, hogy rozs, az észak a legfontosabb gabnaneme 10—40 százalékkal roszabb egy középtermésnél és igy nagyitás nélkül állithatni, hogy a német rozs termés, mely normális árakban 7.300.000 tonnára rug, az idei legfölebb 5.200,000 tonna. Miután azonban Németország rozs szükséglete évenkint körülbelül 7.300.000 tonna, az idei 2.100.000 tonna (42 millió vámmázsa) hiányt a külföldről kell fedezni, oly mennyiség, melynek beszerzésére körülbelül 1357 millió márka szükséges. Ehhez járul még 21 millió márka gabnavám ugy, hogy a szerencsétlen tartományoknak rozsszükségletök fedezésére több mint 400 millió márkát kell előteremteni. stb. De ha a félhivatalos lapok állitásait is elfogadjuk, melyek szerint az idei rosztermés megfelel az 1879. és 1878-ikinak, akkor is kétségtelenül fennáll azon tény, hogy épen a legszegényebb német tartományok és a lakosság legszegényebb osztálya, mely az idén a jégverések és árvizektől is sokat szenvedett, a gabnavám által csak egy ujabb nyomasztó adóval terheltetett. A rozshiánytól kizárólag Északnémetország fog szenvedni, ámde Délnémetországban a rozs alárendelt szerepet játszik és a buzatermés jó volt

‡ **Határzár Oroszország ellen**. Az osztrák birodalmi tanács határozata értelmében 1882. jan. 1-től Oroszországtól az orosz marhabevitele teljesen el lesz zárva. E határideig is hozattak még némely határozatok, melyek a bevitelt megszoritják, és e megszoritás folytán már a f. évben is jun. 30-ig 8164 darab, azaz 35 százalékkal kisebb volt az oroszországi marhabevitel, mint a mult év megfelelő időszakában.

‡ **A szerb kereskedelmi tárgyalásokról** egy idő óta mit sem hallani. Egy részről sem történt kisérlet a tárgyalások ujbóli felvételére, de ugy látszik, hogy a mi részünkről hangoztatott repressáliák is elmaradtak. Időközben történt valami, mi arra enged következtetni, hogy Risztics nagylelküen kész engedékeny is lenni. Mint ugyanis Belgrádból jelentik, Szerbia az osztrák-magyar árukat a legtöbb kedvezményben részesiti, azaz az angolszerb szerződésben foglalt vámok alá esnek. Ismeretes, hogy a tárgyalások alatt a legtöbb kedvezménynyel járó jogot követelte Ausztria-Magyarország és Szerbia e jogot tagadta. Sajnálatos volna, ha e látszólagos konvencióval kormányköreink megelégednének, mert mig Szerbia jogunkat el nem ismeri, addig az exporteuröknek nyujtott kedvezmény sem tekinthető biztositottnak.

‡ **Gazdasági állapotok Hevesmegyében.** Apczról irják nekünk: Telkes gazdáink közül alig van, ki gabonáját már el ne készitette volna. Tiszta és rozs-buzáinknak csomója (15 kévével) lehuzva a részletfizetést, jóval kevesebbet fizetett 1 vékánál. Gazdáinkat a többszöri jégverés, fagy, az egymásutáni mostoha esztendők, melyek mondhatni 1873-tól kezdve, eladósitották, többen félvén már most is attól, hogy ha földeiket bevetik, ujévig sem lesz elegendő kenyérnek valójuk, telkeiket 4–6 évre haszonbérbe bocsátották. Vannak olyanok is, kiknek összes vagyonát 2–3000 frt terheli. Ugylátszik, ezek már magok átlátják, hogy a roppant tehertől menekülniök nem lehet, s egész nyugodtan várják be bukásukat. Szőlőnk egy részét a jég elverte. Itt a termés csekély, de a hol elemi csapás nem ért, sem mondható többnek féltermésnél, bár minőségre sokkal jobbat remélhetünk, mint a mult években I.t Apczon a község jövedelme igen kevés, azért majd minden kiadását pótadóból kell fedezni. A mult évben kivetett pótadónk a népnek szegénysége miatt még a mai napig sem folyt be egészen.

* **A magyar államvasutak** igazgatósága október 1-én a tiszavidéki vasut összes vonalait átveszi. A tiszavidéki vasut mindazon tisztviselői, kik a magyar nyelvet birják, átvétetnek az államvasutak létszámába. A fundus instructus átvétele e folyó hó végén fog végbemenni.

‡ **Lipthay kereskedelmi** miniszteri osztálytanácsos egy állatorvos kiséretében a Vizvár mellett fekvő jamai pusztára utazott Somogymegyébe, hogy az ott kiütött marhavész továbbterjedésének meggátlására a legerélyesebb rendszabályokat foganatositsa. A szükséges katonai erő már ki van rendelve s — egy ideérkezett távirati tudósitás szerint — szoros zárvonal van létesitve.

‡ **Bankhirek**. Az osztrák földhitelintézet $4^1/_2$%-os aranyzálogkezelések interimjegyei Berlinben f. ho 11. óta a német banknál végleges czimzetekkel váltatnak be. — A frankfurti bank kölcsönkamatját 5-ről $5^1/_2$%-ra emelte fel. A charkowi kölcsönös hiteltársulat beszüntette fizetéseit. Brotschenki pénztárnok körülbelül 200,000 rubelt sikkasztott el. — Az angol-osztrák bank megczáfolja a veszteségeiről közlött hireket, illetőleg odaigazitja helyére, hogy összes vesztesége a czukorüzletnél csak 450,000 frt.

Borászat.

— **„Szervezkedjünk, küzdjünk a filloxera ellen"** czim alatt Herman Ottó a „Természettudományi közlönyben" figyelemreméltó felszólitást intéz a gazdaközönséghez. Tanácsolja a borvidékek szerinti szervezést, és hogy a szőlőbirtokosság maga lásson hozzá a filloxera-vész elnyomásához, mert csak egyedül ők szüntethetik meg. Ne vegyen, ne adjon el senki szőlőcsemetét. A magyar borvidék birtokosai alakuljanak meg bármily czim alatt borvidékenként erkölcsi testületekké; válaszszanak elnököt, előadót, pénztárnokot, bizottságot; teremtsék elő az aránylag oly csekély anyagi eszközöket, akár tagsági dij, akár holdanként kivetett csekély adó alakjában s ekkor lássanak a munkához. Jelöljék meg az illető borvidéken azt a pontot, mely az egész borvidék sajátságait legjobban egyesiti, jelöljék meg azokat a szőlőfajokat, a melyek a borvidéknek megadják a jellemet; a kiválasztott ponton hasitsák ki azt a csekély területet, a melyen néhány melegágy s néhány kisérleti tábla elfér s kezdjék meg rögtön a tenyésztési kisérleteket saját szőlőik magvából. Mint erkölcsi testületek szorgalmazzák a kormánynál az amerikai magvak beszerzését s tegyenek azután oltási kisérleteket.

* **Minta szüretek**. Régóta ismert tény az, hogy a magyar borok miért nem voltak képesek eddig Európában és az egész világ piaczon oly jelentőségét kivivni, mint a mely a természettől kitünő tulajdonaiknál fogva azokat méltán megilletné. Főoka ennek a rosz, hiányos és száz esztendős tradicziokhoz ragaszkodó pincze kezelés, mert hisz tudjuk, hogy a bor minősége majdnem ép oly mértékben függ a természet adta előnyöktől, mint a szüretelési mód, a mustkészités, valamint általában a pincze és borkezelés czélszerü berendezésétől. Igyekeznünk kell tehát, hogy ezen régóta érzett hiányon mentől elébb segitve legyen s e tekintetben is a tudomány mai szinvonalára emelkedjünk. Amde az elméleti ismeretek tárát egyedül a gyakorlati életterén nyert tapasztalatok képesek alaposan gazdagitani. Kivánatos tehát e két fontos tényezőt: az elméleti és gyakorlati ismeretek terjesztését egyaránt szem előtt tartani szőllőszetünk emelésére irányult törekvéseinkben. Nagy jelentőséggel biró intézkedés levén e tekintetben gyakorlati mintaszüretek rendezése, ez iránt hazánk többi vidékeiről beérkezett javaslatok és kérvények következtében a földmivelési miniszter elhatározta az eszme megvalósitását s e czélból nevezetesebb borvidékeinken ily gyakorlati mintaszüretek rendezését gr. Zichy Ferencz hazafias ajánlata folytán, ki készséggel átengedi a szőlőjét és pinczészetét a gyakorlati kezelés irant érdeklődő közönség megtekintésére — első sorban B.-Diószeg városában a nevezett főurnak nagy kiterjedésü mintaszőlészete jelöltetett ki az első ily szüretnek az orsz. központi pinczemester Kremer Fülöp vezetése alatt leendő megtartására. A gyakorlati kivitel megkönnyitése czéljából felhivattak a legközelebbről érdekelt B.-Diószeg, Nagyvárad és Debreczen városok hatóságai gondoskodni arról, hogy a vidékről érkezendő látogatók mérsékelt árak melletti elhelyezése és egyébb fölmerülhető igények kielégitése iránt a kellő intézkedések jóeleve megtétessenek. Továbbá miután B. Diószegre Debreczenből és Nagyváradról a közlekedés csak kocsin történhetik; felhivattak az illető hatóságok az előre jelentkező érdekelteket a szállitás tekintetében ily alkalmakkor szükségelt hatósági támogatásban részesiteni; ugyan e czélból egyszersmind felszólittattak mindazok, kik október hó közepe táján B.-Diószegen megtartandó szüreten személyesen megjelenni szándékoznak, vagy pedig szőllő és pincze kezelőiket és vinczelléreiket oda küldeni kivánják, hogy ezen szándékukról a ker. kormánybiztosi hivatalt jó előre tudósitsák a végből, hogy ugy a fuvar, mint az elhelyezés tekintetében a grófi uradalom, valamint Diószeg, Nagyvárad és Debreczen városok hatóságai kellő időben értesithetők legyenek.

Méhészet.

A magyar országos méhészeti egyesület keletkezésének és megalakulásának tényezői.

Egy országos méhészeti egyesületnek szüksége általánosan érzett hiány volt már régidőkön át.

A magyar méhész érezte, tudta, hogy a méhészet hazánkban haladni, fölvirágozni nem fog mindaddig, mig az erők nem tömörülvén, müködésüket egy országos egyesületbe nem egyesitik. — Ezen szükség érzete hangoztatva lett a lapok utján; sőt az öreg marosmenti méhész által már 1875-dik évben fölhivás intéztetett a haza méhészeihez egy országos méhészeti egyesület alakitására; de a szó elhangzott a pusztában.

Egyes óhajok hangoztattak ugyan, de a cselekvés zászlaját nem volt senki a ki felragadta és előlhordozta volna. Évek multak ismét; a méhészet ügye elzsibbadtan pihent. A dél-magyarországi méhész-egylet buzgolkodott ugyan a méhészetnek hazánkban való elterjesztésén és tagadhatlan, hogy mi a többi magyar méhészek, legtöbbnyire a dél-m. orsz. méh. egylet tanitványai és toborzottjai vagyunk; de hogy buzgólkodásának még sem lett a kivánt sikere annak alapja az ő partikularizmusában és tagjainak német ajku voltában rejlik.

Az orsz. gazd. egyesületnek volt méhészeti szakosztálya is, csak hogy ezen szakosztály alig volt képviselve egy-két egyén által; Budapesten nem is volt méhész. A ki volt az is csak elrejtve müködött az ő magányában; itt tehát gondolni sem lehetet az országos méhészeti mozgalom megindítására.

1878-ik évben Kriesch János müegyetemi tanár s a m. orsz. gazd. egyesület méhészeti szakosztályának elnöke, ma már a m. orsz. méh. egyesületnek igazgató alelnöke, főként egyetemi tanitványai kedvéért, méhészeti estélyeket rendezett, melyeken ő maga fölolvasásokat tartott s ezekből eszmecserék fejlődtek a lassan-lassan oda szállingozott budapesti méhészek által.

Tehát csak is estélyek rendezése volt a kezdet. Egy-két méhész akadt Budapesten, ezek s a közönség közül egynehányan — ekkor még inkább csak kiváncsiságból, elmentünk — hallgattuk az érdekes előadást, belevegyültünk a diskussiókba, sőt később többen vállalkoztunk fölolvasások tartására. Az érdekeltség nőttön-nőtt, neki melegedtünk az eszmecseréknek is. Végre csekélységem által föl lett elevenitve az eszme, hátha egy országos méhészeti egyesület létesitésére az agitáczió megindittatnék? Az eszme tetszett, de kivihetetlennek látszott. Mindazonáltal el lett határozva, hogy ezen eszmét lassan tovább fejleszszük.

Többször lett az eszme beszélgetésünk tárgyává téve, de az önmagunkban levő bizalom nem érlelődött meg kellőleg. Gondoltunk arra is, hátha a dél-magyarországi méhész-egyesület szélesbittetnék ki országossá? E tárgyban irányzott tapogatódzásunk azonban nem volt biztató.

Mindnyájan éreztük, hogy az egyesületre szükségünk van. Feltünk azonban, hogy a szükséglt érdekeltség által nem leszünk támogatva. Mind az által én bizva abban, hogy az őszinte nyilt szó meg fog hallgattatni és a közönség föl fogja ismerni a saját érdekét, egy estélyünkön megtettem az inditványt a magyar országos méhészeti egyesület létesitésére. Az inditvány örömmel fogadtatott; de beható tanácskozás után egyelőre csak is egy öt tagu müködő bizottság le't kiküldve.

A bizottság megkezdte agitáczióját és napról-napra közeledett a czélhoz; mert agitácziónk nem remélt pártolásban részesült. — Buzdittatunk minden oldalról, sőt egyesek a lelkesebb méhészek közül velünk együtt terjesztették az eszmét, mig az teljesen megérlelődött, ugy hogy a müködő bizottság összehivhatta az érdeklődőket és beszámolhatott müködésének eredményével. — Müködésének eredménye az lett, hogy elérkezettnek láttuk az időt az alakuló gyülés összehivására.

Ugyanezen bizottság bizatott meg a továbbszervezéssel. — Elkészitettük az alapszabály tervezetet a méhészet támogatására és az egyesületbe való belépésre buzditó fölhivást. — Mult 1879. évi augusztus 20-ára Szt.-István király napjára lettek a már tagokul jelentkezett méhészek és a magyar közönség az alakuló gyülésre meghiva.

A gyülésre szép számmal megjelent tagok a magyar országos méhészeti egyesület megalakulását kimondták, az alapszabályokat elfogadták, a tisztviselőket és választmányát megválasztották.

Az egyesület tehát létesitve lett s most már mint szervezett társulat megkezdte müködését. — Az egyesület szervezetének s mult évi müködésének ismertetését következő czikkeimben fogom előterolni. Budapesten, 1880. szept. hava

Dömötör László,
a m. orsz. méhészeti egyesület titkára.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

A zsidóünnep miatt ma nem volt üzlet.

—

Sertés-kereskedelmi csarnok Budapest Kőbányán.

Kőbánya, szept. 15. Az üzlet nagyon élénken folyt mindamellett nagy kinálat miatt az árak csökkentek. Magyar tulsulyu 56, nehéz 57—57½, közép 57½—58, könnyü szedett 57—58, urasági 59—60. Szerb közép 57—58 kr. Az árak kilogrammonként értendők.

—

Gabna.

Stettin, szept. 11. (Markusz és Maass jelentése.) Buza alacsonyabb, 1000 kiló loco sárga 192—198 márka, nedves 160—180, fehér 195—202, szept.—októberre 195—193, okt.—novemberre 191, tavaszra 191—190. Rozs változatlan, 1000 kiló loco belföldi 182—190, orosz 180—187, szept.—októberre 177.50—176.50—177, okt.—novemberre 173.50 áru, tavaszra 169.50 márka. Árpa csendes. 1000 k. loco könnyü 140—145, odergi-ingi 150—155 márka. Zab változatlan, 1000 k. loco 142—145 márka.

Danzig, szept. 11 (Teplitz B. és társ jelentése.) Buza valamivel jobban szállittatik, a mai piaczon a hangulat kedvtelen is volt és csak olcsóbb árakon volt eladható 125 tonna, fizettek nyári 126 fontosé t 175, világos szinüért 117—123 fontosért 182—185, orosz pirosért 125—127 fontosért 178—180, világos aczélosért 129—130½ fontosért 181—180½ és 180 márkát, szept.—októberre 180½ 181, 180½, 180, nov.—deczemberre 181½ pénz, apr.—májusra 185 márkát, szabályozási ár 1·1 márka. Rozs, loco jó áru, mely mérsékelten szállittatik, szilárd, ellenben nedves és hibás áru olcsóbb árakon sem adható el; belföldi nedves hibás áru 117 fontos 149—121 fontos 161, 170, 121—122 fontos 177½ márka minőség szerint, lengyel vámozott 119—120 fontos 177½, 123 fontos 168 márka tonnánként; szept.—októberre belföldi 171—172, april—májusra belföldi 178 áru, alsó-lengyelországi 170 áru, szabályozási ár 183. Árpa, loco nagyszemü áru hanyatló, 104 fontos 128 márka tonnánként. Zab loco 104 márka tonnánként. Szesz 58 pénz.

Erfurt, szept. 11 (Küblevein G. C. jelentése.) Tegnapelőtt kivételével, midőn az eső a légmérséket lényegesen meghütötte, az időjárás szép és meleg volt. Nagyobb kinálat folytán az árak gyengültek és a minőségek nagy változatossága mellett a különbözet igen nagy. Alárendelt gabna nehezen adható el. Buza 190—225, rozs 200—215, árpa 150—190, zab 130—146 márka, 1000 kgrammként.

Neuss (a Rajna m.) szept. 11. (Dürscher Hub. jelentése.) A gabnaüzlet az utóbbi nyolcz napon nem birt nagyobb jelentőséggel, mivel vevők olcsóbb árakra várnak. Buza, mely meglehetősen jól kináltatott, ismét olcsóbb, belföldi rozs keresett, orosz változás és forgalom nélkül, serfőzdei árpában a forgalom kicsi, az árak szilárdak, zab lanyha, ára változatlan, liszt csak olcsóbb árakon vásároltatik. Mai árak: Buza 18.50—20.50, rozs 18—19, árpa 14—20, zab 13—15, telirepeze 22.50—24.50, repezeolaj hordó nélkül 58 márka 100 kilonkint.

Hamburg, szept. 11. (Rossin és Friedländer jelentése.) Lanyha irányzat mellett ma csekély forgalom volt. Buza 132 fontos 202½, 130 fontos 195, amerikai téli 210—214, nyári 190—200 márka 1000 kilónként. Roza 124 fontos dániai 198, 116 fontos északoroszországi 180 markán adatott el, kináltatott: 120 125 fontos pommeráni és mecklenburgi 200—210, amerikai 198—204, 121—122 fontos dániai 190—20, 115—120 fontos odesszai 180—190 márka 1000 kilónként. Árpában csekély a forgalom, az árak következők: saali 190—195, chevalier 200, 205, 210, 215 és 220 márka, magyar 160—180, finom 200, morva és cseh 185, 191 és 200, finom 210, mecklenburgi, holsteini és dániai 170—180, 195, takarmányáru 141—150 marka 1000 klkéut. Zab finom uj áru 144 márka.

Lipcse, szept. 11. (Schönstadt Adolf jelentése.) A mult heti forró napokat hüsebb temperatura váltotta fel és a mezőgazda nyugodtan takarithatja be termését. Gabnaüzletünk nem szenvedett lényegesebb változást, kinálat hiánya csökkentette az eddigi élénkséget, de másrészről a készlettel ellátott molnárok sem siettek bevásárolni. Buza száraz ó áru 232—240, uj 191—220 márka. A rozsüzlet elég szilárd, belföldi 212—127, orosz 200—206 márka. Árpa vételkedv nélkül 150—190 márka, zab 130—145, repeze 265, tengeri amerikai 134 márka.

—

Vidéki piaczok.

Ó-kanizsa, szeptember 14 (Az „Egyetértés" tudósitása.) A csépiés nagyobbrészt be van fejezve, a hosszu esőzés azonban sok kárt tett; a kukoricza sem a legjobban áll, napos meleg idő kellene, hogy megérhessen, az eredmeny legjobb esetben középszerünek mondható. Az üzlet nem élénk, mivel eladók jobb árakat varnak, s keveset adnak el. Mai jegyzések buza 9.80—10.20. Zab 5.20—5.40. Árpa 5.40—5.50 métermázsánként, az egész hét folytán 3000 métermázsa gabona adatott el s pedig 1600 mm. buza 10.2·, 800 mm. zab 5.40. 600 mm. árpa 5 45.

Cservenka, szept. 13. (Az „Egyetértés" tudósitása.) Gabnaüzletünk naponta jobban-jobban kezd élénkülni és különösen a zabüzlet már oly annyira előrehaladt, hogy naponta 1000—1500 mm. kerül eladásra. Zab minőségre, az idén igen különféle, az egyik rész, mely az eső előtt csépeltetett, nagyon szép, ellenben a keresztül ázott zab szine sárga és fekete, e mellett dohos; ez által az üzlet nagyon meg van nehezitve, és az árak nagyon különfélék. — Buzában szintén fordulnak elő egyes vételek, de alig számbavehető. Áraink jelenleg: bácskai buza szép tis.ta és száraz 10—10.25. Zab, száraz és szép fehér 5 25—40 kr. sárga és dohos 4.40—80 kr. hajóáru 5 frt 100 kilogként.

Kisvárda, szept. 12. (Az „Egyetértés" tudósitása.) A mult heti vásár piaczi árjegyzéke terménycsarnokunk jegyzései alapján következők voltak: Rozs 9.50, buza 11,— árpa 6.60, zab 5.40. repeze 10—, paszuly 8 frt 50 kr.

—

Szegedi terményüzlet.

(Bermüller Emil jelentése.)

Szeged, szept. 11.

A zsir magas ára folytán szilárdan tart'a magát. Magyar disznózsir ma 74 frtjával fizettetik hordóval együtt

Szalonnában az árhiány minden várakozáson fölül nagy. A legjelentékenyebb piaczokról jelentik, hogy e czikk egészen elfogyott.

A mai árak következők:

Magyar disznózsir 74 frt.

Szalonna. Pörkölt szalonna 72—73 frt. Paprikás szalonna 72—73 frt.

Paprika: az árban némileg emelkedett. Kereskedelmi (Mercantille) 27 frt. Közép finom 34 frt. Csörmöly 56 frt. Csöves 58 frt.

Szappan: Szegedi szappan 33 frt. Töpörtő szappan 36 frt.

Keményitő: szilárdabb. Tullaoglais 23 frt. Kristály 26 frt.

Köles kása 12.50.

Árpakása 14 frt

Az árak Szegeden 100 kilóként értelmezendők.

Magyarországi kereskedelmi czégek.

— Kivonat a „Központi Értesitő" szept. 15-ki számából. —

I.

Czégbejegyzések.

a) **Egyéni czégek.** Kellner Béla vegyeskereskedő Török Szt-Miklós, bej a karczagi kir. tvszéknél jul 21-én. — König L. (König Lipót) vegyeskereskedő Parabuty, bej a zombori kir. tvszéknél aug 5. — Geresch János harisnyagyártó Zombor, bej u. o. aug. 5. — Thim József tégla- és mész-égető-üzlettulajdonos Zombor, bej. u. o. aug. 5. — Krausz Róza (Deutsch Róza Krausz Károlyné) rőföskereskedő Jászberény, bej. az ottani kir. tvszéknek aug. 12. — Moller Zsofia (Deutsch Zsofia Moller Sámuelné) rőföskeresk. Jászberény, bej. u. o. aug. 12. — Lebovics Jakabné szül. Kroh Sali rőföskeresk. Beregszász, czégvez. Lebovics Jakab. bej az ottani kir. tvszéknél aug. 19. — Majer Volf füszerkeresk. Szolyva, bej. a beregszászi kir. tvszéknél aug. 14. — Szathmáry Elek arany ezüst-müves és ékszerárus Kolozsvár, bej az ottani kir. tvszéknél aug. 24. — Ráth Mór vegyes- és füszerkeresk. Csány, bej. a kassai kir. tvszéknél aug 31. — Özv. Laszgallner Agostonné (szül. Fiedler Rozália) dohány- és szivartőzsde és tüz- s életbiztositási ügynökségi üzlet tulajdonosa Kassa, bej, az ottani kir tvszéknél aug. 31. — Philipp J Basch épitkezési vállalkozó Budapesten, bej. a budapesti kir. és v. tvszéknél szept. 3. — Blau M. Henrik ócska vas- és ércznemüekkeli kereskedő Budapesten, bej. u. o. szept. 3. — Fuchs I M (Fuchs Ignácz) petroleum- és zsiradék-kereskedésre közvetitő üzlettulajdonos Budapesten, bej u. o. szept. 3. — Krauze Nándor kárpitos üzlettulajdonos Budapesten, bej. u. o. szeptember 3. St. A. Stolz (Stolz István Sándor) kocsikenőcskeresk. Budapesten, bej u. o. szept. 6. Özv. Vertheimer H. kő- és könyvnyomdatulajdonos Eger, czégvezető p. procura Vertheimer Lajos bej. az egri k. tvszuél aug. 31. — Blau Bertalan fakeresk Tiszaörvény bej. az egri kir. tvszéknél aug. 31. Schwarcz Jakab Hort, b j. a egri kir tvszéknél aug. 31. — Wohl Ignácz Budapesten. Wohl nejének szül. Salamon Nettinek 4000 frt hozománya bej a budapesti k. és v. tvszéknél szept. 6. — Handler Ignácz és társa Budapesten Handler Ignácz nejének szül. Kohn Antoniának 3000 frt hozománya bej. u. o. szept. 6. — Telbisz Károly vegyeskereskedő Szt Hubert, bej. a n.-kikindai kir. tvszéknél aug. 25. — Kain Mihály vegyeskereskedő Tekén, bej. a kolozsvári kir tvszéknél jul 13. — R. Zeller (Zeller Regina) czérna- és rövidárukereskedő Komárom, czégvezető Zeller Jónás, bej. a komáromi kir. tvszéknél jun. 2. Ratkovszky Pál vegyeskereskedő Guta, bej a komáromi kir. tvszéknél jun 16. — Weisz Mór vaskereskedő Komárom. Neje szül. Mautner Nanetta 4273 frt 45 krnyi hozománya bej. a komáromi kir. tvszéknél jun. 28. — Weinberger Simon vegyeskereskedő Farnád, bej a komáromi kir. tvszéknél jul. 21. — Mandl L. (Mandl Lina) borkereskedő Tata-Tóváros, bej a komáromi kir. tvszéknél aug. 28. — Leopold Sándor börgyártási üzlet tulajdonosa Tata-Tóváron, bej a komáromi kir. tszéknél aug. 28. — Moritz Goldberger szabó mesterségi és férfiruha kereskedési üzlettulajdonos Kassa bej. az ottani kir. tvszéknél aug. 13. — Roth Fülöp fakereskedő Szolnok, bej a karczagi kir. tvszéknél aug. 12.

II.

Czégtörlések.

a) **Egyéni czégek.** Mária Urban Budapesten, kit. a budapesti k. és v. tvszéknél szept. 13. — C. Pollak Trencsén. Pollak Lajos czégvezető kit. a trencséni kir. tvszéknél aug. 23. — Jul. Goldschmiedt Budapesten, kit. a budapesti k. és v. tvszéknél szept. 6. — Stern Mózes Nagy-Megyer, kit. a komáromi kir. tvszéknél máj 26. — Horn Móricz Esztergom, kit a komáromi kir. tvszéknél aug. 28.

Napirend szept. 16 án.

Naptár. Csütörtök. Kath.: Ludmilla, Soma. Prot.: Gorgon. Görög-Orosz: szept. 4. Mózes.
Muzeumban nyitva van a természetiek tára d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Fővárosi tanács ülést tart d. e 10 órakor.
Keleti iparmükiállitás nyitva d. e. 9 órától d. u. 6 óráig (Ferencziek-bazár I. em.)
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától d u. 6 óráig.
Akadémiai könyvtár nyitva d. u 3—7.
Iparmuzeum d. e. 9— d. u. 4 óráig.
Orsz. gazd. és tanszermuzeum d. e. 10—12 d u. 2—4.
Margitszigeten reggel és este népzene.
Állatkert nyitva egész nap.

—

Hajóforgalom.

— szept. 15.

A Duna balpartján következő vizi jármüvek kötöttek ki: Buday András h. h „Sándor" 120 mm. szőlő Tóthfaluról. — Wallenfeld Károly m. h. 4 sz. koczkakő 7000 db Bogdányból. Wallenfeld K. m h, 3 sz koczkakő 7000 db Bogdányból. — Luczenbacher Pal utódai m. h 27. sz, tüzi fa 327 mm. Szobbról. — Mészáros Máté m. h „Kalocsa" 34000 drb tégla Verőczéről. — Luczenbacher Pál u. m. h. 3 sz. kőszén 2150 métermázsa Táthról. — Panisz Péter m. h. „Borbála" 120 métermázsa tüzifa Sz.-Endréről. — Lusics Miklós 7. sz. mh. 2313 mm. buza, 196 mm. köles, 458 mm zab Nagybecskerekről. — Bisics Salamon 1 dereglye 189 mm. repeze, 332 mm. tengeri, 68 mm. árpa D.-Földvárról. — Hasz Anna mh. 4 sz. faltégla 30,000 drb Sződ-Rákosról.

—

Kivonat a hivatalos lap szept. 15-iki számából.

Árverések a fővárosban. Holsteuer Antal 953 frtra b. ingatl. okt. 11. (torony-u. 1.) Fischer András 1200 frtra b budai szőlője okt. 1. (I III.)

Árverések a vidéken. Fitus Sándor 694 frtra becs. ingatl okt. 15. Bián (pestvidéki tsz). Drescher Samu 750 frtra b. ingatl. okt. 6. Bánfalván (Sopron). Friedrich Anna 1128 frtra b. ingatl okt. 23. Szulokon (Szigetvár). Acs Lajos 1159 frtra b. ingatl okt. 4. Dömsödön (pestvidéki tsz). Pálfy Imre 7575 frtra b. ingatl. okt. 16. N.-Kikindán. Nádasdy Mátyás 1957 frtra b. ingatl. nov. 10. Pozsonyban. Csukulin Vásza 1666 frtra b ingatl. szept 25. Vingán. Szegedi Péter 450 frtra b ingatl okt 12. Sajtényen (Makó). Botis János 714 frtra b. ingatl. szept 23. Papfalván (Nagy-Várad) Nyegrutz Kosztantin 427 frtra b. ingatl. szept. 28. Szászrégen Dobos Ferencz 500 frtra b. ingatl. szept. 23. Szolnokon. Miók Mia 4695 frtra b. ingatl. okt. 12 N.-Kikindán. Szabó György 968 frtra b. ingatl. okt 13. Döbröközön (Tamasi). Kampa Mihály 900 frtra b. ingatl. okt. 9. Rákoson (Sopron). Kvistó András 636 frtra b. ingatl. szept. 24. H.-M.-Vásárhelyen. Szőke Sándor 550 frtra becs. ingatl. szept. 25. Pátkán (Sz.-Fehérvár). Csuresin Péra 1160 frtra b. ingatl. szept. 30. Temesvárou. Nagy Andrásné 675 frtra b. ingatl. szept 29. Egerben. Tancsics Imre 855 frtra b. ingatl. okt. 4. Szombathelyen. Köbli János 928 frtra becs. ingatl. okt. 1. N-Kanizsán Szidney József 3100 frtra becs. ingatl. okt. 19. Szombathelyen. Fabas István 706 frtra becs. ingatl. szept. 23. Tapsonyban (Marázal). Szabó József 830 frtra b. ingatl. szept. 25 Székesfehérváron. Weisz Dávid 671 frtra b. ingatl. szept. 29. Szászrégen Horváth Sándor 6000 frtra b. ingatl. szept. 30. Szentesen. Vaszala Pál 3500 frtra b ingatl. okt 6. Gyiván (Esztergom). Jorga Petru 1717 frtra b. ingatl. okt 2. Gyirokon (Temesvár). Gyorgyevics Katalin 1000 frtra b. ingatl. okt 12. Versetzen Mittli Sánnor 450 frtra b. ingatl. okt. 14. Szombathelyen. Guzma Matyas 809 frtra b. ingatl. szept. 24. Uhorszkán (Korpona). Iszok Tyodor 686 frtra b. ingatl. szept. 27. Poosovelegden (Belényes). Kis Ignácz 975 frtra b. ingatl okt 12 Vönöczkön (Sárvár) Hraneisz István 1015 frtra b. ingatl okt. 12. Bedeghen (Tamási). Altner István 540 frtra b. ingatl okt. 16. Palkonyán (N-Kanizsa). Szentmarjai Ferencz 1025 frtra b. ingatl. szept. 27. Cs.-Kenézen (Kis-Várda). Kassay György 1128 frtra b ingatl szept. 24. Visken (Huszti). Petrovicz János 560 frtra b. ingatl. szept. 25. Győrön. Csukay Ferencz 1020 frtra b. ingatl. szept. 28. Füleken (Losoncz). Papházy Amália 3984 frtra b. ingatl. szept. 21. Székáson (Lippa). Brankován Miksa 6000 frtra b. ingatl. okt. 18. N.-Kikindán. Jeney Gábor 696 frtra b. ingatl. szept. 23. T.-Becsen (Szatmárnémeti). Fürstenfelder Mátyás 600 frtra b. ingatl. szept. 28 Győrön. Kohn Gergely 840 frtra b. ingatl. szept. 23. Felső-Karancson (Szilágy-Somlyón) Kresadinácz Mihály 1740 frtra b ingatl. okt. 14. Pancsován. Goldner Frigyes 660 frtra b. ingatl. szept. 28. Fogarason. Richter Karolina 500 frtra b. ingatl. oktober 15. Pészakin (N.-Kikinda). Simon Dömötör 883 forintra becs. ingatl. okt. 13. Szombathelyen. Várady Imre 1252 frtra b. ingatl. okt. 19. Sziliczen (Tornán.) Traugot János 812 frtra b. ingatl. szept. 27. Gácson (Losoncz) Kun Pál 595 frtra b. ingatl. okt. 12. H. K. Szt-Miklóson (Székelyhidon) Oranecz András 786 frtra b. ing. okt. 6. Váczon. Klein József 460 frtra b szept. 27. Szaravollán (N.-Szt-Miklós.) Kronenberger Borbála 1804 frtra b. ingatl. szept. 17. Gyarmathán (Temesvár.) Banner Mihály 1900 frtra b. ingatl. szept. 17. Gyarmathán (Temesvár.) Jakó Antalné 2100 frtra a ingatl. okt. 12. Lisznyon (S.-Szt-György.) Milits Abraham 760 frtra b. ingatl. szept. 28. Battán (Székesfehérvár.) Bende Ferencz 547 frtra b. ingatl. szept. 28. Kecskeméten. Urbán Ilon 1362 frtra b. ingatl. okt 18. Kalcson (Nyitra.) Kleman Anna 2224 frtra becsült ingatl. okt. 21. Üzbéghen (Nyitra.) Szverteczky Imre 820 frtra b. ingatl. szept 27. Szenden (Komárom.) Steiner Marton 6477 frtra b. ingatlana szept. 28. Nezsideren. Balázs Zsigmond 1374 frtra b ingatl. okt. 19 Csicsón (Komárom) Kovacs Gizella 3100 frtra b. ingatl. szept. 27 Nagy-Szuhán (Rimaszombat). Tódor Veronika 6067 frtra b. ingatl szept. 28. Török-Becsen. Roisz Mihály 2800 frtra b. ingatl szept. 28. Nezsideren. Patalt Vincze 860 frtra b. ingatl. szept. 27. Nagybarátin (Győr). Spirk Jakab 5750 frtra b. ingatl. szept. Csákóváron.

Csődhirdetmény. Gottlieb József budapesti vasuti állomási főnök ellen bej. szept. 23., 24., 25. id. tmgg. és perü. dr. Vida Jenő ügyv. Sterk Pál szabadszállási lakos ellen bej. november 24., 25., 26. id. tmgg. és perü. Kovács Zsigmond ügyvéd.

Pályázat. A dárdai kir. közjegyzői állomásra.

—

A kis lottó huzása.

— Szept. 15 én. —

Brünn	81	89	73	55	50

CSÁVOLSZKY LAJOS

felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

IDEGENEK NÉVSORA.

Arany sas szálloda.

Farkas L. birt. Rimaszécs.
Vejeczák L. birtné Pozsony.
Böhy B. birt Törtel.
Világhy J. birt. Tura.
Haty L. mérnök Pécske.
Csiky L. jbiró Mezőcsád.
Auburtin F. ügyv. Páris.
Makits K. ügyvédj Szabadka.
Nagy J. birt. Tolna.
Raich J. birt. Lovasberény.
Hedry J és neje birt. Láncz.
Orosz Gy. birt. Kis-Lég.
Horánszky I. gyógyszerészné Szolnok.
Padits E gazdat. Veszprém.
Kiss L. mgzó Nagyszombat.
Pavlovits J elnök Zombor.
Mozgay A. ügyv. Veszprém.
Mozgay M. mgzóne Veszprém.
Chicio F. épitész Bécs.
Keyklicsek J. virággyár Bécs
Jankovics K. kdő Karlovicz.
Weinzinger M. kdő Bécs.

Fehér ló szálloda.

Breitner J. mérn. Hamburg.
Weisz J. jegyző Trencsén.
Wallentin G. fldb Nagylak.
Miskolczi F. fldb Nagyvárad.
Benkő S mgzó Besztercebanya.
Wig K. kdő Makó.
Brüll A. kdő Bécs.
Kurez J. hivtl. München.

Erzsébet szálloda.

Troszker Z. orv. Boglár.
Iz ikutz A. hdó Déva.
Böszörményi A. postamester Debreczen.
Géczy D. mgzó Budapest.
Dr. Hevessy K. titk. Kassa
Péterffy J. gyógysz. Szent-Márton.
Michnay A. titk. Zay-Ugrocz
Lichtschein D. mgzó T.-Dab.
Lakner A. orvos Eperjes.
Kovács A. techn. Berencze.
Sztrazsai A. jogh. Zay-Ugrocz
Török M. tanitó Ujfalu.
Bottka M. jogh. Hahót.
Csabay J. igazg. Kecskemét.

Europa szálloda.

Gr. Narrmann fldb Eszék.
Gr. Feszteties fldb Magyarország.
Kozák E. G. mgzó Kassa.
Duré B. L. kdő Berlin.
Müller G. kdő Slavonia.
Bayer F. kdő Bécs.
Walzel A. mgzó Bécs.

István főhg szálloda.

Hugveniot P. és fia birtok. Marseille
Tamburlini G. ügyvédjelölt Ronchi.
Ghira A. gymn. tanuló Provigno.
P. Lamm és neje birtokos K.-Fürget.
Rachner J. mgzóné Grätz.
V. Billitz kdő Pécs.
Eggenhoffer A. fakdő Tath.
Ehrenstein B. kdő Konstantinápoly.
Hauer L. kdő Esztergom.
Fischer J. kdő Győr.
Aschenfeld J. kdő Bécs.
Wohlman J. kdő Bécs.
Krausz A. kdő Bécs.
Ruhman M. és leánya mgzóné Arad.

Nemzeti szálloda.

B. Bánffy D birt. Deés.
B. Bánffy D. birtné Deés.
Ahsbachs L. lov. birt. Tállya.

Pannonia szálloda.

Kováts J. birt. Aszód.
Beniczky Gy. birt. Terbeléd.
Klát D. birt. Nyiregyháza
Nagy Gy. ügyv. Szolnok.
Hah J kdő Prága.
Aichburg L. kdő Bécs.
Ungar N. kdő Vácz.
Fritsche F. kdő Szamolnok.
Balliere A. postat. Budapest
Kurtics L. mgzó Szabadka.
Kirhner D. mgzó Perbecz.
Oszlányi J. mgzó Buziás.
Dr. Hankó A. mgzó Poprád.
Szeleczky Gy. mgó Pozsony.

Angol királynő szálloda.

B. Appor C. fldb Maros-Vásárhely.
B. Redl S. fldb Bánát.
Stankovanszky J. birt. Kaydats.
Ürmény P. birt. Beregszó.
Bezerédy P. fldb Székesfehérvár.
Schotzky J és családja fldb Liptó.
Honig J. fldb Szalk.
Meyer M. és családja mgzó Berlin.
Ahlfeld F. C. mérn London.
Wolf L. mérn. Prag.
Laun K. törv. tan. Neumarkt.
Krausz H. orvos Bécs.
Poole J. S. orvos Dublin.
Singer F. tanár Zimony.
Czirkovics J. hadn. Bécs.
Schubeith J. hadn. Temesvár
Maron M. és családja kdő Temesvár.
Uroschevics G. kdő Zimony.
Miko P. kdő L.-Szt-Miklós.

Vadászkürt szálloda.

Gr. Csáky A. és családja főisp. Sz.-Várallja.
Gr. Kornis K. diák Szepes.
B. Seldenek és családja magánzóné Budapest.
Cuculies T. R. és neje biró Zágráb.
Gromo S. ügyv. N.-Várad.
Csupor Gy. ügyv. Ó-Becse.
Gruber J gazdász Sáros.
Ivanyi S gazd. Sáros.
Wütrich A. gazd Insbruck.
Brokes J. gazd. B.-Geto.
Haas R. gazd. Boekfalu.
Rauhl K. gazd. Kalocsa
Perregi J. nevelő Tótfalu.
Léni E. kdő Beszterczeze.
Kira F. kdő Rozsnyó.

Elhaltak Budapesten szept. 12.

Imre Magyar Erzsébet 41 é. napszámosnő utról tüdővész. — Szabó Mária 37 é. napszámosnő IV. k. só-utcza 14. tüdővész. — Weiuber Istvan 20 é. asztalos VIII. k. Conti-utcza 27. tüdővész. — Lauda Josephin napszámos leánya I. k. felső hegy-utcza 38. bélhurut. — Oppenheimer Armin 72 é. betegápoló VI. k. sugár-ut 4, hashártyalob. — Bernhard Rosa 2. é. szaócs leánya VI. Szondy-utcza 87. gyermekaszály. — Gesbrich János 3 é napszámos fia V. k. ujpesti rakpart béllob. — Somogyi József 70 é hivatalnok V. k. hajnal-utcza 5. légcsőlob. — Daubek Böske Mária 63. é. magányzó özvegye VII. k. Klausal-utcza 10. agyguta — Pálfy Kár. 1 é. szolga fia VII k. Miksa u. 21. kanyaró Uchler Margit 4. é. kömives leánya VII k. Klausal-utcza 7 himlő.— Leopold Helén 1 é. napsz. leánya VII k. akáczfa-utcza 26. béllob. — Kantzky Gitringer Katalin 40 é. III. k. ürömi-u, 153, agyguta — Dekesi Albert 12 é. hivatalnok fia. IV. k. mészáros-utcza 12. hashártya lob. — Pifko Antal 75 éves szücs. IV. k. vármegyeház-utcza 13. tüdőhüdés — Kangiesser János 2 é. tücsináló fia. IX k ibolya-utcza 50. bélhurut. — Szabó György 31 é. asztalos IX. k. Knezics-utcza 14 tüdőlob. — Klein Höcker Lisette 70 é. özvegy, Bethesda, szivbaj, — Schmidt Kóó Antónia 59 é. tánczmester neje, VI.k. rozsa-utcza 55. csuz. — Vadkerti Lajos 22 é pénzügyőr. VI. k. sziv-utcza 43. orrvér. — Bruckmann Márton Emilia 39 é. VI. király-utcza 6 szivbaj. — Fuchs Josefa 40 é. hordár neje VI. k. hajós-utcza 25. májelfajulás.

NYILT-TÉR.

Központi levelezési-intézet

Budapest, sugár-ut 67. sz. a.

kereskedelmi-, ipar- és hitelviszonyok, kölcsönök, továbbá **bérletek, földbirtokok eladása és vétele** valamint minden egyéb ügyletek iránt jutányos dij mellett a **legmegbizhatóbb felvilágositást** nyujt, s ezekre vonatkozó, valamint minden egyéb bizományt ugy a bel- mint külföldre nézve készséggel vállal el. Kivánatra dijszabás küldetik.

Ezen intézet azonkivül **levelek, ajánlatok, folyamodványok** s mindennemü **okirat** szerkesztését, ugyszintén az **országban divó** és minden **élő nyelvre** való forditást is elvállalja. 642

Közvetlen forrásból

salon-garniturákat

az ujabb mintáju (**Renaissance-stilus**) nagy választékban megrendelhetni, üzletem legjobb alkalmat nyujt. — **Minthogy magam készitem a munkát,** természetes is, hogy az árak a legolcsóbbak. Rendes vevők által megrendelt garniturák mindenkor nálam megszemlélhetők. **Terem: I. emelet, váczi körut 13. sz.,** a lipótvárosi templom átellenében. 657

Tisztelettel

Karner J., kárpitosmester.

Az igazságügyminiszter ur figyelmébe.

A nagykőrösi kir. járásbiróság 1877. október 26-án 2378. sz. a. meg lett keresve tanuhallgatás végett a kis-uj-szállási járásbiróság által s másfél év mulva sürgetvényt is kapott, s mindezek daczára három hosszu év lefolyása alatt nem hogy a tanuhallgatást megejtette volna, de a megkereső bióságuak nem is válaszolt.

Itéljen a közvélemény igazságszolgáltatásunk gyorsasága felett. S.

Uj irodalmi vállalat rendkivül szép jutalmakkal.

„Olvasótár"

czim alatt hetenkint egy füzet jelenik meg a legérdekesebb beszélyek- és regényekkel. Minden család részére nélkülözhetlen olvasmány.

A füzetek háromféle kiadásban jelennek meg. A füzetek tartalma mind a három kiadásnál egy és ugyanaz, csak a kiállitás különböző.

Az I-ső kiadásnak (piros boritékban) előfizetési ára egy negyedévre: **1 frt 80 kr.** E kiadáshoz ingyen diszes bekötési táblákat adunk.

A 2-ik kiadásnak (sárga boritékban) előfizetési ára egy negyedévre: **3 frt 75 kr.** E kiadáshoz a diszes bekötési táblakon kivül még jutalmul ingyen egy franczia, diszkiallitásu fekete számlemezzel, aranyozott mutatóval s arany számokkal ellátott **fali órát** adunk, mely csak minden 8 napban huzandó fel.

A 3-dik kiadásnak (kék boritékban) előfizetési ára egy negyedévre: **5 frt.** E kiadáshoz a diszes bekötési táblakon kivül még egy **valódi miniature ezüst hölgyórát** csinos tokban, avagy urak számára egy **ezüst remontoir órát** adunk jutalomképen teljesen ingyen.

Az órák el vannak próbaszámmal latva s jótállás mellett vétetnek át kezelésünk alá.

Az órák a legelső s legtekintélyesebb gyárakból vétetnek, s a mai olcsó divatos vásári gyártmányokkal össze nem tévesztendők

Az „Olvasótár" 1-ső évfolyama 1880-ik évi szeptember 1-től 1881-ik évi szeptember 1-ig terjed s igy 52 füzetből fog állani.

Az „Olvasótár"-ra előfizethetni kiadóhivatalunknál s azonkivül minden könyvkereskedés és postahivatalnál.

A könyvügynököknek s kolporteuröknek ellenben csak az átvett füzet ára fizetendő ki.

Az „Olvasótár" t. előfizetői és megrendelői az évfolyam végén, az 52-ik füzettel kapják meg kitüzött jutalmaikat, és pedig minden utánfizetés nélkül.

Különös kedvezmény képen olajfestményeinket — arany kerettel vagy a nélkül — 20% árleengedés mellett adjuk el t. előfizetőinknek. Olajfestményképeink Olvasótárunk 5-ik füzetéhez csatoljuk.

Az „Olvasótár" kiadóhivatala

Hirháger Károly,
az Akademia-épületben.

BUDAPESTI SZINLAPOK.

—

Csütörtök, szept. 16-án

Nemzeti szinház.

Másodszor:

PHILEMON és BAUCIS.

Dalmü 2 felvonásban 1 közjátékkal. Irták: Barbier Gy. és Carré M. Forditotta id. Ábrányi Kornél. Zenéjét szerzette Gounod Károly. — Személyek:

Jupiter	Ney	Baucis	Nádayné
Vulkán	Kőszeghy	Bachansnő	Dévai Janka
Philemon	Pauli		

Az opera után másodszor:

ROCOCO.

Ballet 1 felv. Szerzette és betanitotta Campilli Fr. balletm. Kezdete 7 órakor.

Népszinház.

A szép perzsa lány.

Operett 3 felv. Irták Leterrier és Vanloo. Forditotta Évva Lajos. Zenéjét szerzé Charles Lecocq. — Személyek.

Brududur	Selymosi	Babuss	Csatai Zsófi
Moka	Együd	Kukuli	Sió Irma
Szalamalek	Horváth V.	Nuga	Sánta
Namuna	Komáromi M.	A szabó	Marton
Nadir	Kápolnai	Nureddin	Kopácsi
Herczeg	Hegyi A.		

Kezdete 7 órakor

Vasut közlekedési utmutató.

A vonat indul. Az osztrák államvaspálya indóházából.	A vonatok minősége	Indulási idő
Budapestről—Vácz, Esztergom, Pozsony, Bécs felé a	gyors vonat	8 óra 10 p. regg.
	" "	2 óra 50 p. d. u.
	szem. vonat	9 óra 20 p. d. e.
	" "	3 óra 30 p. este
Budapestről Érsek-Ujvárig	vegyes von.	11 óra 35 p. d. e.
Budapestről Nagy-Marosig	" "	4 óra 55 p. d. u.
Budapestről Czegléd, Szeged, Temesvár, Orsova felé	gyors vonat	10 óra 5 p. este
	szem. "	6 óra 55 p. reg.
	" "	6 óra 05 p. este
Budapestről Czegléden keresztül, Szolnok, Arad, Temesvár felé	szem. vonat	7 óra 30 p. regg.
	" "	6 óra 25 p. este
Budapestről Czegléden keresztül Püspök-Ladány, N.-Várad, Kolozsvár felé	gyors vonat	10 óra 5 p. este
	szem. vonat	6 óra 55 p.
		6 óra 05 p. este
Budapestről Czeglédig	vegyes von.	2 óra 45 p. d. u.
A magyar államvasut (losonczi) indóházából.		
Budapestről Hatvan, Losoncz, Ruttka, Oderberg felé	gyorsvonat	6 óra — p. regg.
	szem. vonat	7 óra 34 p. regg.
	vegyes von.	3 óra — p. d. u.
	gyors vonat	10 óra 50 p. este
Budapestről Hatvan, Miskolcz felé	szem. vonat	7 óra 34 p. regg.
	vegyes von.	5 óra 42 p. d. u.
Budapestről Hatvan, Miskolcz, Kassa, felé	gyors vonat	10 óra 50 p. este
	szem. vonat	7 óra 34 p. regg.
Budapestről Hatvanig	helyi vonat	9 óra 50 p. d. e.
A déli vasut (budai) indóházából		
Budapestről, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof, Trieszt felé	szem. vonat	7 óra 10 p. regg.
	gyors "	5 óra d. u.
	vegyes von.	7 óra 45 p. este
Budapest Székesfehérvár felé	" "	11 óra — p. d. e.
	" "	7 óra 45 p. este
Budapest Kanizsa felé	szem. vonat	7 óra 10 p. regg.
	gyors von.	5 óra — p. d. u.
Budapest Székesfehérvár, Veszprém, Kis Czell, Szombathely, Grátz	szem. vonat	7 óra 10 p. reg.
	gyors von.	5 óra — p. d. u.

A vonat megérkezik. Az osztrák államvasut indóházába	A vonatok minősége.	Megérkezési idő.
Bécs, Pozsony, Esztergom, Vácz felől a	gyorsvonat	2 óra 31 p. d. u.
	személy von.	9 óra 45 p. este
	" "	5 óra 38 p. "
Érsekujvárról	" "	5 óra 57 p. regg.
	vegyes von.	12 óra 30 p. d. u.
Nagy-Marosról	" "	8 óra 28 p. regg.
Orsova, Temesvár, Szeged, Kecskemét felől a	gyorsvonat	7 óra 30 p. regg.
	szem. vonat	8 óra 45 p. este
	" "	8 óra 50 p. regg.
Kolozsvár, Nagy-Várad, Püspök-Ladány, Arad, Szolnok felől	gyors vonat	7 óra 30 p. regg.
	szem. vonat	8 óra 45 p. este
Czeglédről	vegyes von.	5 óra 20 p. regg.
A magyar államvasut (losonczi) indóházába.		
Oderberg, Ruttka, Losoncz felől	gyorsvonat	11 óra 6 p. éjjel
	vegyes von.	12 óra 20 p. d. u
	" "	7 óra 58 p. este
Miskolcz, Hatvan felől	gyors vonat	7 óra 33 p. regg.
	szem. vonat	7 óra 58 p. este
	vegyes von.	12 óra 20 p. d. u
Kassa, Miskolcz, Hatvan felől	gyors vonat	7 óra 33 p. regg.
	szem. vonat	7 óra 58 p. este
	helyi vonat	6 óra 17 p. regg.
Hatvanból	" "	9 óra 47 p. d. e.
	" "	6 óra 22 p. este
A déli vasut (budai) indóházába.		
Trieszt, Pragerhof, Kanizsa, Székesfehérvár felől	gyors vonat	8 óra 47 p. este
	szem. vonat	7 óra 39 p. reg.
Grátz, Szombathely, Veszprém felől	vegyes von.	3 óra 58 p. d. u.
	vegyes von.	8 óra 35 p. d. e.
Győr, Pápa, Kis-Czell felől	szem. vonat	8 óra 36 p. este
Kanizsáról	vegyes von.	2 óra 14 p. d. u.

Hajó-közlekedési utmutató.

Indulás

Budapestről Bécsbe indul	6	órakor	este
Budapestről Ujszőnybe indul	2	"	délut.
Budapestről Dömösre indul	4	"	délut.
Budapestről Mohácsra indul	12	"	délben
Budapestről Paksra indul	11	"	dél e.
Budapestről Orsova Galaczra (vasárnap, szerdán és pénteken) indul	11	"	éjjel
Budapestről Zimonyba (kedden, csütörtökön, szombaton, minden állomást érintve, és vasárnap, szerdán és pénteken korlátolt állomás érintéssel) indul	11	"	éjjel

Érkezés.

Bécsből Budapestre érkezik	este	6 óra	után
Uj-Szőnyből Budapestre érkezik	reggel	8 óra	után
Dömösről Budapestre érkezik	reggel	7 óra	után
Mohácsról Budapestre érkezik	reggel	4 óra	után
Paksról Budapestre érkezik	reggel	2 óra	után
Galacz-Orsováról Budapestre érkezik	délután	3 óra	után
Zimonyból Budapestre érkezik	délután	3 óra	után

Meteorologiai jegyzetek.

A meteorologiai magy. kir. központi intézet időjárási távirati jelentései 1880. évi szept. 15-ről, reggeli 7 óra

Eszlelési állomás	Légnyomás m. m.	Hőmérséklet C°	Szél iránya	Szél erősség	Felhőzet
Bregenz	—	—	—	—	—
Prága	—	—	—	—	—
Bécs	—	—	—	—	—
Sopron	—	—	—	—	—
Magyar-Óvár	759.4	+13.6	Ny	2	felhős
Trencsén	758.1	+9 8	—	—	köd
Besztercebánya	760.0	+7.6	É	1	"
Budapest	759.6	+13.1	—	—	felhős
Szolnok	758.5	+11.0	—	—	"
Debreczen	760.5	+12.4	DNy	3	borult
Ungvár	758.1	+14.9	DK	6	felhős
Szatmár	760 3	+14.4	Ny	2	borult
Nagy-Szeben	759.8	+14 2	DNy	1	felhős
Orsova	761 2	+14 2	—	—	derült
Temesvár	762 8	+11.0	DNy	1	köd
Szeged	760.2	+13.2	—	—	derült
Csáktornya	758 2	+12.7	D	1	"
Zágráb	759.6	+11.7	ÉNy	1	felhős
Fiume	761.4	+18.3	ÉNy	1	borult
Pola	—	—	—	—	—
Lesina	—	—	—	—	—
Selmeczbánya	760.1	+10.8	Ny	3	felhős

A megelőző 24 óra alatti tünemények. A légnyomás keveset változott. A hőmérsék nagyobbrészt kevéssel sülyedett, Trencsénben 5 2 fokkal Eső: B.-Bánya 15, Budapest 1, Szolnok 31, Debreczen 7, Ungvár 8, Szatmár 5, N.-Szeben 1, Orsova 1, Temesvár 13, Szeged 10, Fiume 1, Selmeczbánya 1 mm. Ozon Budapesten nappal 2, éjjel 3.

Vizállás és időjárás.

Szeptemb.	Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik:	Időjárás
15	Budapesten	2.26	—	áradó	borult
15	Pozsony	2.21	—	apadó	száraz
15	M.-Szigeten	0.58	—	áradó	esős
15	Szatmáron	0.45	—	apadó	felhős
15	Tokajban	0.03	—	áradó	ködös
15	Szolnokon	—	0.12	—	felhős
15	Szegeden	0.72	—	apadó	száraz
14	Aradon	—	0.60	"	esős
14	Becskereken	0.08	—	változatlan	"
14	Bezdánnál	—	—	—	—
14	Verbászon	—	—	—	—
15	Eszéken	2.95	—	áradó	száraz
15	Barcson	1.90	—	apadó	felhős
15	Sziszeken	2.80	—	áradó	—
15	Orsován	2 73	—	apadó	tiszta
—	Ujvidéken	—	—	—	—

Bécsi tőzsde szept. 14.

A. Államadósság 100 frt.

		Pénz	Áru
Egységes járadék, jegy. máj.—nov.	5%	72 60	72.75
" " feb.—aug.	5%	72.75	72.90
" " ezüst. jan.—juli.	5%	73.85	74.—
" " " apr.—okt.	5%	73.85	74.—
Sorsolással, 1854-ből 250 ft sorsj. pp.	4%	123.75	124.25
" 1860-ból 500 ft " o. é.	5%	131.90	132.30
" 1860-ból 100 ft "	5%	132.75	133 25
" 1864-ből 100 ft		172.50	173.
" 1864-ből 50 frt		171.—	172.—
Como járadék 42 lira		—.—	29.—
Államjószági jelzáloglevél 120 ft	5%	143.75	144.50
Osztr. kincstári jegyek 100 ft	5%	100.70	101.—
Osztr. arany rente	4%	88.55	88.70

B. Földteherm. k. 100 frt pp.

		Pénz	Áru
Csehországi	5%	104.50	—.—
Bukovinai	5%	97.25	98.—
Galicziai	5%	97.50	98.—
Karinthiai	5%		
Krajna és tengerparti	5%	101.—	102.—
Morvaországi	5%	103.50	104.50
Alsó-ausztriai	5%	105.50	106.—
Felső-ausztriai	5%	102.50	—.—
Salzburgi	5%	100.50	—.—
Sziléziai	5%	99.—	—.—
Stiriai	5%	103.50	104.25
Tiroli	5%	99.—	—.—
Horvát- és szlavonországi	5%	94.50	95.50
Erdélyi	5%	94.70	95.20
Temesi bánság	5%	93 75	94.25
" 1867-iki sorsolási záradék.	5%	93 25	93.75
Magyar	5%	95.50	96.—
" 1867-iki sorsolási záradék.	5%	94.42	94.90

C. Más közkölcsönök.

		Pénz	Áru
Dunaszabályozási sorsj. 100 frtos	5%	113.25	113.75
Magy. aranyrente adómentes 100 ftos	6%	109.60	109.75
Magy. vas. kölcs. 120 frt	5%	125.50	126.—
Gömöri államvas. záloglevél 150 frt	5%	—.—	—.—
Keleti vasuti els. 1869 adóm. 100 ft	5%	83.—	83.40
Magy. államkötv. 1873. adóm. 100 ft	5%	97.80	98.30
Magy. állami kötv. 1876. 100 ft	5%	—.—	—.—
Magy. nyeremény 100 frt		111.—	111.50
" állami kölcs. 1871. 3 millió	5%	—.—	—.—
" " 1873. 5,400,000	5%	—.—	—.—
" szőlődézsma-váltság 100 frt	5%	94.75	95.25
Pestvárosi kölcsön 1871. 100 frt	6%	—.—	—.—
Bécs városi kölcsön visz. fiz. 100 frt	5%	102.50	103.
Bécs városi kölcsön 100 ft	5%	118.80	119.—
Török vasuti kölcs. 400 frc. kam. nélküli		13.75	14.25

D. Bankok részvényei.

		Pénz	Áru
Angol-osztr. bank 200 ftos 120 ft bef.	5%	126.40	126.70
Magy. ált. földh. r. 200 ftos 70% bef.	5%	—.—	—.—
Osztr. földh. int. 200 ftos 40% bef.	5%	214.	216.—
Keresk. és kézm. hitelint. 160 frtos	5%	288 25	288.60
Magy. ált. hitelbank 200 ftos	5%	258 25	258.75
Alsó-ausztriai leszám. társ. 500 ftos	5%	780.—	780.—
Bécsi giró és pénztáregylet 200 ftos	5%	—.—	—.—
Osztr. jelzál. bank 200 frt. bef. 25%	5%	—.—	—.—
Magy. ált. municip. és hit. 200 frt	5%	—.—	—.—
Osztrák-magyar bank 600 frt	5%	832.—	830.—
Unió-bank 100 frt	5%	112.50	112 70
Forgalmi bank ált. 140 frt	5%	139.50	131.50
Bécsi bankegylet 100 frt	5%	126 25	136.50

E. Közlekedési vállalatok részv.

		Pénz	Áru
Albrecht pálya 200 frt		74.50	75.50
Alföld-fiumei pálya N.-Eszék 200 frt	5%	158.—	158.50
Báttaszék-dombovár-zákányi p. 200	5%	146 25	146.75
Osztr. dunagőzhaj. társ. 500 ftos pp.	5%	558.—	560.—
Erzsébet pálya 200 frt p. p.	5%	194.—	196.
" Linez-Budweis 200 frt	5%	—.—	—.—
Ferdinánd északi pálya 1000 ft pp.	5%	2445.—	2450.—
Ferencz-József pálya 200 frt	5%	170 —	170.25
Pécs-barcsi pálya 200 frt	5%	191.—	192.—
Károly-Lajos galicziai pálya 200 frt	5%	281 50	282.
Kassa-oderbergi pálya 200 frt	4%	131.—	131.50
Lemberg-czernoviczi-jassii p. 200 frt	5%	167.—	167.50
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt p. p.	5%	690.—	692.—
Osztrák-északnyugati 200 frt	5%	177.75	178 25
Rudolf pálya 200 frt	5%	161.75	162.
Első erdélyi pálya 200 frt	5%	139.—	139.50
Osztrák államvasut-társaság 200 frt	5%	284.	284.50
Déli pálya 200 frt	5%	83 25	83.75
Dél-északnémet összekötő p. 200 pp.	5%	138.50	139.—
Tiszavidéki pálya 200 frt	5%	245.—	245.50
Bécsi Tramway 200 frt	5%	229.75	230 25
Magyar-gácsországi pálya 200 frt	5%	143.—	143.50
" északkeleti pálya 200 frt	5%	147.—	147.50
M. nyugati székesfeh.-grázi 200 frt	5%	150.—	150.50

F. Ipar és keresk. vállal. részv.

		Pénz	Áru
Osztrák ált. épitőtársaság 200 frt		—.—	—.—
Innerbergi bányatárs. 200 frt		98.—	99.—
Liesingi sörfőzde 100 frt	5%	54.50	55.
Salgó-tarjáni kőszénbány 100 frt	5%	110.50	111 50
Bécsi fegyvergyár 100 ftos	5%	156 —	[illegible]
Pesti ált. waggon-kölcs. társ. 80 frt	5%	—.—	—.—
Bécsi épitőtársaság 100 frt		32.50	33.—

G. Záloglevelek.

		Pénz	Áru
Osztr. ált. földhitelint. sors. 5% ar. v. ez.		117.—	117.40
" " 33 éves visszaf.	5%	101.50	102.—
Osztrák-magyar bank o. é.	5%	102.60	102 80
Osztr. jelzálogbank 10 év visszaf.	5½%	101.50	—.—
Első osztr. takarékp. 5½% 30 év		105.50	105.65
Magyar ált. földhit. részv. társ.	5½%	100.	100 50
Magyar földhitelintézet	5½%	100.50	101.—
" " aranyban	5%	117.25	118.—
" jelzálogbank	5½%	98.—	98.75

H. Elsőbbségi kötvények.

		Pénz	Áru
Albrecht pálya 300 frt 5% ezüst		90 25	90.50
Alföld-fiumei pálya 200 frt 5% ezüst		91.50	91.80
Báttaszék-domb.-zákányi 200 frt 5% ez.		83.10	83.30
Dunagőzhajózási társaság 300 frt 5% "		—.—	—.—
" " 200 frt 6% "		108.	108.50
Erzsébet pálya 100 frt 5% ezüst		99.—	99.50
Erzsébet p. 300 frt o. é. 5% 1862-ki kibocs.		98.75	99 25
Ferdinánd északi pálya 100 frt p. p.	5%	105.50	106.—
" " " 100 frt o. é.	5%	101.75	—.—
" " " 100 frt ezüst	5%	104.75	105.—
Ferencz József pálya 200 frt ez.	5%	101.—	101.25
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	5%	99.75	—.—
Károly Lajos gácsi pálya 300 frt	5%	105.75	—.—
Kassa-oderbergi pálya 200 frt ez.	5%	89.	89 50
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt ez.	5%	—.—	85.—
Lemberg-czern.-jassyi p. I. kib. 300 frt		93.—	91.
" " " II. " 300 frt ez.		95.—	96.—
" " " III. " 300 "		90.—	91.—
Osztr. észak-nyugati pálya 200 ft ez.	5%	100.75	101 25
Rudolf-pálya 300 frt ez.	5%	95.75	96 25
Erdélyi-pálya 200 frt ez.	5%	83.50	83.80
Osztr. állampálya 500 frank	3%	178.—	178 75
" " 1874. kib. 500 frank	3%	172.—	—.—
Déli pálya 500 frank	3%	125.75	126 25
" 200 frt arany	5%	111.—	111 50
Dél-északnémet összek.-pálya 100 frt	5%	93.50	94.—
" " 1879. k. 100 frt	5%	89 50	90.—
Tiszavidéki pálya 1000 frt	5%	99.75	100 25
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt	5%	86 30	86 6[illegible]
Magyar-nyugati pálya 200 frt	5%	91.	91.50

I. Magánsorsjegyek.

	Pénz	Áru
Hitelintézet 100 frt o. é.	180.—	180.50
Clary 40 frt p. p.	40.50	41.50
Dunagőzhajózási 100 frt p. p.	104.75	105.25
Innsbruck városi 20 frt o. é.	24.	24 75
Keglevich 10 frt p. p.	16.50	17.—
Krakkói sorsjegy-kölcsön 20 frt o. é.	19 90	20.30
Laibachi dijsorsjegy 20 frt o. é.	23.50	24.
Buda városi kölcsöne 40 frt o. é.	41.	41.50
Pálffy 40 frt p. p.	—.—	—.—
Rudolf alapitvány 10 frt o. é.	18.25	18.75
Salm 40 frt p. p.	50 50	51.50
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o. é.	22.—	22.50
St.-Genois 40 frt p. p.	47.50	48.—
Stanislau városi 20 frt o. é.	24.	25.—
Trieszt város 100 frt p. p.	125.75	
" " 50 frt o. é.	65.—	—.—
Waldstein 20 frt p. p.	33 —	33 25
Windischgrätz 20 frt p. p.	41 75	42

Váltók (3 hóra.)

		Pénz	Áru
Amsterdamra 100 hol. frt	3½	97.30	97.40
Brüsseli 100 frk	2½	—.—	—.—
Német bankpiaczok 100 m	4	57 45	57.55
London 10 font sterl.	3	118 25	118 35
Milanó 100 lira	5	—.—	—.—
Marseille 100 frk.	3	—.—	—.—
Paris 100 frk.	3	46 65	46 70
Zürich 100 frk.	3½	46.60	46 70
Pétervár 100 rubel	6	—.—	—.—

A valuták árfolyama.

	Pénz	Áru
Cs. arany	5.65	5 67
" " reczés	5.66	5.68
Osztrák-magyar 8 frt. arany	—.—	
20 frankos arany	9.40½	9 41½
20 márk, darabja	11 62	11.65
Orosz imperiale	9 71	9.73
Sovereigns	11 80	11 85
Török arany lira	10.70	10.72
Mária Terézia tallér	—.—	
Egyleti tallér	—.—	
Ezüst	—.—	
Ezüst rente szelvény	—.—	
Német bir. bankjegy	58 25	58 50
Orosz papir rubel	1 22½	1 22¾